

UCHWAŁA NR CII/1229/24
RADY MIEJSKIEJ W WIELUNIU

z dnia 21 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata
2024 – 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, poz. 572, poz. 1463, poz. 1688) oraz art. 16 b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 901, poz. 535, poz. 1693, poz. 1938, poz. 2760, Dz.U. z 2022 r. poz. 2754) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024 -2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wielunia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Wieluniu

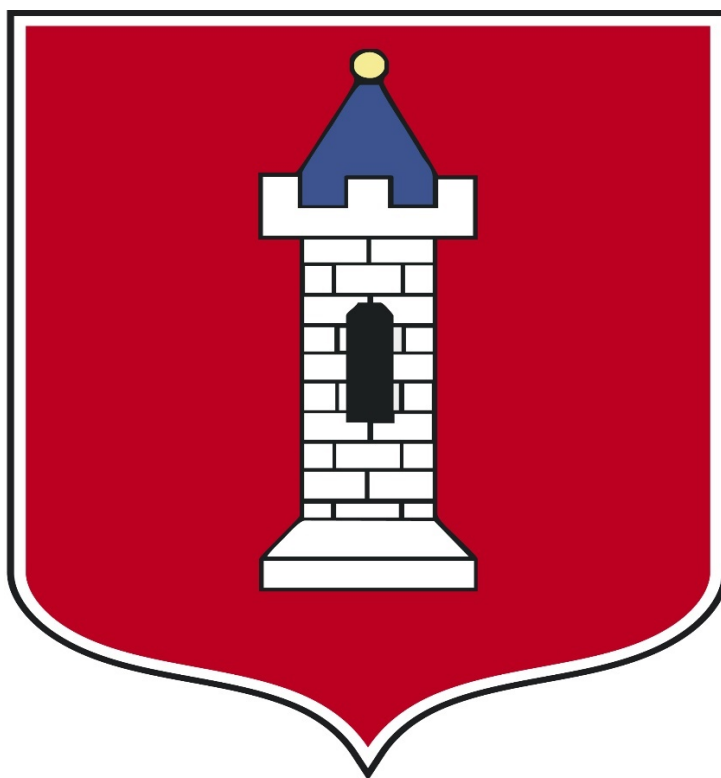
Piotr Radowski

Załącznik do uchwały Nr CII/1229/24

RADY MIEJSKIEJ W WIELUNIU

z dnia 21 marca 2024 r.

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń
na lata 2024-2030**

GMINA WIELUŃ

Spis treści

1	Wprowadzenie	6
1.1	Procedura tworzenia dokumentu.....	7
1.2	Uwarunkowania prawne opracowania strategii.....	8
1.3	Zgodność strategii z dokumentami wyższej rangi	11
2	Część diagnostyczno-analityczna	12
2.1	Charakterystyka Gminy Wieluń	12
2.1.1	Położenie	12
2.1.2	Sytuacja demograficzna	13
2.1.3	Sytuacja gospodarcza i rynek pracy	15
2.1.4	Zasoby i warunki mieszkaniowe	17
2.1.5	Edukacja i wychowanie.....	18
2.1.6	Kultura	19
2.1.7	Sport i rekreacja.....	20
2.1.8	Ochrona zdrowia	20
2.1.9	Bezpieczeństwo publiczne	21
2.1.10	Działalność organizacji pozarządowych.....	23
2.1.11	Pomoc społeczna	24
2.1.12	Zasoby instytucjonalne istotne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych....	30
2.1.13	Podmioty ekonomii społecznej w Gminie Wieluń	31
3	Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów	32
3.1	Struktura badanej próby.....	32
3.2	Problem alkoholowy	33
3.3	Problem nikotynowy	35
3.4	Problem narkotykowy	37
3.5	Problem przemocy.....	39
3.6	Działania profilaktyczne.....	43
3.7	Korzystanie z urządzeń elektronicznych	44
3.8	Uczestnictwo w grach hazardowych	46
3.9	Zdrowie psychiczne i fizyczne	46
4	Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców	54
4.1	Struktura badanej próby.....	54
4.2	Ubóstwo i wykluczenie społeczne	59
4.3	Problem bezdomności	61
4.4	Problem uzależnień	61
4.5	Problem przemocy.....	63
4.6	Działania profilaktyczne.....	67
4.7	Rynek pracy	68

4.8	Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	69
4.9	Wspieranie rodziny	70
4.10	Bezpieczeństwo publiczne	72
4.11	Edukacja	73
4.12	Zdrowie.....	74
5	Obszary strategiczne	77
5.1	Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	77
5.2	Bezrobocie	85
5.3	Uzależnienia i przemoc w rodzinie	88
5.4	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami.....	94
5.5	Sytuacja osób starszych	98
5.6	Wsparcie osób z problemem ubóstwa	102
5.7	Analiza SWOT	106
5.8	Prognoza zmian w okresie objętym Strategią	109
6	Część programowa	110
6.1	Adresaci wdrażanych działań strategicznych i interesariusze strategii	110
6.2	Wizja i misja.....	111
6.3	Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	112
6.4	Ramy finansowe	126
6.5	Monitoring i ewaluacja Strategii.....	127

Wykaz skrótów:

AOON – Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej
DPS – Dom Pomocy Społecznej
GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GUS – Główny Urząd Statystyczny
KPP – Komenda Powiatowa Policji
MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
MiGBP – Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna
MRS – Miejska Rada Seniorów
MZW – Muzeum Ziemi Wieluńskiej
NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO – organizacje pozarządowe
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
OW - Opieka Wytchnieniowa
PCK – Polski Czerwony Krzyż
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PLU – Poradnia Leczenia Uzależnień
PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
PUP – Powiatowy Urząd Pracy
SRŚR – Samodzielny Referat Świadczeń Rodzinnych
ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy
UM – Urząd Miejski
WDK – Wieluński Dom Kultury
WSM – Wieluńska Spółdzielnia Mieszkaniowa
WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej
WUTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku
ZAZ – Zakład Aktywności Zawodowej
ZEiR – Związek Emerytów i Rencistów
ZI – Zespół Interdyscyplinarny
ZKSS – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

1 Wprowadzenie

Strategia to „określona koncepcja systemowego działania, polegająca na formułowaniu (...) długookresowych celów (...) i ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu, określeniu zasobów i środków niezbędnych do realizacji tych celów oraz sposobów postępowania (reguł działania, dyrektyw, algorytmów) zapewniających optymalne ich rozmieszczenie i wykorzystanie w celu elastycznego reagowania na wyzwania” – J. Penc, Strategie zarządzania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024-2030, to kluczowy dokument strategiczny określający kierunki długofalowej polityki społecznej w Gminie Wieluń.

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Obowiązek opracowania Strategii i jej realizacja wynika z art. 16b ust. 1 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r. poz.901 z późn. zm.) Zgodnie z treścią artykułu 16b ust 1 niniejszy dokument zawiera wszystkie wskazane tam elementy, tj.: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, niniejszy dokument uwzględnia programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024-2030, została opracowana tak, aby oprócz spełniania wymogów prawa i rekomendacji, była też zgodna z założeniami polityki społecznej Gminy oraz potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Materiały do niniejszego opracowania przygotowywali członkowie Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024-2030 powołani Zarządzeniem Nr 143/23 Burmistrza Wielunia z dnia 16 sierpnia 2023r. Koordynację opracowania sprawowała Mirosława Kolanek – kierownik MGOPS w Wieluniu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat procesu opracowania Strategii oraz uwarunkowań prawnych tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera podstawowe informacje o Gminie, dane zastane z instytucji działających w obszarze polityki społecznej, analizę ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców i uczniów szkół podstawowych w Gminie., a także identyfikuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT). W ramach diagnozy analizie poddano kluczowe obszary, które składają się na zintegrowaną politykę społeczną i zdefiniowano w tych obszarach najważniejsze problemy.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Gminy na najbliższe lata, które przekładają się na wizję, a następnie na misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę kierunków działań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć i zaplanowanych do realizacji zadań.

W Strategii wyznaczono 5 głównych celów strategicznych projektowanych zmian, do których przyporządkowano konkretne kierunki niezbędnych działań koniecznych do rozwiązywania najważniejszych zdiagnozowanych problemów społecznych.

Wdrażanie zapisanych celów strategicznych i kierunków niezbędnych działań Strategii, będzie prowadzone na przestrzeni najbliższych 7 lat.

Koordynatorem wdrażania, monitoringu i ewaluacji oraz aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024-2030, zgodnie z umocowaniem ustawowym (art. 110 ustawy o pomocy społecznej) będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu.

Na realizację zapisów strategicznych do 2030 r. zaplanowano budżet na poziomie 153 006 722,78 zł. Środki na realizację poszczególnych działań programowych pochodzić będą z budżetu Gminy, budżetu Państwa, funduszy celowych (PFRON, Fundusz Pracy) oraz Funduszy Europejskich.

Opracowany dokument strategiczny, stanowi kontynuację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2014-2023.

1.1 Procedura tworzenia dokumentu

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wynika wprost z zapisów ustawy o pomocy społecznej. Ustawa określa niezbędne elementy Strategii. Nie jest to jednak katalog zamknięty. Ustawa nie wskazuje szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu.

W miesiącu czerwcu 2023 r. w drodze zapytania ofertowego wyłoniono wykonawcę opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024-2030, a w dniu 4 lipca podpisano z wykonawcą umowę na opracowanie dokumentu w terminie do dnia 30.11.2023 r.

W dniu 16 sierpnia 2023 r. Burmistrz Wielunia Zarządzeniem Nr 143/23 powołał Zespół ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024-2030 we współpracy z wyłoniętym wykonawcą. W miesiącu listopadzie 2023 r. odstąpiono od zawartej umowy z uwagi na niewykonanie zapisów umowy i zdecydowano o opracowaniu dokumentu we własnym zakresie.

Współpraca członków Zespołu odbywała się głównie zdalnie poprzez kontakty telefoniczne i e-mail.

W miesiącu grudniu 2023 r. zgromadzono materiały do części diagnostycznej oraz opracowano wzory ankiet dla uczniów i dorosłych mieszkańców. W miesiącu styczniu 2024 r. przeprowadzono badania ankietowe. W badaniu wzięło udział 411 uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych z terenu Gminy Wieluń oraz 111 dorosłych mieszkańców (badania online – ankietę zamieszczoną na stronie bip UM i MGOPS oraz na Facebook Gminy). O możliwości udziału w badaniu poinformowano Radnych Rady Miejskiej w Wieluniu oraz poproszono

sołtysów i przewodniczących osiedli o poinformowanie i zachęcenie mieszkańców do wzięcia udziału w badaniu, a także zamieszczono ogłoszenie w Radiu Ziemi Wieluńskiej.

Ankiety do wszystkich szkół podstawowych przesłano online w porozumieniu z dyrektorami placówek.

W miesiącu lutym dokonano analizy ankiet i zgromadzonych danych zastanych i opracowano całość dokumentu.

1.2 Uwarunkowania prawne opracowania strategii

Strategie i programy, na podstawie których możliwe jest prowadzenie polityki społecznej, muszą być spójne i odnosić się do przepisów adekwatnych ustaw i dokumentów wyższej rangi. Od utrzymania zgodności w dużej mierze zależą trafność, celowość i efektywność prowadzonych działań w dłuższej perspektywie czasowej, a co za tym idzie – możliwość pozyskiwania i racjonalność wydatkowania publicznych pieniędzy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024-2030, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z zapisów art. 16b ust 1 oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.

Zasadniczą podstawę prawną Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, stanowi Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy i rozporządzenia krajowe z obszaru polityki społecznej, wyznaczające cele i kierunki działań w rozwiązywaniu diagnozowanych w danej społeczności lokalnej problemów społecznych.

Wśród tych aktów prawnych w szczególności wskazać należy:

ZASADNICZE AKTY PRAWNE

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177),
2. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 810 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923),
4. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2424),
5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993),
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809),
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 204 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 571).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
3. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 991 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 z późn.zm.),
5. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1608 z późn. zm.),
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. poz. 642),

7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia na lata 2023-2030 (Dz. U. poz. 2480)

**AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE EDUKACJI, ZATRUDNIENIA I RYNKU PRACY ORAZ
WSPARCIA SOCJALNEGO**

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 44),
2. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 735 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 z późn. zm.),
4. Ustawa z dn. 14.12.2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz.U z 2023 r. poz.900 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 802),
7. Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1335),
9. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 725),
10. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.1230 z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 146),
13. Uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024–2028 (M.P. z 2023 r. poz. 1007),
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1092).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2267 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.),

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 519 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1105),
3. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz.1504),
4. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz.167 z późn. zm.).

1.3 Zgodność strategii z dokumentami wyższej rangi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024 - 2030, jest zgodna z założeniami polityki odnoszącymi się do polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych i programach, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych.

Kluczowym dokumentem na szczeblu UE stanowiącym odpowiedź na wyzwania społeczne a wyznaczającym horyzont działań Strategii jest *Europejski Filar Praw Socjalnych*.

Pośród dokumentów szczebla krajowego, które mają znaczenie dla tworzenia niniejszej Strategii, należy wymienić przede wszystkim następujące:

1. *Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej*
2. *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, z perspektywą do 2030*
3. *Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030*
4. *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030*
5. *Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025*
6. *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030*
7. *Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)*
8. *Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021-2030*

9. *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność*

10. *Program Rządu Dostępność Plus 2018-2025*

Natomiast spośród dokumentów regionalnych należy wskazać na:

1. *Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030*
2. *Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnieniu Osób Niepełnosprawnych 2030*
3. *Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku*

Najważniejszymi dokumentami na poziomie lokalnym są:

1. *Strategia Rozwoju Gminy Wieluń na lata 2024-2030 – projekt*
2. *Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wieluńskim na lata 2022-2030*
3. *Program Wspierania Rodziny w gminie Wieluń na lata 2024-2026*
4. *Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wieluń na lata 2021-2025*
5. *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wieluń na rok 2024*

2 Część diagnostyczno-analityczna

2.1 Charakterystyka Gminy Wieluń

2.1.1 Położenie

Gmina Wieluń to gmina miejsko-wiejska położona w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego, w powiecie wieluńskim. Gmina zajmuje powierzchnię ok 131,2 km² i graniczy z następującymi gminami:

- Czarnożyły i Ostrówek -od strony północnej
- Biała – od strony północno-zachodniej
- Mokrsko i Skomlin – od strony zachodniej
- Pątnów – od strony południowej
- Osjaków i Wierzchlas -od strony wschodniej

Rysunek 1. Położenie Gminy Wieluń

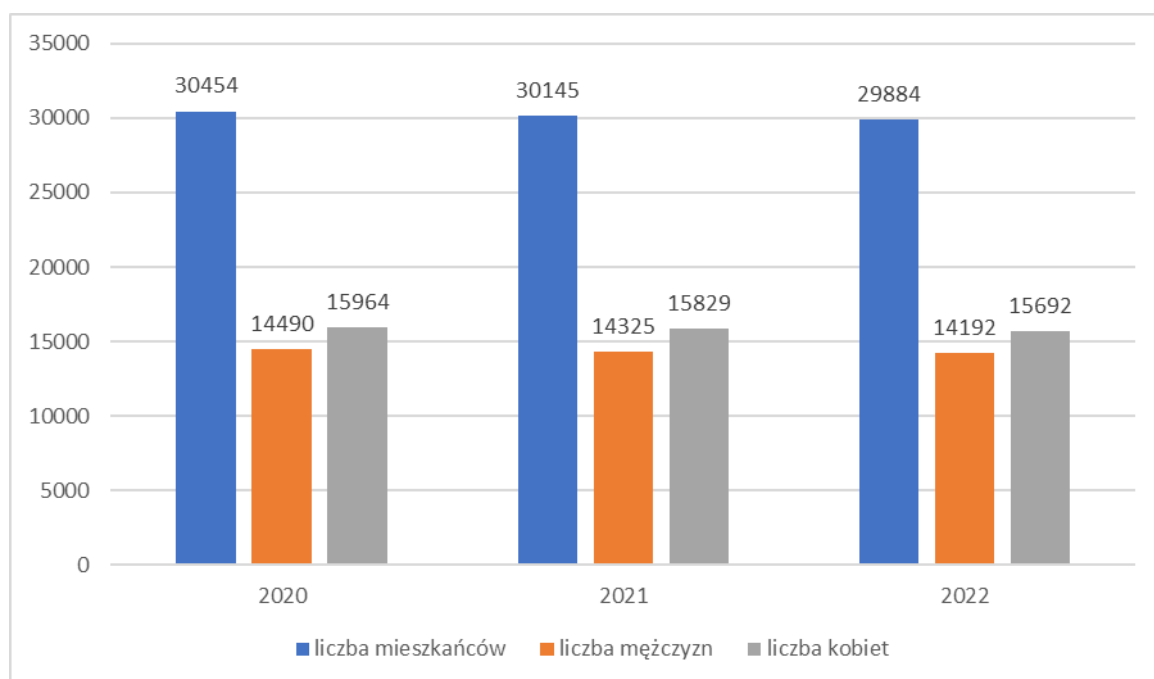

Gmina obejmuje miasto Wieluń, które jest również siedzibą powiatu wieluńskiego oraz 20 sołectw: Bieniędzice, Borowiec, Dąbrowa, Gaszyn, Jodłowiec, Kadłub, Kurów, Małyszyn, Maślowice, Niedzielsko, Nowy Świat, Olewin, Ruda, Rychłowiec, Sieniec, Srebrnica-Piaski, Starzenice, Turów, Urbanice, Widoradz.

2.1.2 Sytuacja demograficzna

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Wieluń na koniec 2022 roku liczba mieszkańców wynosiła 29 884 w tym 14 192 mężczyzn i 15 692 kobiet. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalny był stopniowy spadek liczby mieszkańców Gminy, który w 2022 roku do roku 2020 wyniósł 1,87%. Szczegółowe dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Wieluń w latach 2020-2022 w podziale na mężczyzn i kobiety

Dane: Główny Urząd Statystyczny

Mieszkańcy Gminy Wieluń zawarli w 2022 roku 233 małżeństwa. Pomimo wahanía liczby zawieranych małżeństw w ostatnich trzech latach, w 2022 roku w stosunku do roku 2020 możemy zauważyć wzrost liczby zawieranych małżeństw o blisko 24%. Jednocześnie spada liczba orzekanych rozwodów z 91 w roku 2020 do 69 w roku 2022.

Tabela 1. Liczba zawieranych małżeństw oraz orzeczonych rozwodów w Gminie Wieluń

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Liczba zawartych małżeństw	188	272	233
Liczba orzeczonych rozwodów	91	80	69

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Wieluniu

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Gminie Wieluń ujemny i wynosi -191 (stan na 31.12.2022 r.). W 2022 roku urodziło się 189 dzieci a zmarło 380 mieszkańców.

Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Wieluń na przestrzeni lat 2020-2022

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
urodzenia żywe	231	240	189
zgony	421	376	380
przyrost naturalny ogółem	-190	-136	-191

Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

Struktura ludności w Gminie Wieluń według ekonomicznych grup wiekowych w 2022 roku przedstawia się następująco:

- 13,7 % mieszkańców Gminy było w wieku przedprodukcyjnym -do 18 roku życia;
- 59,6.% mieszkańców było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 26,7 % mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym -dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela pokazuje demograficzną tendencję obserwowaną również na terenie całego kraju, jaką jest starzenie się społeczeństwa i problem tzw. braku zastępczości pokoleniowej - liczba osób w wieku poprodukcyjnym jest większa niż w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2020-2022

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
osoby w wieku przedprodukcyjnym	5 140	4 203	4 095
osoby w wieku produkcyjnym	17 664	18 141	17 818
osoby w wieku poprodukcyjnym	7 650	7 810	7 971

Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

Za negatywną tendencję demograficzną odpowiada nie tylko ujemny przyrost naturalny, ale również ujemne saldo migracji. W 2022 roku saldo migracji było ujemne i wynosiło -113. Jak możemy zaobserwować dane z poniższej tabeli co roku Gminę Wieluń opuszcza ponad 100 osób.

Tabela 4. Saldo migracji w Gminie Wieluń na przestrzeni lat 2020-2022

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
saldo migracji ogółem	-110	-142	-113
saldo migracji wewnętrznych	-102	-153	-112
saldo migracji zagranicznych	-8	11	-1

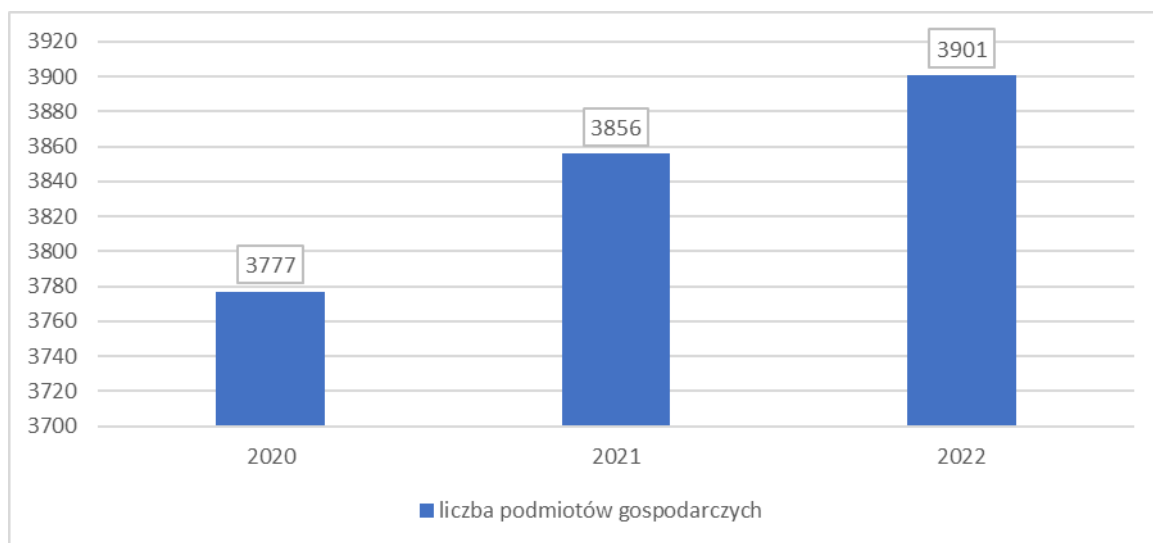
Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

Analizując powyższe dane zaobserwować możemy, że liczba ludności Gminy Wieluń spada. Czynniki, które mogą mieć na to wpływ to ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji oraz powolny proces starzenia demograficznego.

2.1.3 Sytuacja gospodarcza i rynek pracy

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W Gminie Wieluń na koniec 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 3901 podmiotów. W omawianym roku zarejestrowano 248 nowych podmiotów, a 207 zostało wyrejestrowanych. Poniższy wykres obrazuje powolny, ale systematyczny wzrost liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON.

Wykres 2. Liczba podmiotów gospodarczych.

Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

W strukturze podmiotów gospodarczych dominują przedsiębiorstwa najmniejsze, tzw. mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób jest ich 3734. Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 126, średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-24 pracowników jest 37 i 4 przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 250 osób.

Tabela 5. Struktura wielkości podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Wieluń

Liczba zatrudnionych	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
0-9	3606	3656	3734
10-49	132	131	126
50-249	35	36	37
powyżej 250	4	4	4

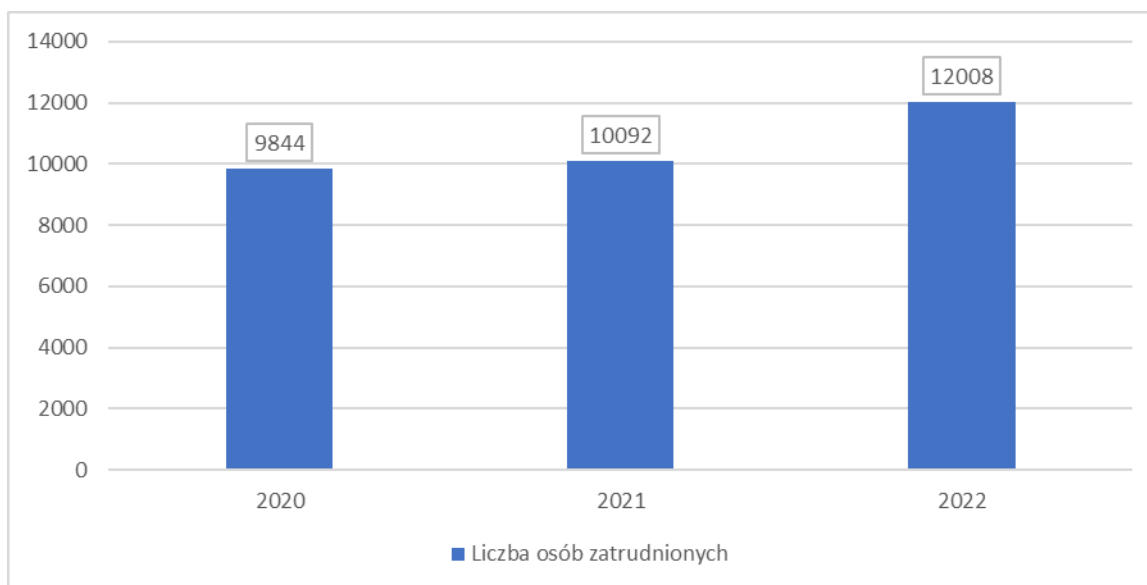
Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

Do najważniejszych firm w Gminie Wieluń należą: największy w Polsce producent naczep firma - Wielton S.A., największy w Europie producent świec zapachowych - firma GALA GROUP Sp. z o.o., a także firmy: Patrol Group, Neotech, Protyl-Serwis 44, Grass, Spółdzielnia Dostawców Mleka, ZUGIL, Ania Holding i Zasada Bikes.

Aktywność gospodarcza generuje miejsca pracy. Poniższy wykres obrazuje systematyczny wzrost liczby zatrudnionych w Gminie Wieluń.

Wykres 3. Liczba zatrudnionych i w Gminie Wieluń

Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest również analiza bezrobocia. (Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gminy nie są dostępne, przedstawione dane z PUP dotyczą powiatu wieluńskiego). Wskazywana stopa bezrobocia rejestrowanego, oznacza udział liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w stosunku do liczby ludności aktywnej zawodowo czyli bez pracowników jednostek budżetowych, prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. W omawianym okresie czasu odnotowano lekki spadek stopy bezrobocia

Tabela 6. Stopa Bezrobocia rejestrowanego w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Stopa bezrobocia rejestrowanego % (dane dla całego powiatu)	6,2 (stan na 31.12.2020)	6,2 (stan na 31.12.2021)	6,1 (stan na 31.12.2022)

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wieluniu

2.1.4 Zasoby i warunki mieszkaniowe

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Wieluń w 2022 roku to 12 617 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypadają zatem 422 mieszkania. Jest to wartość nieznacznie mniejsza od wartości dla województwa łódzkiego (446) ale większa niż średnia dla całej Polski (412). W 2022 roku oddano do użytku 128 nowych mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku w Gminie Wieluń to 110,00 m², a przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w to 4,45, są to wartości większe od przeciętnych dla województwa łódzkiego (3,80) i większe od przeciętnych w całej Polsce (3,89).

Według danych z Urzędu Miejskiego (Wydział Gospodarki Komunalnej

i Mieszkaniowej) na koniec 2022 roku mieszkaniowy zasób gminy stanowiło 785 lokali: 653 to lokale z najmem na czas nieoznaczony, a 132 to lokale z najmem socjalnym. Na udzielenie pomocy mieszkaniowej od Gminy na koniec 2022 roku oczekiwały 52 gospodarstwa domowe uprawnione do najmu socjalnego, natomiast na lokale z najmem na czas nieoznaczony oczekiwały 24 gospodarstwa domowe. Dane szczegółowe w tym zakresie na przestrzeni lat 2020-2022 przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 7: Zasoby mieszkaniowe w Gminie Wieluń na przestrzeni lat 2020-2022

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Liczba lokali z najmem na czas nieoznaczony	721	688	653
Liczba lokali z najmem socjalnym	132	132	132
Liczba osób oczekujących na lokal z najmem na czas nieoznaczony	16	20	24
Liczba osób oczekujących na lokal z najmem socjalnym	65	36	52

Źródło: Dane Urząd Miejski Wieluń

Z danych przedstawionych przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że 98,03% wszystkich mieszkań w Gminie Wieluń przyłączonych jest do wodociągu, 95,88% wyposażonych jest w kanalizację, a 94,43% posiada łazienkę. Większość mieszkań ma również dostęp do centralnego ogrzewania, z gazu sieciowego korzysta jednak tylko 6,36%.

2.1.5 Edukacja i wychowanie

Działania edukacyjne oraz rozwijające zdolności i zainteresowania uczniów realizują placówki oświatowo-wychowawcze.

Zadania w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 realizuje na terenie Gminy Żłobek Miejski posiadający 100 miejsc dla dzieci. Wieluński żłobek nie zapewnia miejsca wszystkim chętnym dzieciom. Po zakończonej rekrutacji na rok 2022/2023 zabrakło miejsc dla 60 dzieci.

Przy pomocy środków z resortowego programu „Maluch plus” powstały i działają w Wieluniu jeszcze dwie niepubliczne placówki: Strefa Malucha na os. Stare Sady dla dzieci w wieku 0,5 – 2 lat i Strefa Malucha 2 na ul. Brzozowej dla dzieci w wieku 2-6 lat.

Na terenie miasta działają 4 samodzielne przedszkola publiczne, w tym jedno z oddziałami integracyjnymi (Publiczne Przedszkole nr 4 w Wieluniu), a ponadto przy każdej wiejskiej szkole podstawowej funkcjonują oddziały przedszkolne. Łączna liczba miejsc w tych placówkach to 1095. W 2022 roku wieluńskie przedszkola publiczne zapewniły miejsca wszystkim chętnym dzieciom. Od 2006 roku z budżetu Gminy Wieluń dotowane jest Niepubliczne Przedszkole Sióstr Antoninek przy ul. Śląskiej, a od 2011 roku dotowane są dwa niepubliczne punkty przedszkolne – „Odkrywczy Wiedzy” w Wieluniu (do sierpnia 2022 roku) oraz „Zielony Listek” w Dąbrowie.

W 2022 roku w Gminie Wieluń działało 11 publicznych szkół podstawowych. Dziewięć szkół, w tym trzy miejskie, prowadzonych jest przez Gminę Wieluń. Pozostałe dwie szkoły: Szkoła Podstawowa SPSK im. Jana Pawła II w Kadłubie oraz Szkoła Podstawowa SPSK im. Bł. Ks. Maksymiliana Binkiewicza w Wieluniu przy ulicy Śląskiej, prowadzone są przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie. Edukacja szkolna na terenie Gminy Wieluń realizowana jest dodatkowo w 1 szkole podstawowej specjalnej, natomiast na poziomie średnim w 2 liceach i 3 zespołach szkół (technika i szkoły branżowe), placówce z klasą branżową specjalną oraz w liceum i technikum prowadzonym przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich.

Na terenie Gminy Wieluń funkcjonuje również Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia.

2.1.6 Kultura

Działalność kulturalna na terenie Gminy Wieluń prowadzona jest głównie przez trzy instytucje kultury: Wieluński Dom Kultury, Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną i Muzeum Ziemi Wieluńskiej.

Wieluński Dom Kultury realizuje swoje cele statutowe poprzez aktywną pracę z dziećmi oraz dorosłymi mieszkańcami Gminy w budynku głównym przy ul. Krakowskie Przedmieście oraz w Dworcu Kulturalnym Wieluń Dąbrowa na ul. Kolejowej. Mieszkańcy Gminy mogą uczestniczyć w organizowanych przez WDK różnorodnych sekcjach z zakresu tańca, jogi, warsztatów plastycznych i rękodzieła. Ponadto placówka jest organizatorem różnego rodzaju imprez takich jak koncerty i spektakle, występy zespołów amatorskich, przeglądy i konkursy, a także wernisaże i wystawy. W ramach placówki funkcjonują również Wieluński Uniwersytet Trzeciego Wieku i Klub Kwadransowych Grubasów prowadzące działalność aktywizującą społecznie, intelektualnie oraz fizycznie dorosłych mieszkańców Gminy. Oprócz działalności organizacyjnej i edukacyjnej, WDK prowadzi Kino-Teatr Syrena.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna prowadzi swoją działalność poprzez Bibliotekę Główną zlokalizowaną w centrum Wielunia, 2 filie biblioteczne miejskie oraz 4 filie wiejskie znajdujące się w miejscowościach: Dąbrowa, Turów, Masłowice i Ruda. Biblioteka proponuje swoim klientom możliwość skorzystania z bogatej oferty systematycznie aktualizowanego księgozbioru, również regionalnego, stale powiększanego zbioru audiobooków, oraz bezpłatnego dostępu do Internetu. Biblioteka służy nie tylko rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, ale zajmuje się także upowszechnianiem kultury i wiedzy poprzez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych dla dzieci i młodzieży, a także organizowanie spotkań autorskich. W ramach działalności Biblioteki mieszkańcy Gminy mogą brać udział również w warsztatach i konkursach. Od 2011 r. przy Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Wieluniu działa Koło Teatralne zrzeszające w swoim gronie studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku, uczniów wieluńskich szkół średnich oraz osoby czynne zawodowo. Celem Koła jest promowanie i motywowanie osób uzdolnionych artystycznie, poprzez prezentację arcydzieł literatury polskiej i światowej. Natomiast przy Filii w Rudzie

również w 2011 r. powstał Zespół Śpiewaczy Czeremcha , który z ogromnym zaangażowaniem i pasją kultywuje tradycje ludowe i śpiewacze regionu wieluńskiego, oraz swymi występami uświetnia uroczystości lokalne: gminne i powiatowe dożynki, uroczystości religijne, imprezy kulturalne i oświatowe.

Działalność kulturalna na terenie Gminy Wieluń skupia się również wokół Muzeum Ziemi Wieluńskiej. Miejsce to prowadzi szeroką działalność edukacyjną, wystawienniczą, wydawniczą oraz naukowo badawczą. Oprócz wystaw stałych i czasowych organizowane są liczne koncerty, wernisaże, spotkania autorskie. Ponadto, w muzeum prowadzone są również działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży w formie warsztatów i lekcji muzealnych. W ramach placówki w 2022 roku rozpoczął swoją działalność Muzealny Uniwersytet Rodzinny. Są to zajęcia warsztatowe, lekcje muzealne, gry i wycieczki, skierowane do uczniów szkół podstawowych i towarzyszących im rodziców lub dziadków, które mają na celu poznawanie historii ziemi wieluńskiej.

2.1.7 Sport i rekreacja

Na terenie Gminy Wieluń znajduje się wiele obiektów sportowych oraz rekreacyjnych, które mogą zostać wykorzystane do realizacji zadań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

W ramach infrastruktury sportowej Gmina dysponuje szeroką bazą obiektów. Są to: Stadion Miejski i dwa boiska treningowe przy ul. Wojska Polskiego w Wieluniu oraz boisko „Orlik” przy ul. POW i ul. H. Wendta, pływalnie: kryta na os. Kard. St. Wyszyńskiego i basen odkryty przy ul. Broniewskiego, Hala Sportowa przy ul. Częstochowskiej i sala gimnastyczna obok pływalni krytej przy ul. P.O.W.

Istotnym elementem infrastruktury sportowo-rekreacyjnej są również liczne szlaki rowerowe. Lokalną rekreację umożliwiają również parki miejskie , lasek oraz ogród botaniczny. Wszystkie sołectwa posiadają place zabaw. Na terenie Gminy Wieluń dostępne są również liczne siłownie zewnętrzne oraz boiska sportowe do dyspozycji mieszkańców.

2.1.8 Ochrona zdrowia

Ochrona zdrowia w Gminie Wieluń realizowana jest dla mieszkańców przez publiczne i niepubliczne podmioty lecznicze oraz lekarzy i pielęgniarki działających w ramach indywidualnych i grupowych praktyk medycznych. Na terenie Gminy Wieluń funkcjonuje łącznie 25 przychodni i jedna placówka leczenia zamkniętego: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wieluniu zapewniających dorosłym mieszkańcom i dzieciom opiekę medyczną w zakresie leczenia podstawowego i specjalistycznego. Wskazane podmioty świadczą nieodpłatną pomoc medyczną na podstawie kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i rehabilitacji leczniczej.

W stanach nagłego zagrożenia życia i zdrowia pomoc na terenie Gminy zabezpieczają Szpitalny Oddział Ratunkowy z Zespołem Ratownictwa Medycznego i Ambulatorium

Chirurgicznym oraz Izba Przyjęć Szpitala i Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej w zakresie nocnej, świątecznej, ambulatoryjnej i wyjazdowej opieki lekarskiej i pielęgniarstwa.

Mieszkańcom Gminy Wieluń, którzy wymagają opieki paliatywnej, usługi świadczy Ośrodek Opieki Pozaszpitalnej, w strukturach którego znajdują się Pielęgniarska Opieka Długoterminowa i Hospicjum Domowe. Zadaniem personelu Ośrodka jest edukacja bliskich pacjenta, tak, by pewnie i bez obaw, mogli zapewnić choremu właściwą opiekę w domu. Niestety na terenie Gminy nie ma hospicjum stacjonarnego zapewniającego całodobową opiekę nad pacjentami chorymi terminalnie.

Z danych GUS wynika, iż w 2022 roku w Gminie Wieluń na 1 przychodnię przypadało 1195 mieszkańców, jest to wartość znacznie mniejsza od liczby mieszkańców przypadających na jedną przychodnię w powiecie, która w omawianym roku wynosiła 1700 mieszkańców. Podobnie wygląda sytuacja z dostępnością aptek. Na terenie Gminy Wieluń działa 20 aptek, na jedną aptekę w Gminie przypada 1494 osób, natomiast w powiecie wartość ta jest wyższa i na jedną ogólnodostępną aptekę przypadają 2522 osoby.

Tabela 8: Dane statystyczne dotyczące ochrony zdrowia w Gminie Wieluń w porównaniu do powiatu wieluńskiego w 2022 roku

	gmina	powiat
Liczba przychodni	25	43
Liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1195	1700
Liczba aptek	20	43
Liczba osób przypadających na 1 aptekę	1494	2522

Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

2.1.9 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół uwarunkowań, procedur oraz instytucji państwowych chroniących życie, zdrowie i dobrobyt obywateli, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Ustawa o samorządzie gminnym w ramach zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty gminy nakłada na gminę, jako zadanie własne, sprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej.

W Gminie Wieluń o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu i Straży Miejskiej. Charakterystykę stanu bezpieczeństwa panującego na terenie Gminy Wieluń dobrze oddają statystyki udostępnione przez KPP.

Analizując dane z poniższej tabeli możemy zauważyć wahania w ogólnej liczbie popełnianych przestępstw.

Tabela.9. Przestępstwa na terenie Gminy Wieluń w latach 2020-2022

Rodzaj przestępstwa	2020	2021	2022
Kradzież z włamaniem	26	40	21
Kradzież mienia	47	65	56
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	4	4	1
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	20	39	25
Pobicie	4	6	7
Uszkodzenie mienia	34	26	46
Inne	278	331	296
Suma	413	511	452

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu

Policjanci poza pełnieniem obowiązków wynikających z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują również działalność profilaktyczną na terenie Gminy. Uczestniczą w spotkaniach z mieszkańcami, przekazując wiedzę w zakresie przeciwdziałania patologiom, zasad bezpieczeństwa i poprawnych zachowań w sytuacjach zagrożeń.

Ochroną porządku publicznego w Gminie Wieluń zajmuje się również Straż Miejska w Wieluniu, prowadząc działania w zakresie zapewnienia spokoju i porządku w miejscach publicznych oraz podejmując działania prewencyjne i realizując interwencje zgłaszane przez mieszkańców. W 2022 roku w Straży Miejskiej w Wieluniu podjęto 204 interwencji własnych oraz zostało przyjętych 261 zgłoszeń telefonicznych od mieszkańców, co daje w sumie 465 przeprowadzonych interwencji. Ponadto dokonano 17 (zgłoszonych przez mieszkańców) kontroli instalacji grzewczych pod kątem spalania odpadów komunalnych. W żadnym z badanych wypadków nie stwierdzono spalania niedozwolonych substancji w domowych paleniskach.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia Komenda Powiatowa Straży Pożarnej w Wieluniu oraz 14 Ochotniczych Straży Pożarnych w miejscowościach: Bieniędzice, Dąbrowa, Gaszyn, Kadłub, Kurów, Masłowice, Olewin, Ruda, Rychłowice, Sieniec, Turów, Urbanice, Widoradz i Wieluń. Dwie z nich: OSP Masłowice i OSP Wieluń włączone są do Krajowego Systemu Ratownictwa-Gaśniczego. Do podstawowych zadań jednostek należy ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, natomiast członkowie OSP biorą również udział w zabezpieczeniach imprez sportowych i kulturalnych organizowanych na terenie Gminy.

Duże znaczenie dla bezpieczeństwa mieszkańców ma Monitoring wizyjny miasta Wielunia. Centrum monitoringu znajduje się w pomieszczeniach Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu. Zadaniem monitoringu jest prowadzenie obserwacji miasta przy pomocy 14 zintegrowanych kamer szybkoobrotowych i 8 kamer stałych.

2.1.10 Działalność organizacji pozarządowych

Współpraca Gminy Wieluń z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego odbywa się zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określa uchwalany przez Radę Miejską Roczny Program współpracy Gminy Wieluń z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z programem współpraca Gminy z organizacjami odbywa się na zasadach: wzajemnego szacunku, promowania lokalnych inicjatyw, wspólnym rozwiązywaniu lokalnych problemów oraz dążeniu do osiągnięcia optymalnych korzyści społecznych. Przedmiotem współpracy Gminy z organizacjami są zadania pożytku publicznego w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- działalności charytatywnej;
- podtrzymania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- upowszechnienia ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania ochrony praw dziecka;
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- promocji i organizacji wolontariatu.

Według informacji z Krajowego Rejestru Sądowego na terenie Gminy Wieluń działa ponad 100 organizacji pożytku publicznego. Są to organizacje o charakterze sportowym, oświatowym, kulturalnym, religijnym, społecznym, historycznym lub innym. Do ich głównych

zadań należy wspieranie działań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu, sztuki, oświaty, promocji zdrowego trybu życia czy dziedzictwa narodowego.

Warto wyróżnić kilka organizacji, które aktywnie współpracują z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wieluniu. Zaliczamy do nich:

- Polski Czerwony Krzyż, którego misją jest zapobieganie ludzkim cierpieniom i łagodzenie ich skutków oraz ochrona ludzkiej godności, bez jakiegokolwiek dyskryminacji na tle narodowości, rasy, płci, przekonań religijnych lub politycznych;
- Fundacja Św. Józefa, której głównym celem jest pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych osób i rodzin;
- Stowarzyszenie „Tacy Sami”, którego podstawowym zadaniem jest niesienie najwyższej jakości pomocy dzieciom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom;
- Stowarzyszenie „Poplon”, którego podstawową celem działania jest zapobieganie uzależnieniom.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. MGOPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów, itp.).

2.1.11 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Na terenie Gminy Wieluń zadania z zakresu pomocy społecznej wykonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu. Według Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieluniu zatwierdzonego Uchwałą NrXVI/181/12 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 13 lutego 2012 roku, celem jego działalności jest:

1. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
2. doprowadzenie do możliwie pełnego, życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
3. zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, których osoby i rodziny nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia;
4. przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.

Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone w zakresie ustalonym ustawami i aktami wykonawczymi do ustaw oraz uchwałami Rady Miejskiej w Wieluniu na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych.

W 2022 roku w obszarze pomocy społecznej poniesiono wydatki na łączną kwotę 3.590.890,29 zł. Poziom wydatków w stosunku do lat poprzednich uległ zwiększeniu, w 2021 roku kwota wydatków kształtowała się na poziomie 3.521.084,19 zł, natomiast w 2020 roku poniesiono koszty z tym związane w kwocie 3.552.018,74 zł.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. kadra MGOPS w Wieluniu liczyła 55 osób w tym kierownik, zastępca kierownika i główny księgowy, 16 pracowników socjalnych i 2 asystentów rodziny, w Domu Pracy Socjalnej 10 osób, w Samodzielnym Referacie Świadczeń Rodzinnych 7 pracowników, w Warsztacie Terapii Zajęciowej 10 osób, pozostali pracownicy 7 (w tym dział ekonomiczny). Spośród zatrudnionych w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieluniu 40 pracowników posiadało wykształcenie wyższe. Specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiadało 8 pracowników socjalnych, specjalizację II stopnia posiadał 1 pracownik socjalny, 5 pracowników Ośrodka posiadało specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

W 2022 roku z pomocy i wsparcia w Gminie Wieluń skorzystało 1380 osób w 759 rodzinach (pomoc na podstawie ustawy o pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania). Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wahania ogólnej liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Jednak w 2022 roku w stosunku do roku wcześniejszego zwiększyła się zarówno liczba rodzin (wzrost o ponad 22%) jak i osób w rodzinach korzystających z pomocy i wsparcia (wzrost o około 13%). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10: Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022

	Liczba rodzin	Liczba osób
2020	667	1338
2021	620	1219
2022	759	1380

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

Analizując liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć według liczby wypłacanych świadczeń w ostatnich latach obserwujemy, że największą grupę w każdym analizowanym roku stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, a udział mężczyzn był zdecydowanie większy niż kobiet. W 2022 roku mężczyźni w wieku produkcyjnym stanowili 36% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 11: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć w latach 2020-2022

	2020		2021		2022	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety

0-17	246	104	178	76	136	59
Wiek produkcyjny	513	205	438	168	371	145
Wiek poprodukcyjny	119	84	110	76	114	74

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

Wskaźnik deprivacji lokalnej, czyli czynnik wyrażający stosunek liczby osób pobierających świadczenia pomocy społecznej do ogólnej liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, na przestrzeni ostatnich lat był bardzo niski, a dodatkowo zmniejszył się z 1,77% w 2020 roku do 1,36% w 2022 roku. Poniżej zostały zaprezentowane jego wartości w poszczególnych latach.

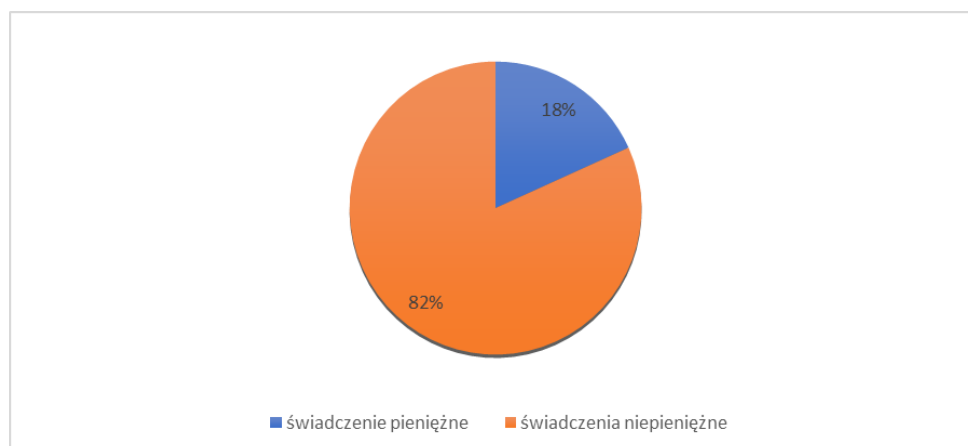
Tabela 12:Wskaźnik deprivacji lokalnej w Gminie Wieluń

Rok	Wskaźnik deprivacji lokalnej
2020	1,77%
2021	1,47%
2022	1,36%

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

W 2022 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu udzielił łącznie 25 587 świadczeń: 20 922 świadczeń niepieniężnych i 4 665 świadczeń pieniężnych.

Wykres 4. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2022 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

Spośród wszystkich rodzin objętych pomocą, 455 stanowiły gospodarstwa jednoosobowe (55,9%), a pozostałe 304 rodziny (40,05%) stanowiły rodziny wieloosobowe.

W ciągu ostatnich lat najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, były kolejno:

- ubóstwo,
- długotrwała, ciężka choroba,

- bezrobocie,
- niepełnosprawność.

Kolejność przyczyn korzystania z pomocy i wsparcia przez rodziny w latach 2020-2022 przedstawia się następująco:

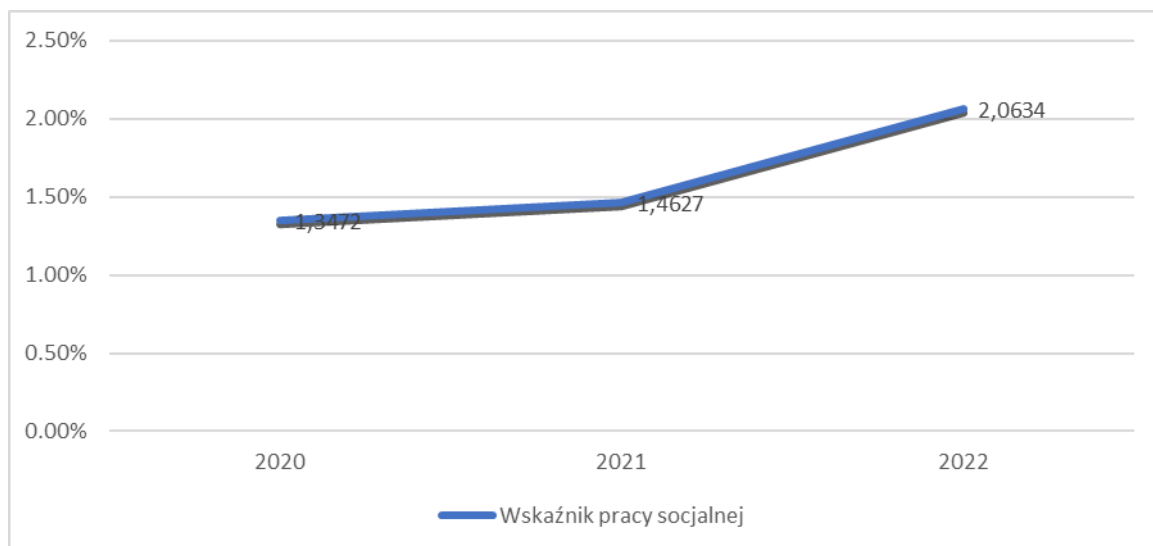
Tabela 13: Powody udzielania pomocy rodzinom w latach 2020-2022

Powody udzielania pomocy i wsparcia	Liczba rodzin		
	2020	2021	2022
ubóstwo	300	256	236
długotrwała lub ciężka choroba	256	222	211
bezrobocie	216	212	178
niepełnosprawność	213	186	176
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego -ogółem	55	48	42
alkoholizm	47	56	41
potrzeba ochrony macierzyństwa	49	0	26
trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	15	15	11
bezdumność	12	4	6
narkomania	0	1	2
przemoc w rodzinie	1	2	2
sieroctwo	0	0	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

Podstawową formą wsparcia, jaką oferują pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieluniu osobom przeżywającym trudności lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, jest praca socjalna. Działania podejmowane w jej ramach mają na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Wskaźnik rodzin objętych pracą socjalną (czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin/osób , którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%) w ostatnich latach systematycznie rośnie. Zmiany w tym zakresie obrazuje poniższy wykres.

Wykres 5: Wskaźnik pracy socjalnej w Gminie Wieluń na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

Jednym z narzędzi pracownika socjalnego w pracy z klientem pomocy społecznej jest kontrakt socjalny – pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc. Kontrakt socjalny określa uprawnienia i zobowiązania stron, tj. pracownika socjalnego i klienta, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Wyodrębnia się dwie kategorie kontraktów: kontrakty zawierane w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin (część A) oraz kontrakty zawierane z osobami bezrobotnymi (część B) – ich celem jest wzmocnienie aktywności zawodowej bezrobotnego beneficjenta pomocy społecznej. W 2022 roku zostało zawartych 10 kontraktów. Analizując dane z poniższej tabeli, możemy zauważyć, że kontrakty zawierane w Gminie Wieluń dotyczą głównie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 14: Kontrakt socjalny

Rok	Praca socjalna	Liczba kontraktów
2020	KONTRAKT SOCJALNY część A	8
	KONTRAKT SOCJALNY część B	0
2021	KONTRAKT SOCJALNY część A	10
	KONTRAKT SOCJALNY część B	0
2022	KONTRAKT SOCJALNY część A	9
	KONTRAKT SOCJALNY część B	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

Kolejną usługą świadczoną na rzecz osób i rodzin, które przeżywają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu problemów życiowych jest poradnictwo specjalistyczne. W 2022 roku tego rodzaju wsparcia udzielono 40 rodzin liczącym 108 osób. Z danych poniżej wynika, że liczba rodzin korzystających z poradnictwa powoli, ale systematycznie wzrasta.

Tabela 15: Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego w latach 2020 -2022

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Poradnictwo specjalistyczne	37	36	40

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

W 2022 roku podobnie jak w latach poprzednich na terenie Gminy Wieluń nie były świadczone specjalistyczne usługi opiekuńcze, jak również usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, gdyż nie było zgłoszeń w tym zakresie.

Dodatkowo Gmina Wieluń jest realizatorem następujących programów rządowych:

1. Program „Opieka Wytchnieniowa” – jest to program finansowany w ramach Funduszu Solidarnościowego. Głównym jego celem jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad: dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz osobami z orzeczeniami równoważnymi, poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi wytchnieniowej.
2. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – program zapewnia usługę asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej mającą na celu pomoc w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.
3. Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” – program zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Ważnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenie ciepłego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej.
4. Program „Opieka 75+” – strategicznym celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, lub osobami samotnie gospodarującymi, a także tych, które pozostają w rodzinie.
5. Program „Asystent Rodziny” – celem programu jest pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny.
6. Program „Korpus Wsparcia Seniorów” – głównym celem programu jest poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz możliwość samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób w wieku 65 lat i więcej, poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

Pomoc społeczna to również pomoc instytucjonalna świadczona przez placówki pomocy społecznej. Na terenie Gminy Wieluń, w strukturach Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują następujące działy pomocy instytucjonalnej:

1. Warsztat Terapii Zajęciowej – placówka pobytu dziennego, stwarzająca osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności do podjęcia zatrudnienia. Realizacji powyższych celów służy stosowanie technik terapii zajęciowych zmierzających do usamodzielnienia uczestników. Uczestnikami warsztatów mogą być osoby posiadające potwierdzony status niepełnosprawności, niezdolne do podjęcia pracy.
2. Dom Pracy Socjalnej – w ramach, którego funkcjonuje Świetlica Środowiskowa dla dzieci i młodzieży, Świetlica Seniora oraz Punkt Pomocy Wolontarystycznej;
  - a) Świetlica Środowiskowa działa jako placówka wsparcia dziennego, integrująca dzieci i młodzież. Ma charakter wieloaspektowych oddziaływań, m.in. opiekuńczych, wychowawczo-edukacyjnych oraz profilaktyczno-terapeutycznych. Kieruje się przede wszystkim dobrem dziecka oraz koniecznością wspierania rozwoju dzieci i młodzieży. Jest alternatywną formą spędzania czasu wolnego dla dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
  - b) Świetlica Seniora to miejsce spotkań osób starszych. Zadaniem placówki jest aktywizowanie osób starszych poprzez organizowanie zajęć oraz stworzenie przestrzeni przyjaznej dla seniorów.
  - c) Punkt Pomocy Wolontarystycznej prowadzi specjalistyczną działalność w sferze pomocy społecznej i wspierania rodziny. Praca Punktu to przede wszystkim pośrednictwo w łączeniu potrzeb z jednej strony potencjalnych wolontariuszy, a z drugiej osób i rodzin zgłaszających potrzebę pomocy.

Zgodnie z art.6 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są również ośrodki wsparcia, do których zaliczamy m.in. środowiskowe domy samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Prowadzenie i rozwój infrastruktury ŚDS jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez gminę, finansowanym z budżetu państwa. Na terenie Gminy Wieluń funkcjonuje jeden Środowiskowy Dom Samopomocy, jest to ośrodek wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przeznaczony dla osób dorosłych i małoletnich powyżej 16 roku życia przewlekłe chorych psychicznie, upośledzonych intelektualnie, osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych oraz dla osób ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi (TYP ABCD).

2.1.12 Zasoby instytucjonalne istotne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie Gminy Wieluń. Należą do nich:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Wieluniu
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna W Wieluniu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny
- Placówki oświatowe
- Placówki ochrony zdrowia
- Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu
- Straż Miejska
- I i II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wieluniu
- Wieluński Dom Kultury
- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Wieluniu
- Muzeum Ziemi Wieluńskiej
- Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Organizacje pozarządowe

2.1.13 Podmioty ekonomii społecznej w Gminie Wieluń

„Ekonomia społeczna to sfera aktywności obywatelskiej i społecznej, która poprzez działalność gospodarczą i działalność pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu” - Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku.

Obszar wskazany definicją ekonomii społecznej obejmuje w szczególności:

- organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (m. in stowarzyszenia, organizacje kościelne, kluby sportowe, fundacje),
- koła gospodyń wiejskich,
- spółdzielnie pracy,
- podmioty ekonomii solidarnej.

Podmiotami ekonomii solidarnej są podmioty, których podstawowym celem jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, czyli podmioty realizujące wyraźny cel aktywizacyjny i reintegracyjny.

Do podmiotów ekonomii solidarnej zalicza się:

- przedsiębiorstwa społeczne (podmioty ekonomii społecznej mogą otrzymać status przedsiębiorstwa społecznego, jeśli prowadzą działalność gospodarczą lub odpłatną pożytku publicznego, aktywizują zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, nie prywatyzują zysku i są zarządzane w sposób partycypacyjny),
- spółdzielnie socjalne oraz spółdzielnie inwalidów i niewidomych,
- zakłady pracy chronionej,
- jednostki reintegracyjne, w tym:
  - jednostki aktywizujące osoby niepełnosprawne (Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywności Zawodowej),
  - jednostki zatrudnienia socjalnego aktywizujące osoby wykluczone społecznie (Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej).

Lokalnie działające podmioty ekonomii społecznej są partnerem samorządu w realizacji usług na rzecz mieszkańców. Sektor ekonomii społecznej w Gminie Wieluń, to bogactwo doświadczeń, pomysłów i innowacyjnych rozwiązań, ale też różnorodność branż i rodzajów organizacji, zdolnych do realizacji usług społecznych, m. in. z zakresu wspierania rodziny, pomocy społecznej, wspierania osób z niepełnosprawnościami, promocji i ochrony zdrowia, kultury, kultury fizycznej i sportu, pobudzania aktywności obywatelskiej, reintegracji zawodowej i społecznej.

Jedyną jednostką reintegracyjną w Gminie Wieluń – podmiotem aktywizującym osoby z niepełnosprawnościami jest Warsztat Terapii Zajęciowej w Olewinie. W 2024 roku planowane jest otwarcie drugiego Warsztatu Terapii Zajęciowej w Rudzie.

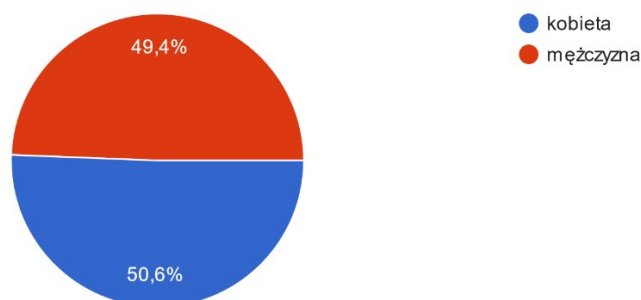
3 Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

3.1 Struktura badanej próby

Uczniowie ze szkół podstawowych znajdujących się na terenie Gminy Wieluń wypełnili 411 kwestionariuszy ankiet. W badaniu diagnozującym niewielką przewagę miały dziewczynki- stanowiły one 51% ogółu. Chłopcy wypełnili pozostałe 49% kwestionariuszy.

1. Płeć

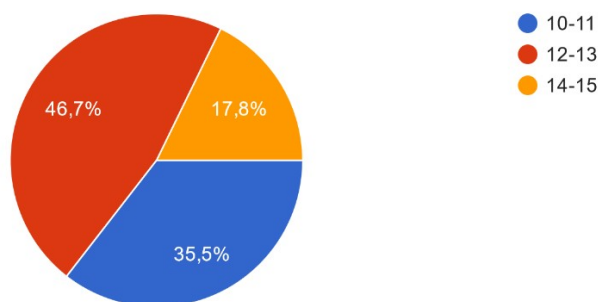
411 odpowiedzi

2. Wiek

411 odpowiedzi

W badaniu wzięły udział 192 osoby w wieku 12-13 lat, 146 osób w wieku 10-11 lat oraz 73 osoby w wieku 14-15 lat.

3.2 Problem alkoholowy

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, dotyczyło spożywania alkoholu. Zapytano uczniów, czy zdarzyło im się pić alkohol. Zdecydowana większość ankietowanych (92,5%) podała, że nigdy nie zdarzyło im się pić alkoholu, niewielki procent badanych (7,5%) przyznał, że zdarzyło mu się pić alkohol.

3. Czy zdarzyło Ci się kiedyś pić alkohol?

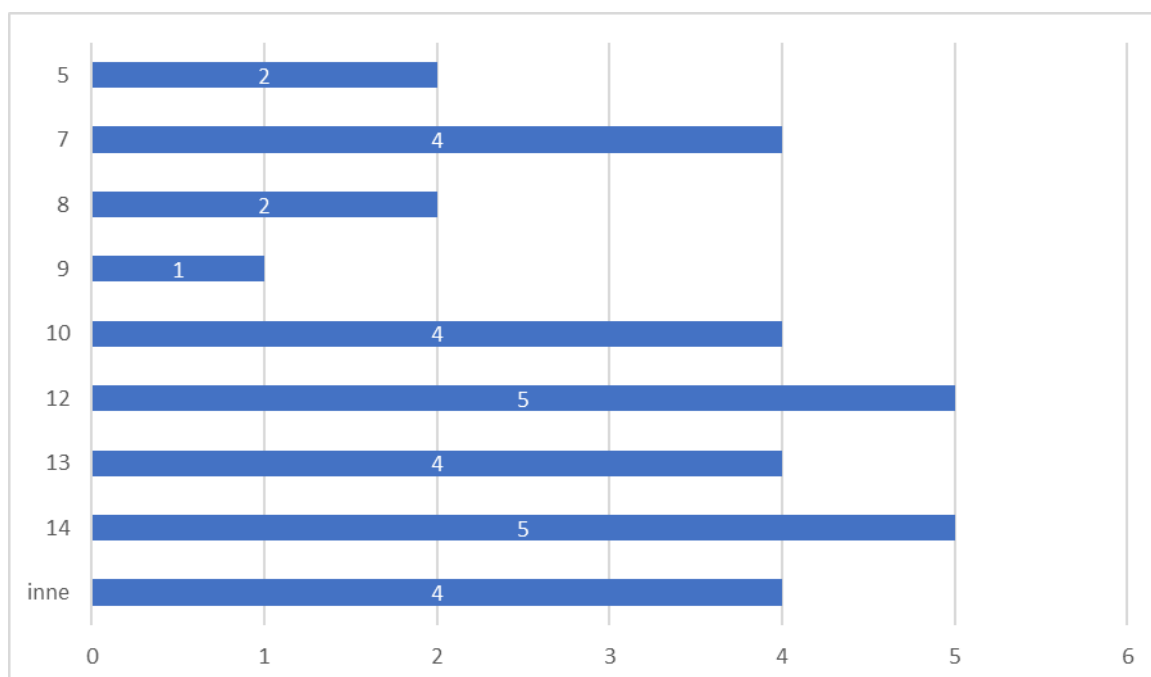
411 odpowiedzi

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie, w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli.

4. Jeśli tak, to w jakim wieku po raz pierwszy?

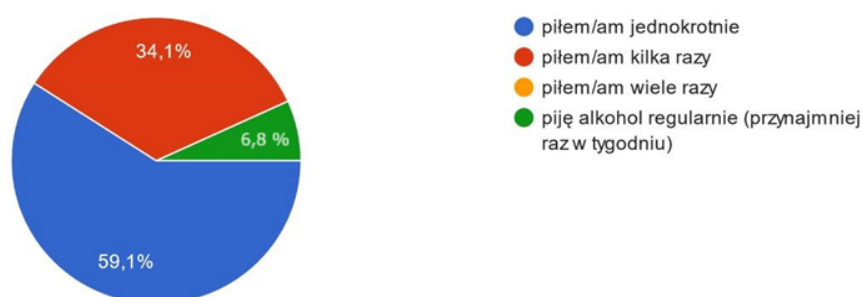
41 odpowiedzi

Z powyższego diagramu wynika, że wiek inicjacji alkoholowej jest bardzo niski i wynosi 5 lat. Jednak najczęściej pierwszy raz alkoholu spróbowali uczniowie w wieku 10-14 lat (43,9%).

5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol?

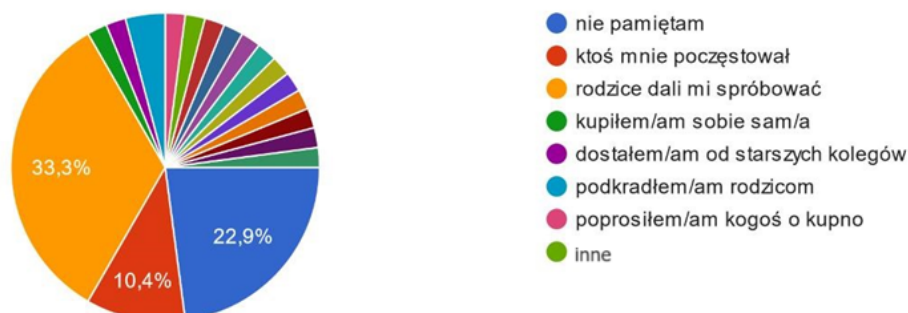
44 odpowiedzi

Na pytanie, ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol, odpowiedziały 44 osoby. Ponad połowa z nich (59,1%) podała, że piła alkohol jeden raz, mniejszy odsetek osób przyznał, że pił alkohol kilka razy, niewielki procent osób (6,8 %) podał, że pije alkohol regularnie.

6. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

48 odpowiedzi

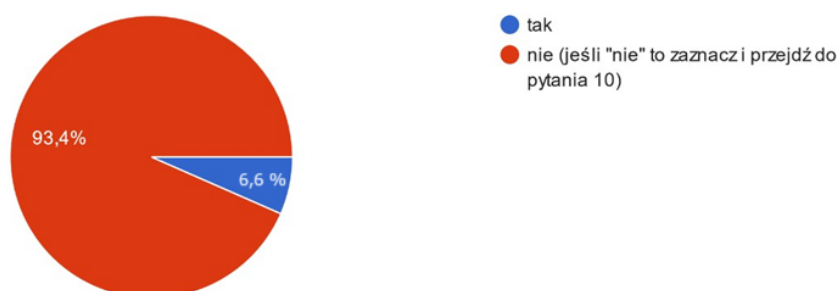
Na pytanie, w jaki sposób otrzymałeś/aś alkohol po raz pierwszy, odpowiedziało 48 osób, z których większość- 33,3% (16 osób) odpowiedziało, że otrzymało alkohol po raz pierwszy od rodziców, 11 osób poinformowało, że nie pamięta, w jaki sposób po raz pierwszy spróbowało alkoholu, 5 osób przyznało, że po raz pierwszy spróbowało alkoholu, ponieważ zostało poczęstowane przez inne osoby. Pozostałe 16 osób podało bardzo zróżnicowane odpowiedzi tj. podkradałem/am alkohol rodzicom, kupiłem/am sobie sam/a, dostałem/am od starszych kolegów, poprosiłem/am kogoś o kupno, napiłem się od wujka, cioci, nigdy nie piłem/am alkoholu.

3.3 Problem nikotynowy

W dalszej części badania, pytania dotyczyły problemu nikotynowego.

7. Czy zdarzyło Ci się kiedyś palić papierosy oraz e-papierosy?

411 odpowiedzi

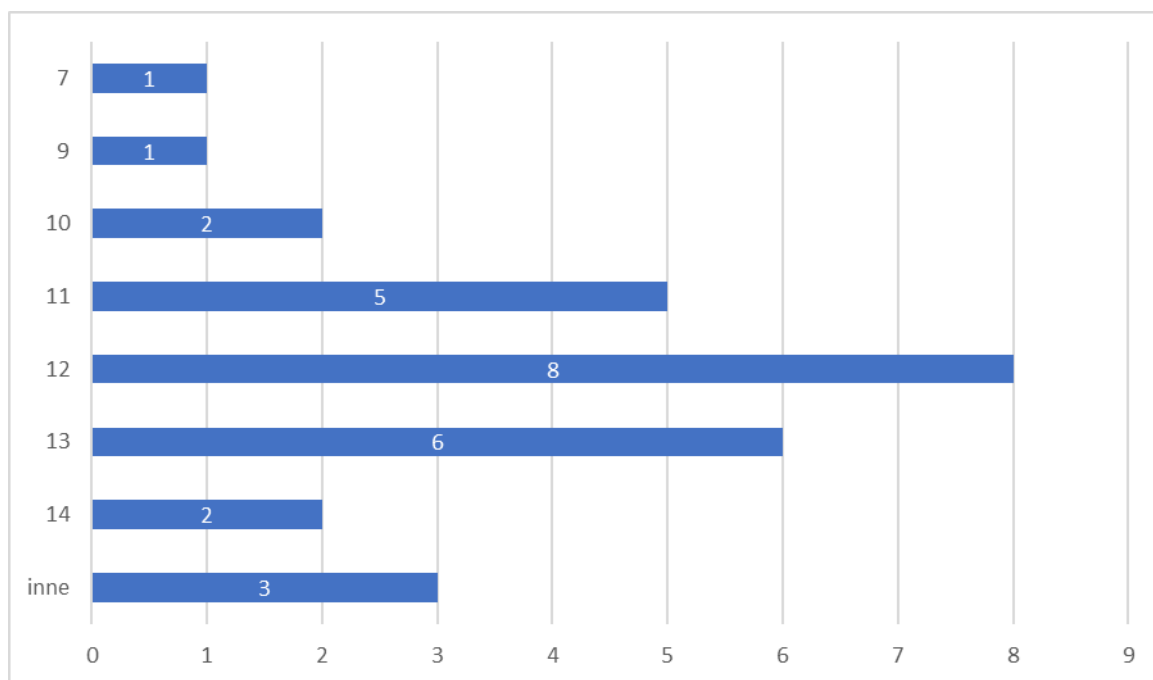

Na pytanie, czy zdarzyło Ci się palić papierosy, zdecydowana większość ankietowanych (93,4%) odpowiedziała, że nie. Niewielki odsetek badanych (6,6%) podał, że zdarzyło mu się palić papierosy.

Uczniowie, którzy palili papierosy zostali poproszeni o określenie, w jakim wieku pierwszy raz po nie sięgnęli. Na poniższym wykresie przedstawione zostały odpowiedzi uczniów na pytanie dotyczące wieku inicjacji nikotynowej.

8. Jeśli tak, to w jakim wieku po raz pierwszy?

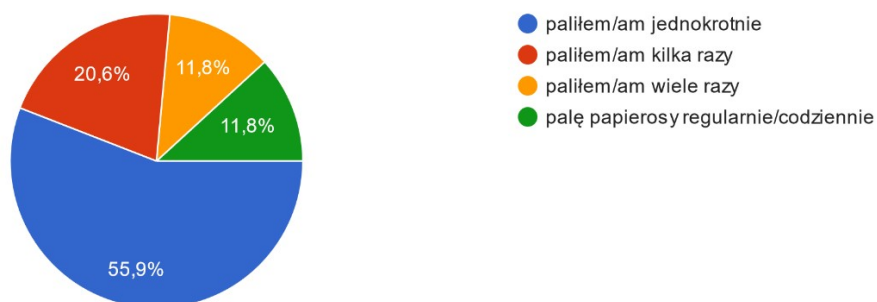
36 odpowiedzi

Pierwsze doświadczenia z papierosami oraz e – papierosami, mają bardzo młodzi uczniowie - tu wiek inicjacji wynosi 7 lat. Najliczniejszą grupą są uczniowie w wieku od 11 do 13 lat, w tym wieku po raz pierwszy papierosy paliło 19 uczniów.

9. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe) oraz e-papierosy?

34 odpowiedzi

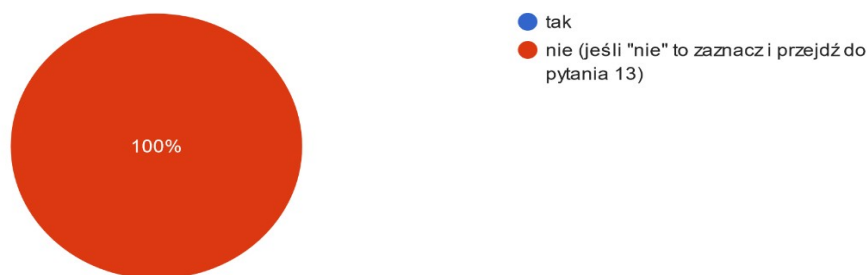
Ponad połowa odpowiadających na pytanie (55,9%) przyznała, że paliła papierosy jednokrotnie. Ryzykowne sięganie po wyroby nikotynowe, wskazujące na możliwość uzależnienia, dotyczy blisko 12% uczniów, ponieważ stwierdzili oni, że sięgają po nie codziennie.

3.4 Problem narkotykowy

Następny z analizowanych problemów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych. Na pytanie, czy zdarzyło Ci się kiedyś zażywać środki psychoaktywne, wszyscy ankietowani podali odpowiedź przeczącą.

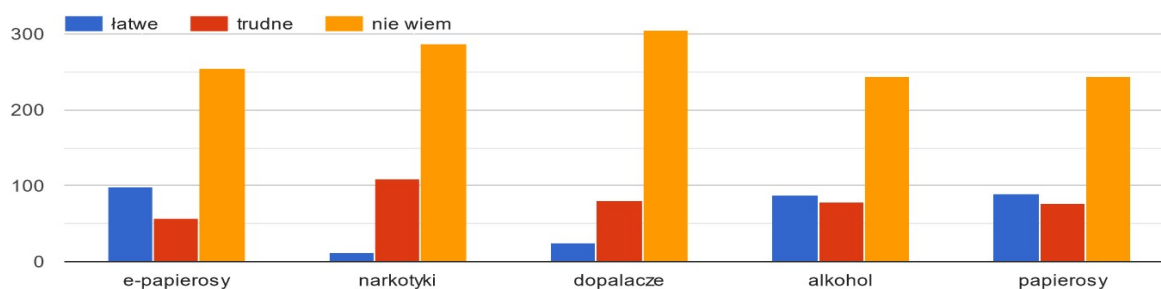
10. Czy zdarzyło Ci się kiedyś zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

411 odpowiedzi

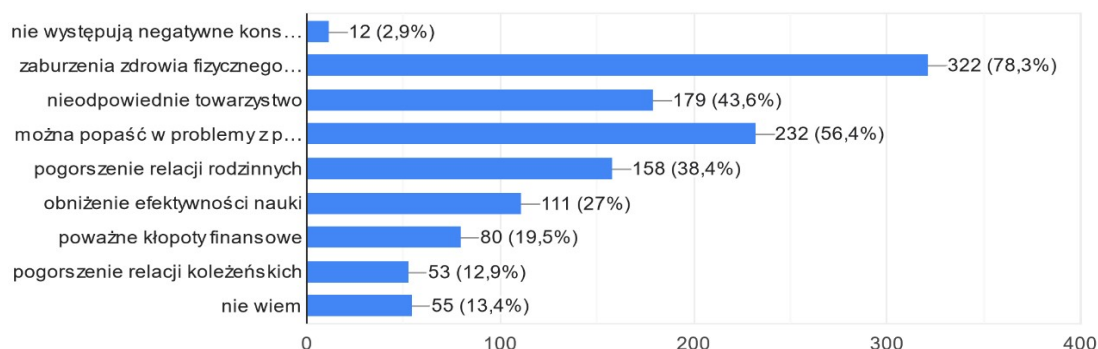
W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zdaniem około 25 % ankietowanych uczniów najłatwiej zdobyć papierosy, e – papierosy oraz alkohol, dużo niższy odsetek uczniów podaje natomiast jako łatwe do zdobycia dopalacze i narkotyki. Największy odsetek uczniów, biorących udział w ankiecie, nie wie, jaki jest stopień trudności zdobycia powyższych środków.

13. Gdybyś chciał/a zdobyć e-papierosy, narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłyby to: (w każdym przypadku zaznacz czy byłoby to łatwe, trudne, nie wiem)

14. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, papierosów? (można zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

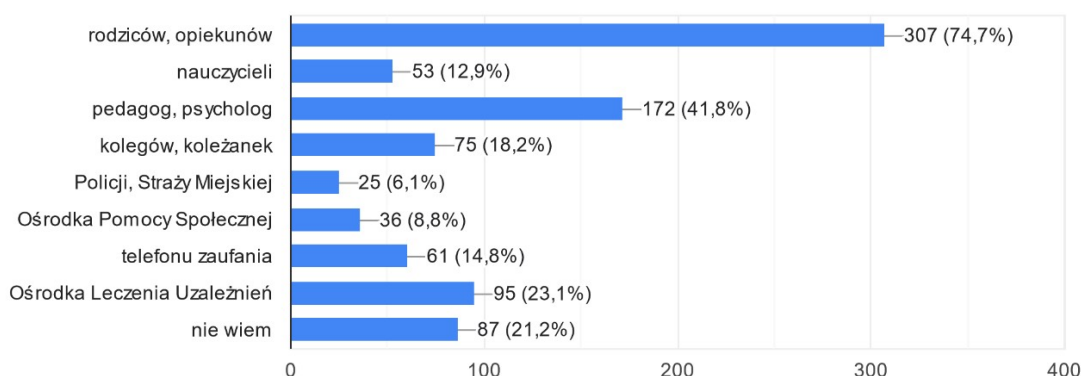
411 odpowiedzi

Ankietowani uczniowie wyrazili swoje zdanie również na temat negatywnych konsekwencji związanych z uzależnieniem od narkotyków, dopalaczy i papierosów. Zdaniem większości uczniów uzależnienia mogą prowadzić do zaburzeń zdrowia fizycznego i psychicznego (78,3%) oraz popadnięcia w problemy z prawem (56,4%). Spory odsetek uczniów, jako negatywne konsekwencje, wskazuje też relacje z nieodpowiednim towarzystwem i pogorszenie relacji rodzinnych (38,4%). Poniżej 30 % ankietowanych uważa, że uzależnienia mogą mieć konsekwencje w postaci obniżenia efektywności nauki, poważnych kłopotów finansowych i pogorszenia relacji koleżeńskich. Zdaniem 2,9 % uczniów nie występują żadne negatywne konsekwencje uzależnienia od powyższych substancji.

15. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami? (można zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

411 odpowiedzi

W przypadku problemów związanych z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami zdecydowana większość uczniów zwróciłaby się do rodziców lub opiekunów (74,7%). Spory odsetek uczniów wybrał też psychologa lub pedagoga (41,8%). Około 20 % badanych

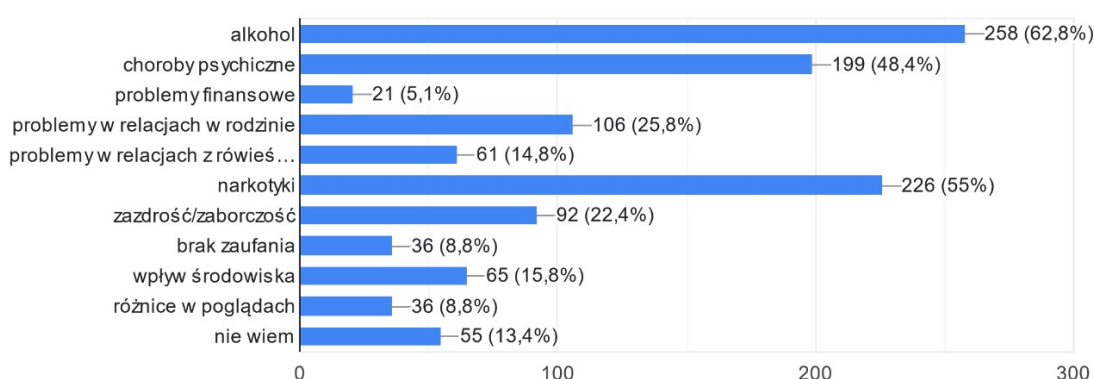
zwróciłoby się w tej sytuacji do ośrodka leczenia uzależnień lub do kolegów i koleżanek. Poniżej 15 % wybrałoby telefon zaufania lub zwróciło się po pomoc do nauczyciela. Najmniej ankietowanych wybrało Ośrodek Pomocy Społecznej lub Policję i Straż Miejską. Ponad 20% ankietowanych stwierdziło, że nie wie, gdzie mogłoby uzyskać pomoc.

3.5 Problem przemocy

Kolejne pytanie zadane respondentom, miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z Gminy Wieluń. Uczniów poproszono o określenie, co ich zdaniem wywołuje agresję.

16. Co Twoim zdaniem wywołuje agresję/przemoc? (można zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

411 odpowiedzi

Zdaniem badanych, najczęściej przypadków agresji i przemocy jest wywoływanych przez alkohol (62,8%), narkotyki (55%) i choroby psychiczne (48,8%). Grupy od 20 % do 26 % uczniów wskazują, że przyczyną takich zachowań mogą być problemy w relacjach rodzinnych oraz zazdrość i zaborczość. Około 15 % badanych uważa, że przemoc i agresję mogą wywoływać problemy w relacjach z rówieśnikami oraz może się ona pojawiać się pod wpływem środowiska, z którym utrzymujemy relacje. Najmniej ankietowanych przyczyn pojawiania się takich zachowań dopatruje się w problemach finansowych i braku zaufania w relacjach.

17. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

411 odpowiedzi

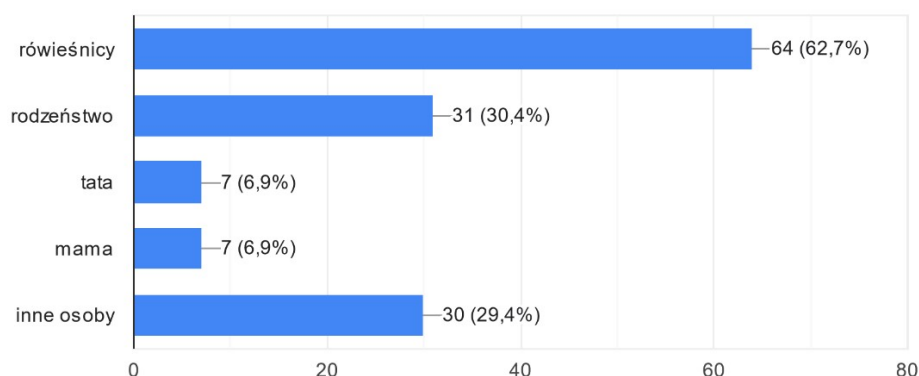

Na pytanie, czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy zdecydowana większość respondentów (78,6%) odpowiedziała, że nie doświadczyła przemocy, (21,4%) ankietowanych poinformowało, że doświadczyło przemocy.

Na kolejne pytania odpowiadali uczniowie, którzy doświadczyli przemocy.

18. Jeśli tak, to kto stosował wobec Ciebie przemoc? (można zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

102 odpowiedzi

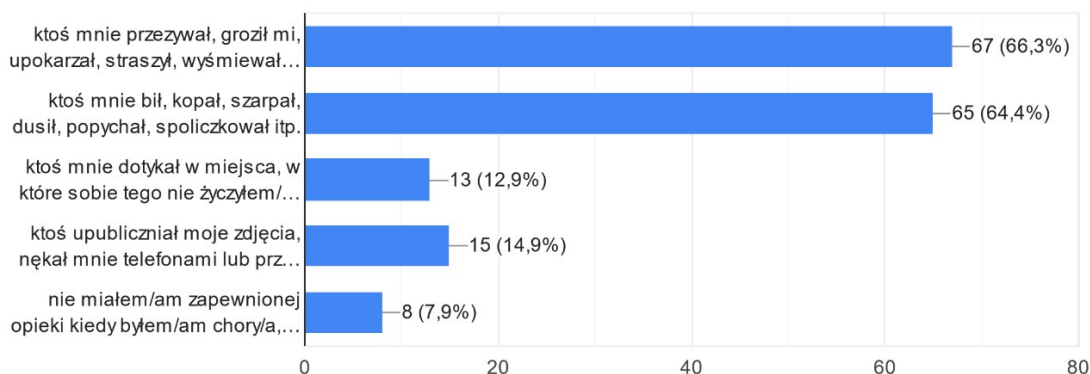

Spośród ankietowanych, doświadczonych przemocą - 62,7 % doznało jej ze strony rówieśników, a około 30 % ze strony rodzeństwa lub innych osób niewymienionych w ankiecie. Najrzadziej przemocy uczniowie doznawali ze strony rodziców – zarówno ojca jak i matkę wskazało 6,9 % uczniów.

19. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? (można zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

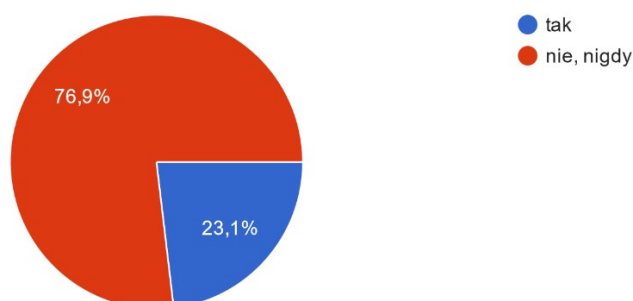
101 odpowiedzi

Według ankietowanych najpowszechniejszym rodzajem doznawanej przemocy jest przemoc psychiczna, którą wskazało 67 uczniów (66,3%) oraz fizyczna, której doświadczyło 65 badanych (64,4%). Średnio 14 % z nich doznawało też przemocy seksualnej i cyberprzemocy. Najmniej badanych jako formę przemocy wskazywało zaniedbanie.

20. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby?

411 odpowiedzi

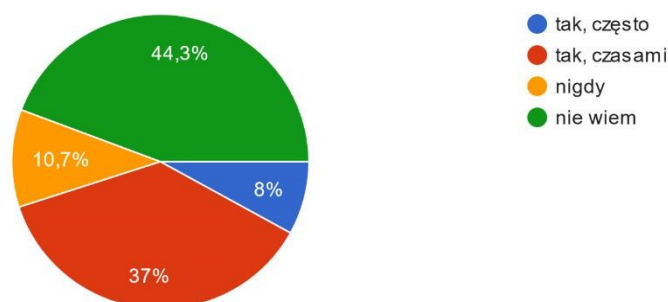

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy sami zastosowali przemoc wobec innych osób. Zdecydowana większość respondentów (76,9%) podała, że nigdy nie zastosowała przemocy wobec drugiej osoby, mniejszy odsetek badanych (23,1%) przyznał się do stosowania przemocy wobec drugiej osoby.

W kolejnym pytaniu poproszono o określenie stopnia problemu przemocy między uczniami.

21. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

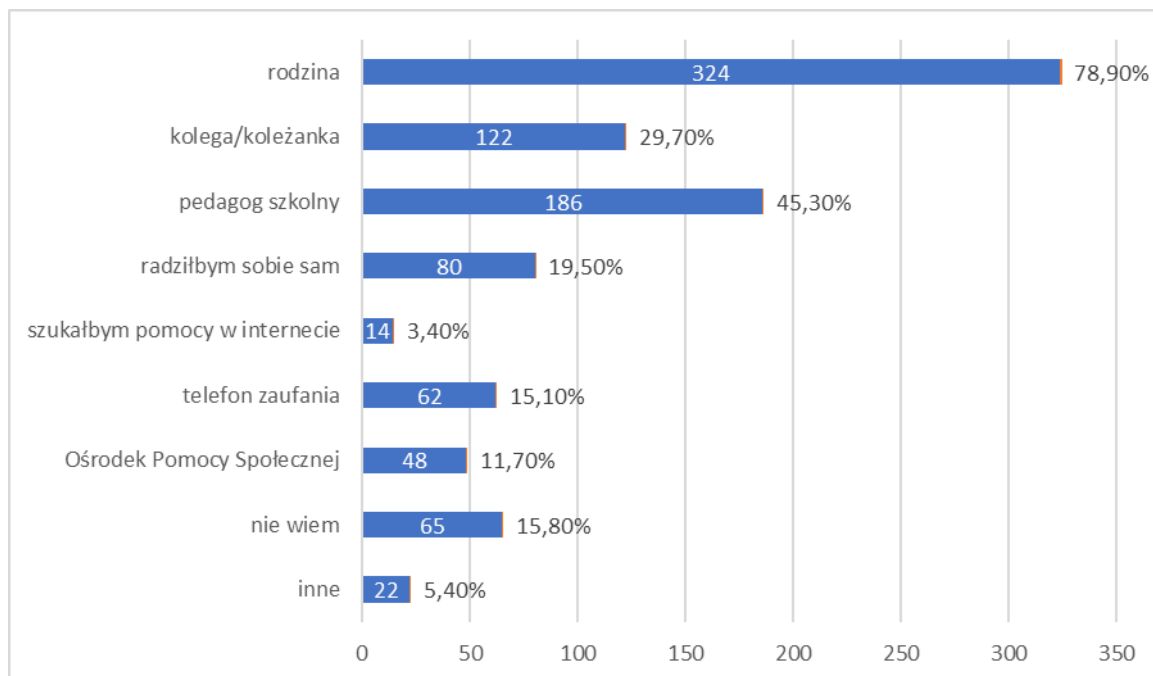
411 odpowiedzi

Wysoki odsetek badanych (45%) przyznał, że problem przemocy między uczniami występuje. 37% respondentów uważa, że zdarzenia takie mają miejsce czasami, a 8% procent podało, że występują często. Tylko niewielki procent ankietowanych (10,7%) przyznał, że w ich szkole nigdy nie występuje problem przemocy między uczniami.

22. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc w razie problemu przemocy? (można zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

411 odpowiedzi

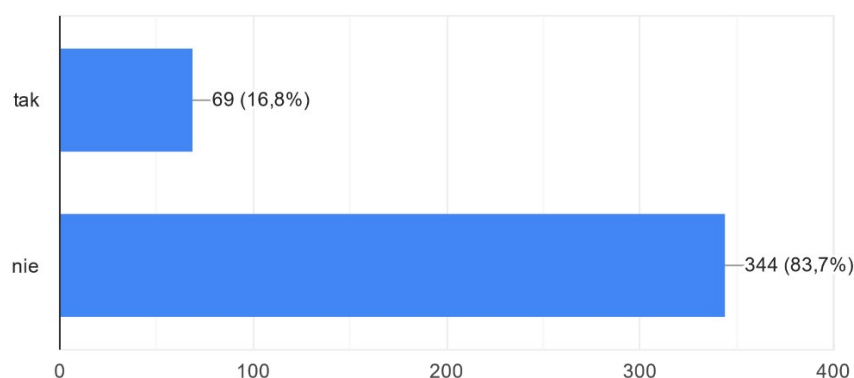

W przypadku pytania, do kogo badani zwróciliby się o pomoc w razie problemu przemocy, większość wskazała swoją rodzinę – 78,9 % odpowiedzi, oraz do pedagoga szkolnego lub nauczyciela – 45,3 % ankietowanych. Dla kolejnych 29,7 % takimi osobami byłiby koledzy lub koleżanki oraz przyjaciele. Około 20 % ankietowanych uczniów

próbowałoby samodzielnie rozwiązać problem przemocy. Z telefonu zaufania skorzystałoby 15,1 % ankietowanych, a z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej - 11,7 % badanych. Blisko 16% uczniów nie wie, do kogo zwrócić się o pomoc.

23. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy, (czyli przemoc w Internecie)?

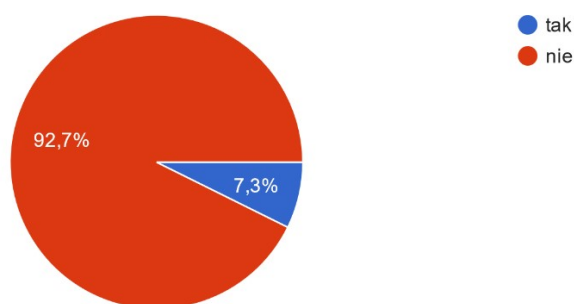
411 odpowiedzi

W ciągu ostatnich 12 miesięcy większość ankietowanych nie doświadczyła cyberprzemocy, w grupie badanych było jednak 69 osób, które takiej przemocy doznało.

24. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc, (czyli przemoc w Internecie)?

411 odpowiedzi

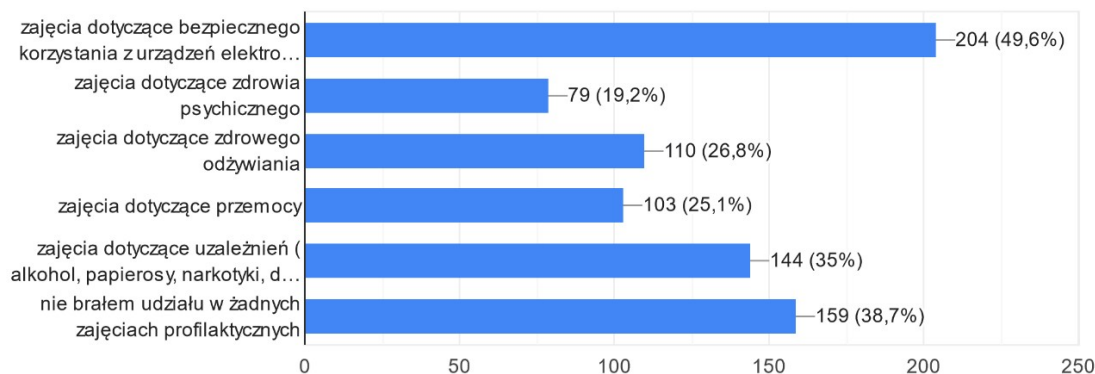
Na pytanie skierowane do uczniów, czy stosowali w ciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc, zdecydowana większość ankietowanych poinformowała, że nie stosowała cyberprzemocy (92,7%), niewielki odsetek ankietowanych (7,3%) podał, że w przeciągu ostatnich 12 miesięcy stosował cyberprzemoc.

3.6 Działania profilaktyczne

W kolejnej części badania skierowanego do uczniów zadano im pytania dotyczące podejmowanych w szkole działań profilaktycznych.

25. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych?
(można zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

411 odpowiedzi

Ankietowani uczniowie brali udział w różnych zajęciach profilaktycznych. Najwięcej ankietowanych uczniów w przeciągu ostatnich 2 lat wzięło udział w zajęciach profilaktycznych dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, najmniej w zajęciach dotyczących zdrowia psychicznego. Aż 38,7 % badanych nie brało udziału w żadnych zajęciach profilaktycznych.

26. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

411 odpowiedzi

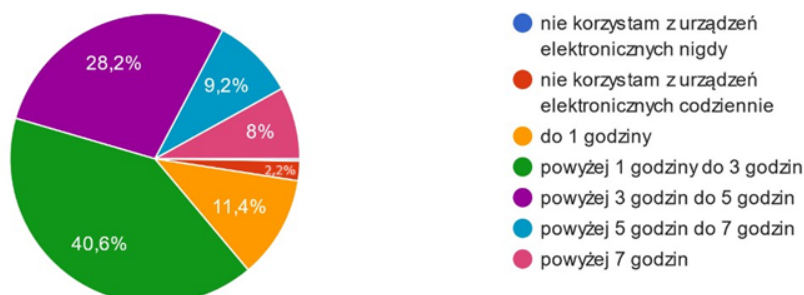
Skierowano do uczniów również pytanie dotyczące formy prowadzonych zajęć profilaktycznych, w celu określenia, która z form jest dla uczniów najciekawsza/najefektywniejsza. Najczęściej wymienianymi odpowiedziami były: zajęcia warsztatowe z psychologiem (24,1%) i pogadanki z wychowawcą (19,7%), jednak największa grupa ankietowanych (39,2%) nie potrafi określić, jaka jest najciekawsza/najefektywniejsza forma zajęć profilaktycznych.

3.7 Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejne pytania skierowane do badanych dotyczyły korzystania przez uczniów z urządzeń elektronicznych.

27. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych (komputer, tablet, telefon, telewizor)?

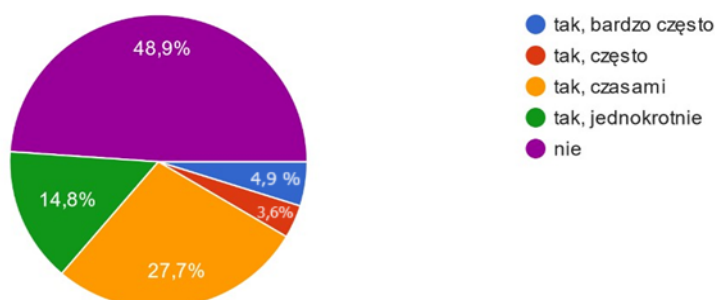
411 odpowiedzi

Na pytanie o czas poświęcony na korzystanie z urządzeń elektronicznych w ciągu dnia, największa grupa ankietowanych (40,6%) poinformowała, że korzysta z urządzeń elektronicznych powyżej 1 godziny do 3 godzin. Mniejszy procent respondentów (28,2%) podał, że korzysta z urządzeń elektronicznych powyżej 3 godzin do 5 godzin. 11,4 % osób badanych podało, że korzysta z urządzeń elektronicznych do 1 godziny. 9,2 % ankietowanych podało, że korzysta z urządzeń elektronicznych powyżej 5 godzin do 7 godzin. 8 % badanych poinformowało, że korzysta z urządzeń elektronicznych powyżej 7 godzin. Tylko 2,6 % respondentów nie korzysta z urządzeń elektronicznych codziennie.

28. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami?

411 odpowiedzi

Na pytanie, czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzonego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych, twierdząco odpowiedziało 51,1% ankietowanych,

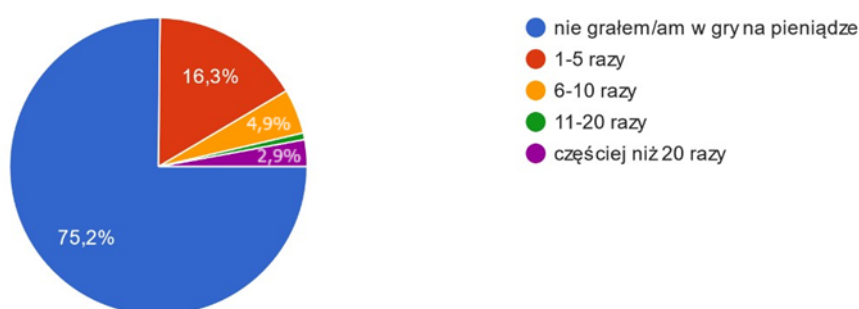
z czego w sumie 8,6% badanych zdarzyło się to często i bardzo często. 27,7% uczniów odpowiedziało, że zdarzyło im się to czasami, zaś 14,8% osób przyznało się do jednokrotnego kłamstwa w badanym problemie.

3.8 Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu oszacowania skali grania w gry na pieniądze przez uczniów, zadano im pytanie o to, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grali w gry na pieniądze.

29. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdrałki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)?

411 odpowiedzi

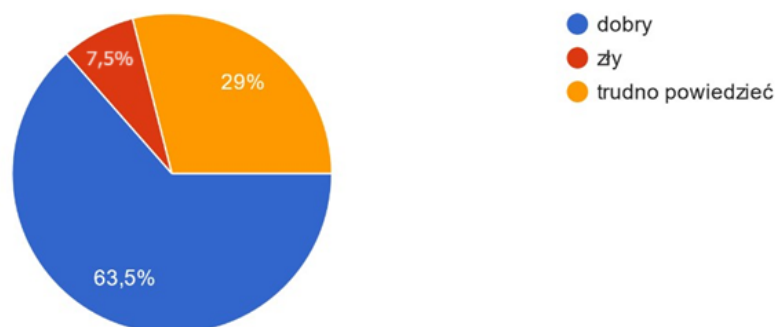
Zdecydowany procent ankietowanych (75,2%) poinformował, że nie grał w gry na pieniądze, nieznaczny procent respondentów (16,3%) podał, że grał w gry na pieniądze 1-5 razy, pozostali ankietowani przyznali, że grali w gry na pieniądze wiele razy.

3.9 Zdrowie psychiczne i fizyczne

Kolejne pytania zawarte w ankiecie dotyczyły stanu zdrowia psychicznego i fizycznego.

30. Jak oceniasz stan swojego zdrowia psychicznego?

411 odpowiedzi

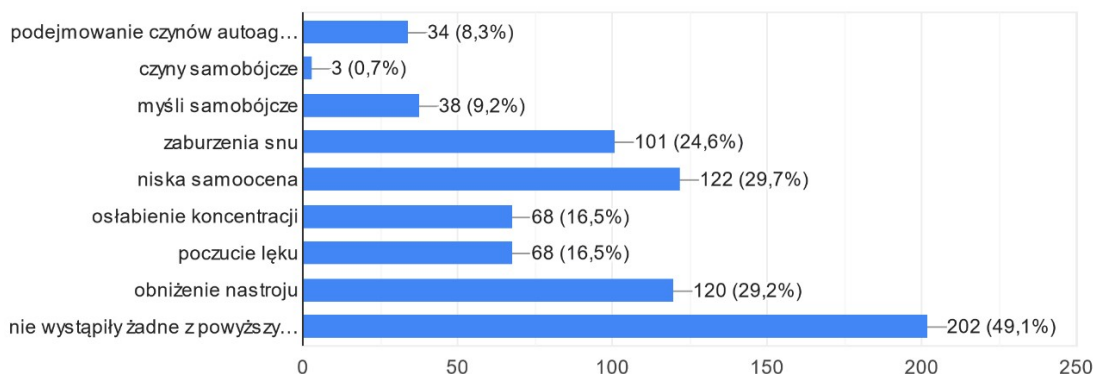

Ponad połowa ankietowanych (63,5%) oceniła dobrze swój stan psychiczny, 29 % respondentów nie potrafiło ocenić stanu swojego zdrowia psychicznego, nieznaczny odsetek ankietowanych (7,5%) oceniło swój stan psychiczny, jako zły.

Następne pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli oni w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie.

31. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak:

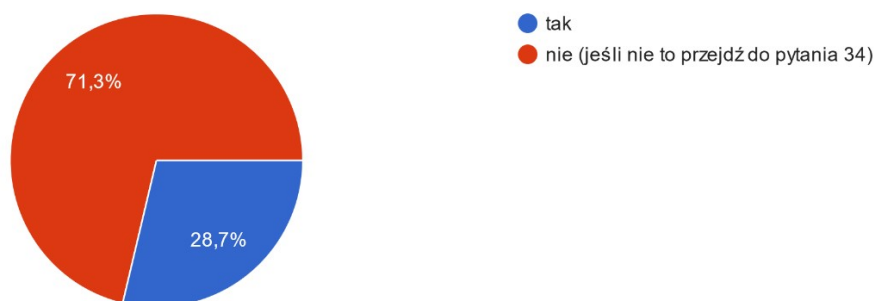
411 odpowiedzi

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że u prawie połowy uczniów nie występowały w ostatnim okresie żadne z wymienionych w ankiecie stanów emocjonalnych lub czynności autodestrukcyjnych i autoagresywnych. Połowa z badanych doświadczyła jednak różnych stanów, mających wpływ na ich zdrowie psychiczne. Najwięcej ankietowanych miało niską samoocenę (29,7%), obniżony nastrój (29,2%) i doświadczyło zaburzeń snu (24,6%). Poczucie lęku i osłabienie koncentracji wskazało 16,5 % ankietowanych, 9,2% ankietowanych przyznało się do myśli samobójczych, a 0,7 % czyli 3 osoby podjęły działania zmierzające do odebrania sobie życia.

32. Czy miewasz problemy, z którymi nie potrafisz sobie poradzić?

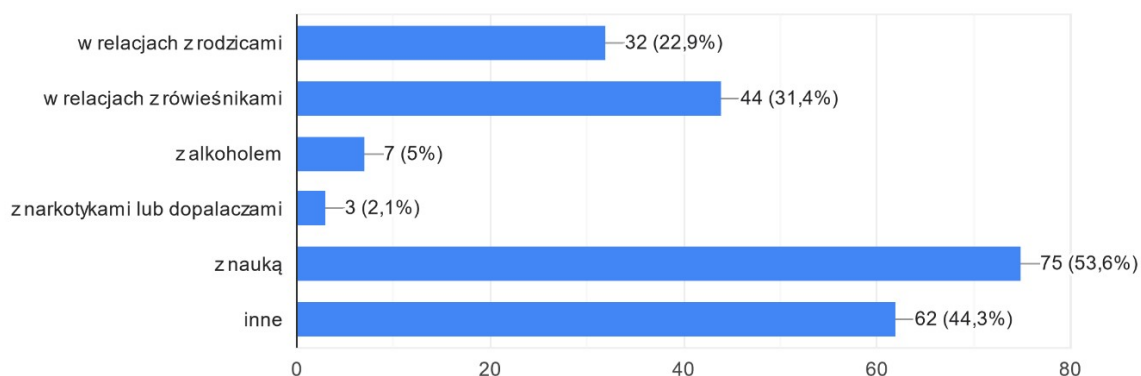
411 odpowiedzi

Na pytanie skierowanie do uczniów, czy miewają problemy, z którymi nie potrafią sobie poradzić, zdecydowana większość ankietowanych (71,3%) odpowiedziała, że nie, 28,7 % respondentów miewa problemy, z którymi sobie nie radzi.

33. Jakiego rodzaju są to problemy? (można zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

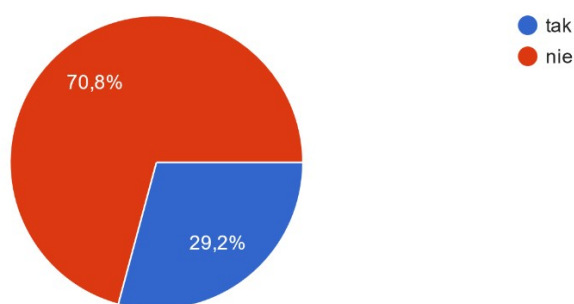
140 odpowiedzi

Spośród ankietowanych, którzy potwierdzili, że miewają problemy, z którymi nie potrafią sobie poradzić, najwięcej z nich wskazało, że dotyczą one trudności z nauką (53,6%). Problemy w relacjach z rówieśnikami ma 31,4 % badanych, a w relacjach z rodzicami 22,9 % uczniów. Duży odsetek - 44,3 % badanych miało inne, nieopisane w ankiecie problemy. Najmniejszy odsetek badanych miał problemy z alkoholem – 5 % oraz narkotykami i dopalaczami – 2,1 %.

34. Czy wiesz gdzie można uzyskać nieodpłatną pomoc psychologiczną na terenie Gminy Wieluń?

411 odpowiedzi

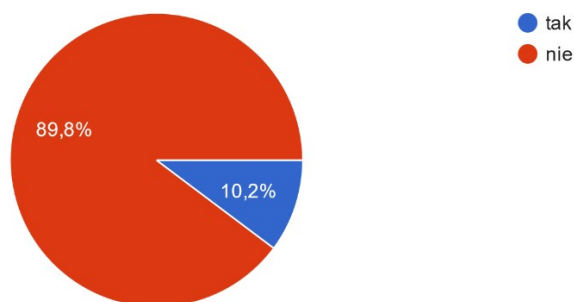

Niestety duży procent respondentów (70,8%) podał, że nie wie gdzie może uzyskać nieodpłatną pomoc psychologiczną na terenie Gminy Wieluń, tylko 29,2 % ankietowanych posiada taką wiedzę.

35. Czy chciałbyś, aby Twoi rodzice skorzystali z pomocy psychologicznej z uwagi na problemy w rodzinie?

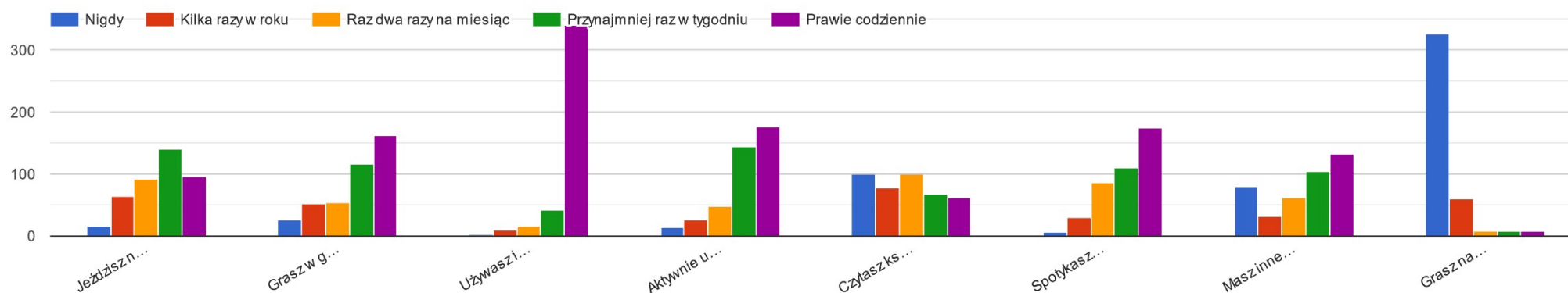
411 odpowiedzi

Zdecydowana większość ankietowanych (89,8%) odpowiedziała, że nie chciałaby, aby ich rodzice skorzystali z pomocy psychologicznej z uwagi na problemy rodzinne, jedynie 10,2 % respondentów odpowiedziało na pytanie pozytywnie.

Następne pytanie zadane uczniom dotyczyło sposobów spędzania przez nich wolnego czasu.

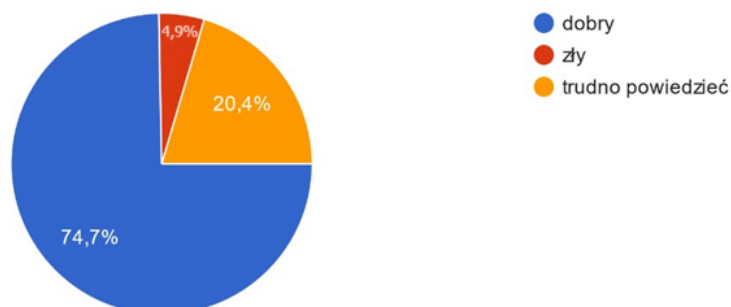
36. Jak często uprawiasz każde z wymienionych niżej zajęć?

Aktywnością, którą najwięcej ankietowanych wykonuje codziennie, jest korzystanie z Internetu. Mniej niż połowa ankietowanych prawie codziennie spotyka się z przyjaciółmi, aktywnie uprawia sport, dla przyjemności jeździ na rowerze lub innych małych środkach lokomocji, gra w gry komputerowe lub ma inne hobby, przy którym spędza czas. Najrzadziej wybieraną codziennie aktywnością było czytanie książek, (nigdy nie czyta ich 25 % badanych). Najczęstszą z aktywności wybieranych przez ankietowanych (przynajmniej raz w tygodniu) jest aktywne uprawianie sportu, jazda na rowerze, nieco rzadziej jest to granie w gry komputerowe, spotkania z przyjaciółmi lub inne hobby. Prawie nigdy lub kilka razy w roku ankietowani wybierają grę na automatach.

37. Jak oceniasz stan swojego zdrowia fizycznego?

411 odpowiedzi

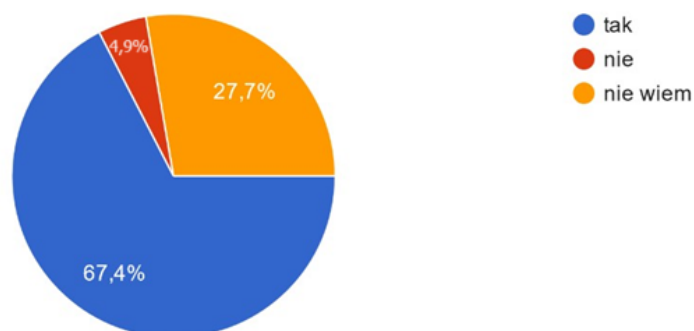

Duży procent ankietowanych (74,7%) ocenia dobrze stan swojego zdrowia fizycznego, mniejszy odsetek badanych (20,4%) nie potrafi ocenić stanu swojego zdrowia fizycznego, jedynie 4,9 % ankietowanych ocenia stan swojego zdrowia fizycznego, jako zły.

W kolejnym pytaniu zapytano uczniów o wpływ diety na zdrowie i samopoczucie.

38. Czy według Ciebie, nieodpowiednia dieta ma wpływ na zdrowie i samopoczucie?

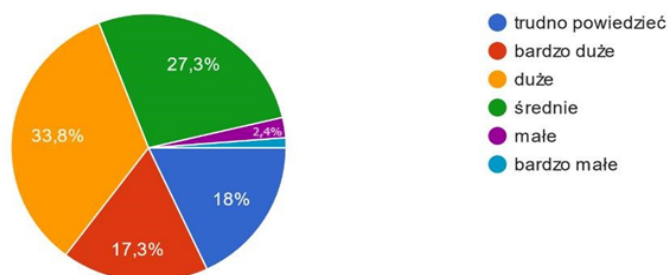
411 odpowiedzi

Ponad połowa respondentów (67,4%) zgadza się, że nieodpowiednia dieta ma wpływ na zdrowie i samopoczucie, tylko 4,9% badanych nie potrafi tego ocenić.

39. Jakie znaczenie ma dla Ciebie zdrowe odżywianie?

411 odpowiedzi

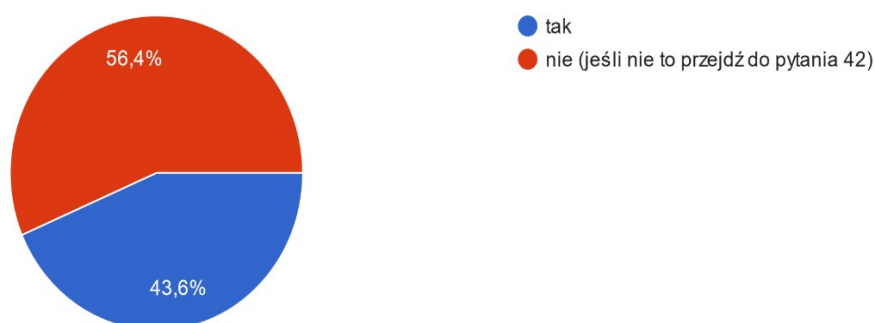

Dla większości respondentów zdrowe odżywianie ma duże (33,8%) i bardzo duże (17,3%) znaczenie, dla mniejszej grupy ankietowanych (27,3%) zdrowe odżywianie ma znaczenie średnie, 18% badanych miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi. Pozostałe osoby podały, że zdrowe odżywianie ma dla nich małe i bardzo małe znaczenie.

Następny z analizowanych w badaniu obszarów dotyczył spożywania napojów energetyzujących.

40. Czy zdarzyło Ci się kiedyś pić napój energetyzujący ?

411 odpowiedzi

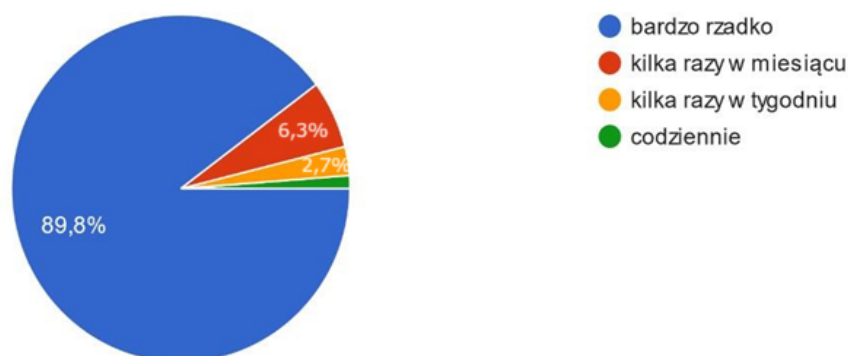

Ponad połowa ankietowanych (56,4%) poinformowała, że nie piła napojów energetyzujących.

W celu poznania tego problemu wśród uczniów zadano pytanie o częstotliwość sięgania po napoje energetyzujące.

41. Jeśli tak to jak często zdarza Ci się pić napoje energetyzujące?

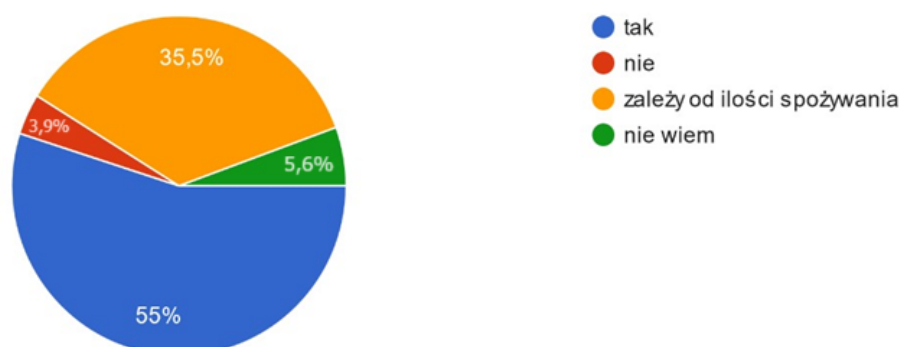
411 odpowiedzi

Zdecydowana większość ankietowanych (89,8%) podała, że bardzo rzadko zdarza się jej pić napoje energetyzujące. Do codziennego picia napojów energetyzujących przyznał się niewielki procent ankietowanych (1,2%).

42. Czy uważasz, że napoje energetyzujące są szkodliwe dla organizmu ?

411 odpowiedzi

Ponad połowa ankietowanych (55%) uważa, że napoje energetyzujące są szkodliwe dla organizmu, 35,5 % respondentów jest zdania, że szkodliwość napojów energetyzujących zależy od ilości ich spożywania, mniejszy procent respondentów nie posiada wiedzy na temat szkodliwości napojów energetyzujących (5,6%), najmniejszy procent ankietowanych uważa, że napoje energetyzujące nie są szkodliwe dla organizmu (3,9%).

Ostatnie pytanie zadane dzieciom i młodzieży z Gminy Wieluń zachęcało uczniów do przedstawienia swoich propozycji na temat form spędzania czasu wolnego, które chcieliby, aby były dostępne w Gminie Wieluń. Odpowiedzi udzieliło 294 badanych.

Formy spędzania czasu wolnego zaproponowane przez ankietowanych uczniów można podzielić na kilka obszarów tematycznych. Wspólną cechą wielu zaproponowanych aktywności jest umożliwienie bezpłatnego korzystania z nich przez uczniów. Wśród badanych

duży odsetek wskazał sport oraz zajęcia pokrewne, jednocześnie zaproponował rozwój infrastruktury do tego przeznaczonej wraz z wyposażeniem w odpowiedni sprzęt: boiska do gry w piłkę nożną, koszykówkę, tenis, basen rekreacyjny i sportowy, aquapark, lodowisko - obiekty zarówno w formie krytej jak i na świeżym powietrzu, ścianki wspinaczkowe, park linowy, skate park, siłownie, sale treningowe do nauki boksu i innych sportów walki oraz akrobatyki, ścieżki rowerowe, tor gokartowy, szkoła jeździecka. Ankietowani uczniowie zwrócili też uwagę na potrzebę stworzenia bezpiecznych stref z miejscem do wypoczynku i wspólnego spędzania czasu, m. in. parku miejskiego, klubu taneczno – muzycznego, a także organizację festynów, zawodów sportowych, zajęć tanecznych, wokalnych i teatralnych, wzbogacenia ofert kina czy organizacji spotkań z interesującymi ludźmi, umożliwiającą ciekawą formę spędzenia tego czasu. Kolejnym z obszarów dotyczącym form spędzania czasu wolnego, wskazanym przez ankietowanych, są zajęcia edukacyjne i umożliwiające rozwój zainteresowań: zajęcia i warsztaty plastyczne i artystyczne, warsztaty kulinarne, lepienia z gliny, szycia, robotyka, dla najmłodszych warsztaty z budowy klockami lego.

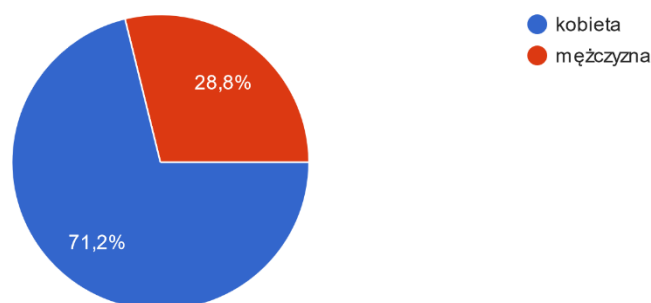
4 Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców

4.1 Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Wieluń wzięło udział 111 mieszkańców mających powyżej 18 lat.

1. Płeć

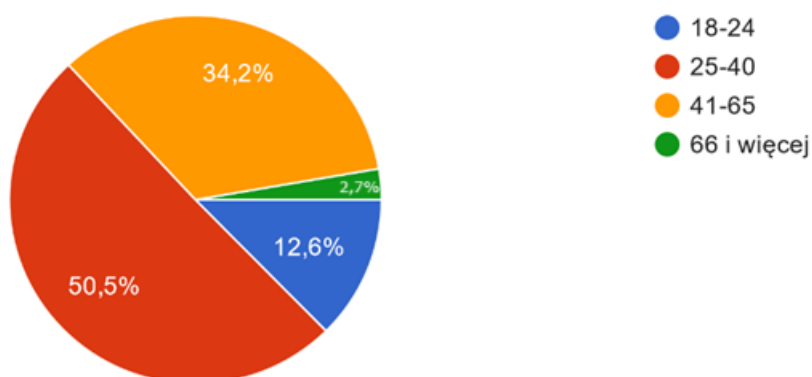
111 odpowiedzi

Pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 71,2% (79 kobiet) ogółu, natomiast mężczyźni 28,8% (32 mężczyzn).

2. Wiek

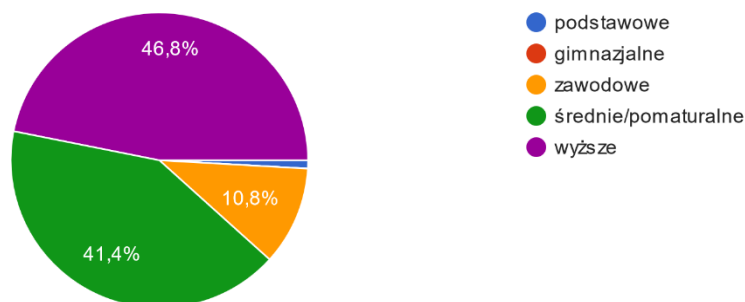
111 odpowiedzi

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, że największą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 25-40 lata (50,5%), następnie w wieku 41-65 lat (34,2%), w wieku 18-24 lat (12,6%), a najmniejszą w wieku 66 lat i więcej (2,7%).

3. Wykształcenie

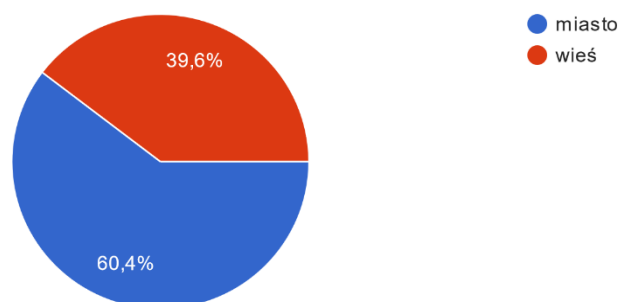
111 odpowiedzi

Na powyższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. 46,8 % biorących udział w badaniu posiada wykształcenie wyższe, 41,4 % posiada wykształcenie średnie, 10,8 % kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym i 1 % z wykształceniem podstawowym.

4. Miejsce zamieszkania

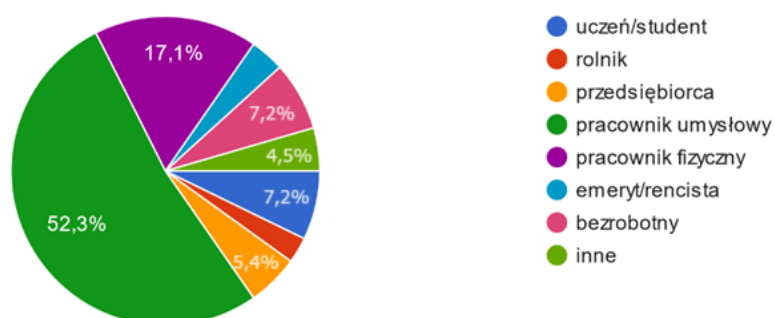
111 odpowiedzi

Większość respondentów (60,4%) zamieszkuje na terenie miasta Wieluń.

5. Sytuacja zawodowa

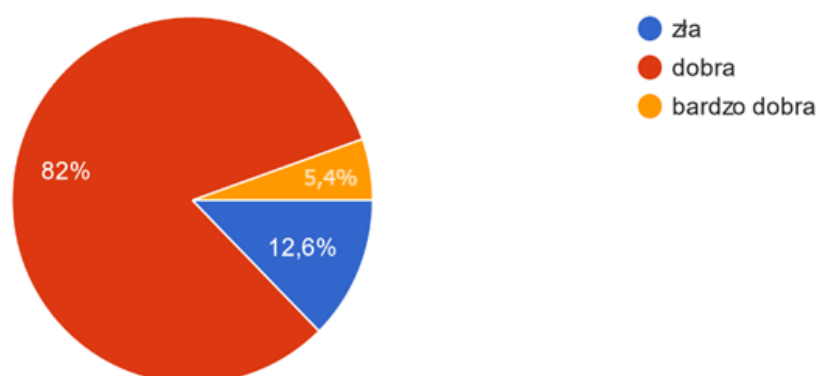
111 odpowiedzi

Nieco ponad połowa wszystkich badanych (52,3%) podała, że pracuje umysłowo, mniejszy odsetek badanych (17,1 %) podała, że jest pracownikiem fizycznym. Wśród osób badanych niewielki odsetek to osoby bezrobotne, uczniowie, studenci, przedsiębiorcy, emeryci i renciści oraz rolnicy.

6. Jak ocenia Pan/i sytuację materialną swojej rodziny?

111 odpowiedzi

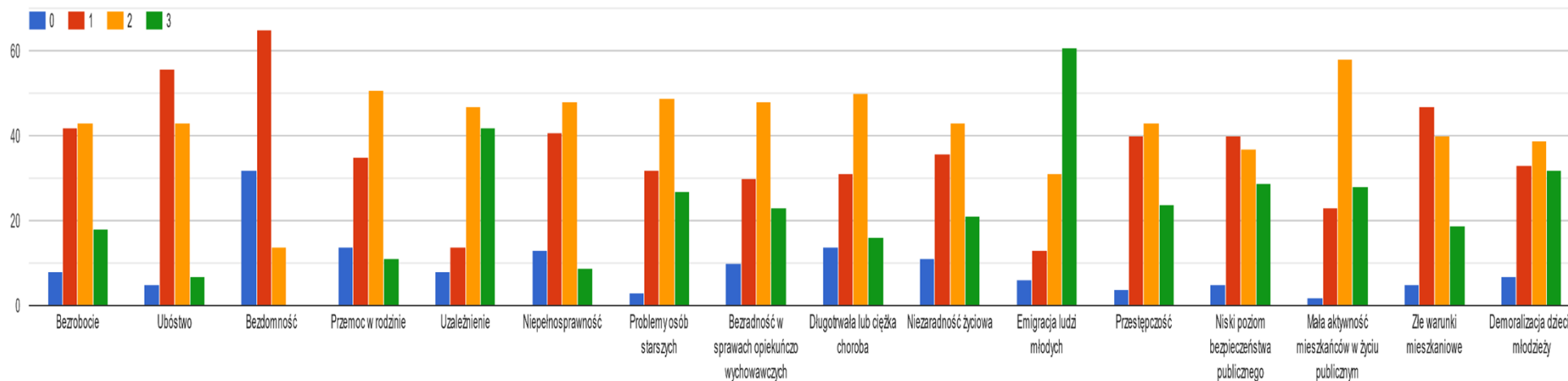

Analiza sytuacji materialnej badanej grupy pokazuje, że zdecydowana większość ankietowanych jest z niej zadowolona - 82% ocenia swoją sytuację materialną, jako dobrą, 5,4% jako bardzo dobrą.

Pierwsze wprowadzające pytanie zawarte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło ogólnych obszarów problemowych, występujących na terenie Gminy. Respondenci w pierwszej kolejności mieli ocenić poziom natężenia problemów społecznych zaproponowanych w kwestionariuszu ankiety, które mogą występować na terenie Gminy. Do oceny posłużyła skala od 0 do 5, na której 0 oznacza „nie mam zdania”, 1 – „mały”, 2 – „średni”, 3 – „duży”.

7. Proszę ocenić poziom natężenia niżej wymienionych problemów społecznych na terenie Gminy. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie 1 odpowiedź. Do oceny proszę posłużyć się czteropunktową skalą, na której 0 oznacza „nie mam zdania”, 1 – „mały”, 2 – „średni”, 3 – „duży”.

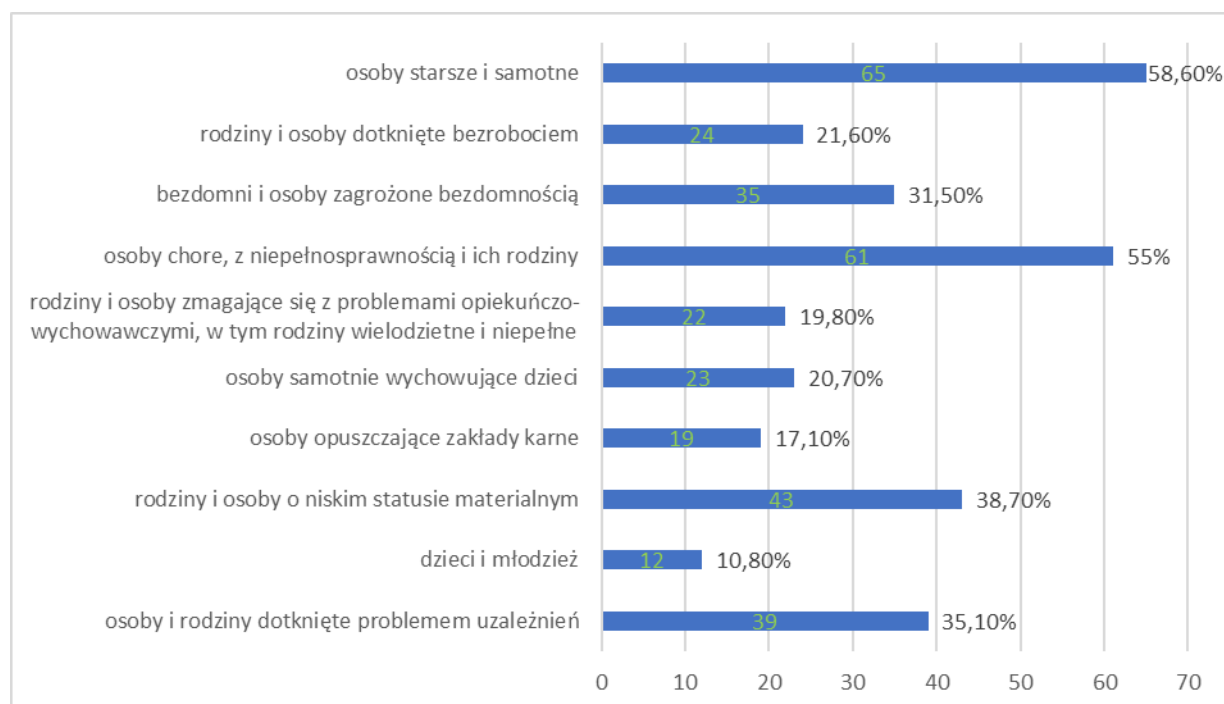
Zdaniem ankietowanych najczęściej występującymi problemami społecznymi w Gminie są: emigracja ludzi młodych, uzależnienia, problemy osób starszych, choroby, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niezaradność życiowa oraz demoralizacja dzieci i młodzieży.

4.2 Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Kolejne pytanie dotyczyło zagrożenia wykluczeniem społecznym.

8. Jakie osoby/rodziny zamieszkujące na terenie Gminy są najbardziej Pana/i zdaniem zagrożone wykluczeniem społecznym? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

111 odpowiedzi

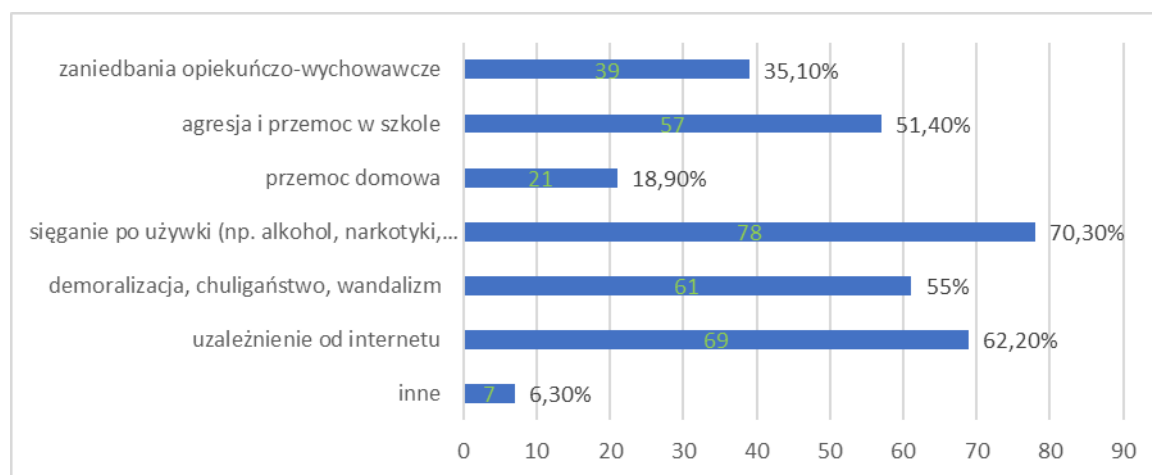

Zdaniem ankietowanych najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są osoby starsze i samotne, osoby chore, z niepełnosprawnością, osoby o niskim statusie materialnym oraz osoby i rodziny dotknięte problemem uzależnień i bezdomnością.

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży, które najczęściej można zaobserwować na terenie Gminy.

9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży można dostrzec najczęściej na terenie Gminy? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

111 odpowiedzi

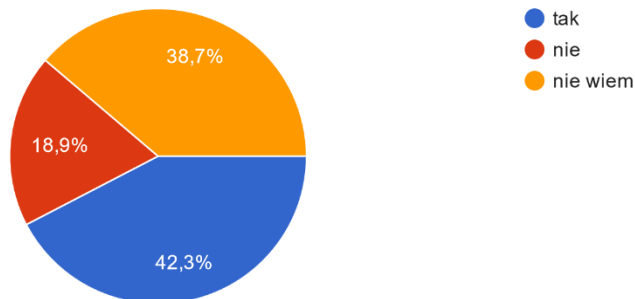

Zdaniem największej liczby ankietowanych najbardziej negatywnymi zjawiskami są: sięganie po używki, uzależnienie od Internetu, demoralizacja, chuligaństwo i wandalizm oraz agresja i przemoc w szkole.

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli określić, czy ich zdaniem na terenie Gminy jest dużo rodzin ubogich.

10. Czy Pana/i zdaniem na terenie Gminy jest dużo rodzin ubogich?

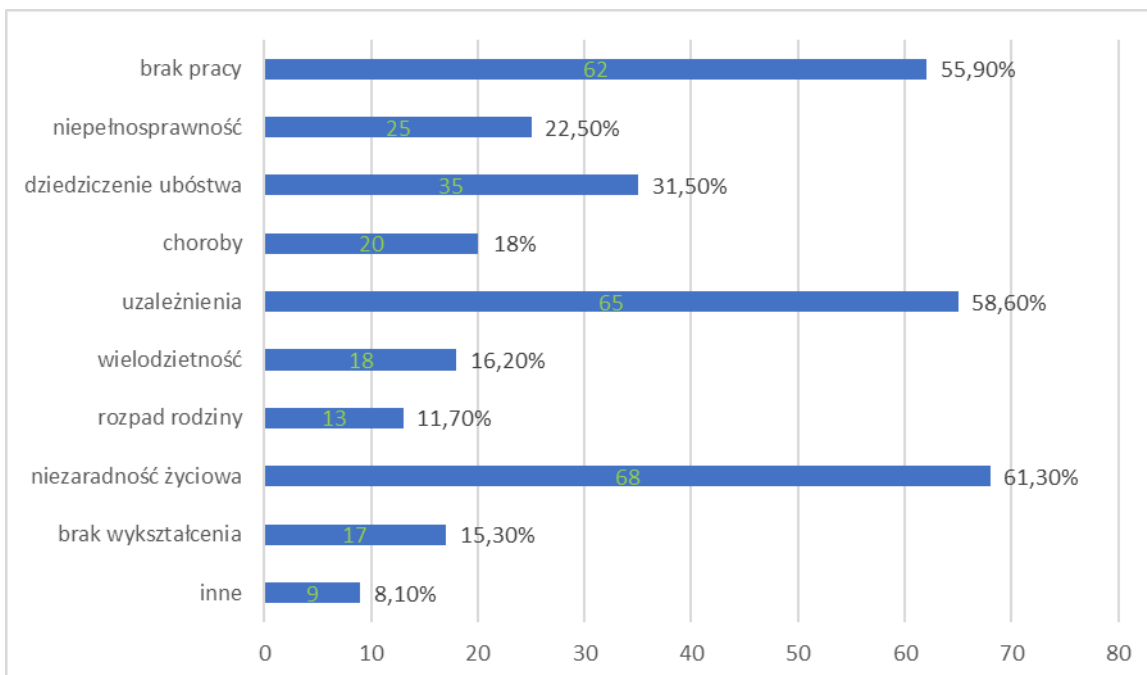
111 odpowiedzi

Duża część ankietowanych uważa, że na terenie Gminy Wieluń mieszka dużo rodzin ubogich (42,3%).

11. Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

111 odpowiedzi

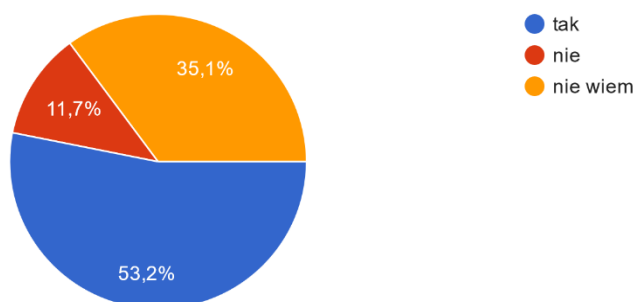
Przyczyną ubóstwa, zdaniem większości ankietowanych, jest niezaradność życiowa, następnie uzależnienia i brak pracy.

4.3 Problem bezdomności

Następne pytanie skierowane do dorosłych mieszkańców Gminy dotyczyło problemu bezdomności w Gminie.

12. Czy Pana/i zdaniem na terenie Gminy są osoby bezdomne?

111 odpowiedzi

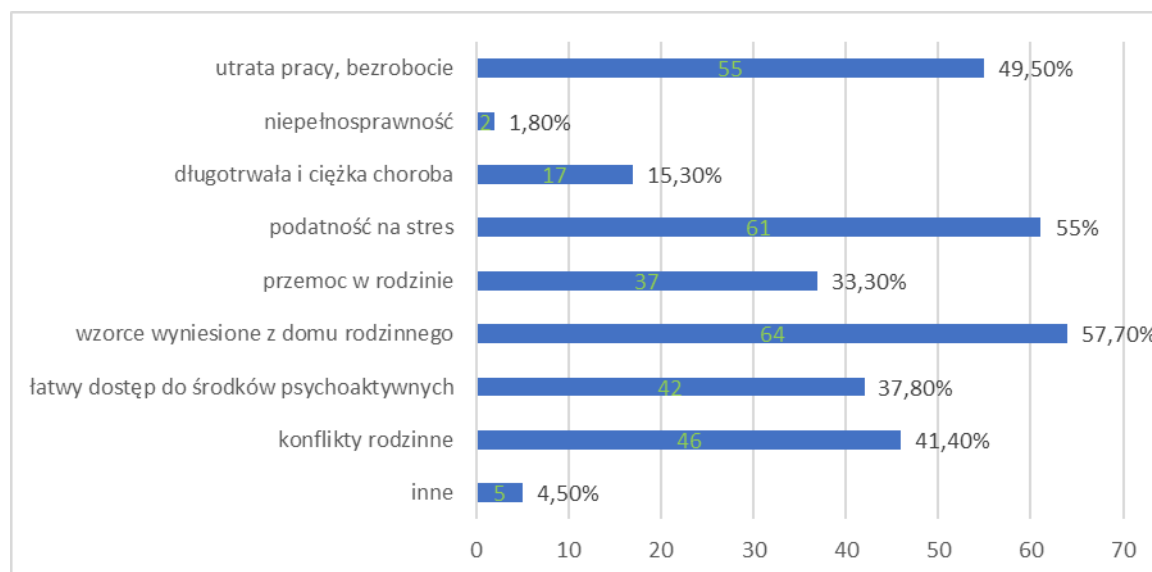
Ponad połowa osób badanych (53,2%) uważa, że na terenie Gminy Wieluń przebywają osoby bezdomne.

4.4 Problem uzależnień

Kolejne pytania zadane respondentom, miały na celu oszacowanie skali problemu uzależnień wśród dorosłych mieszkańców z Gminy Wieluń. Pierwsze z pytań dotyczyło przyczyn występowania uzależnień zdaniem ankietowanych.

13. Jakie są według Pana/i przyczyny występowania uzależnień? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

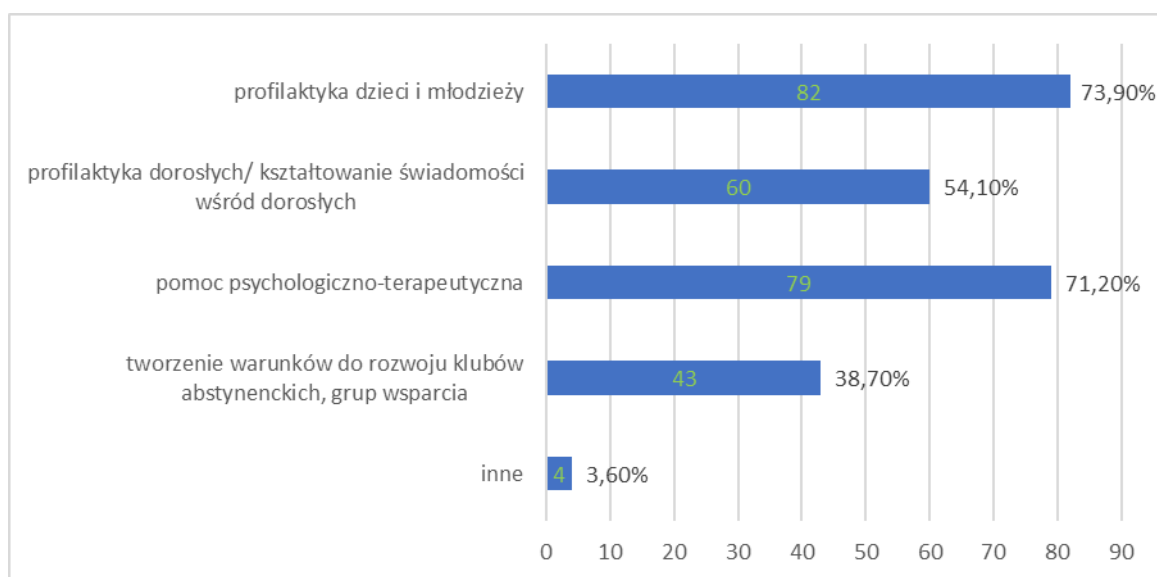
111 odpowiedzi

Zdaniem największej liczby respondentów, przyczyną występowania uzależnień są wzorce wyniesione z domu rodzinnego, podatność na stres, utrata pracy i bezrobocie.

14. Jakie działania dotyczące uzależnień Pana/i zdaniem podejmowane w Gminie nie są wystarczające? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

111 odpowiedzi

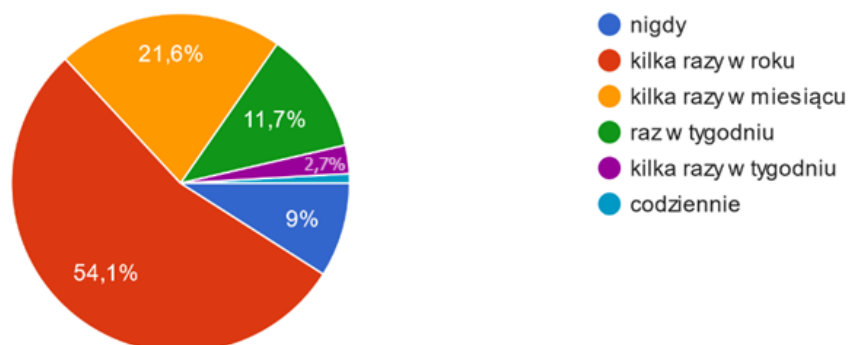

Z powyższego diagramu wynika, że obszarami, w których Gmina podejmuje niewystarczające działania, są: profilaktyka dzieci i młodzieży, pomoc psychologiczno – terapeutyczna oraz profilaktyka dorosłych i kształtowanie świadomości wśród dorosłych.

Kolejne pytania dotyczyły stricte uzależnienia od alkoholu. Pierwsze z nich odnosiło się do częstotliwości jego spożywania.

15. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

111 odpowiedzi

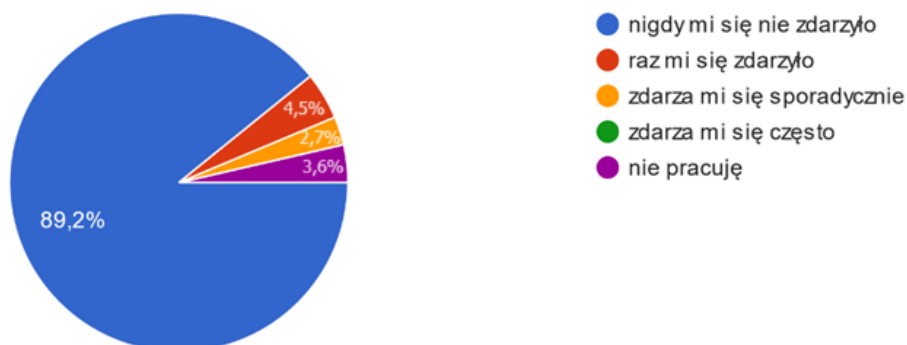

Spośród osób biorących udział w badaniu 9 % oświadczyło, że spożywa alkohol codziennie, a 11,7 %, że spożywa alkohol raz w tygodniu, z kolei średnio co drugi z badanych sięga po niego okazjonalnie, tj. kilka razy w roku (54,1%).

Kolejną analizowaną kwestią było wykonywanie obowiązków pod wpływem alkoholu.

16. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

111 odpowiedzi

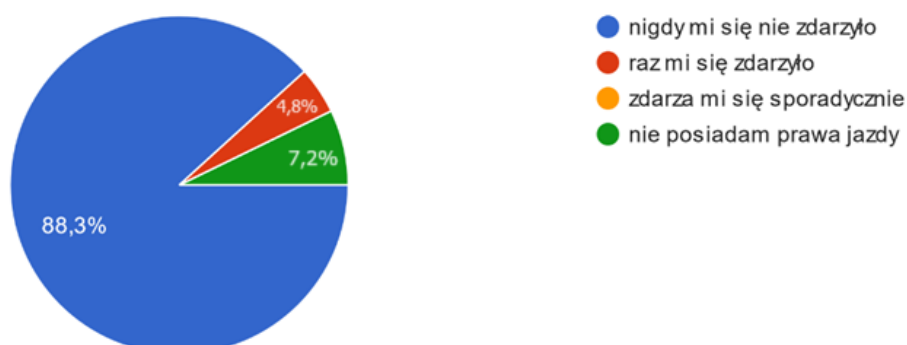

Zdecydowana większość respondentów (89,2%) podaje, że nigdy nie zdarzyło im się wykonywać obowiązków służbowych w pracy pod wpływem alkoholu.

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się kierować pojazdem pod wpływem alkoholu.

17. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

111 odpowiedzi

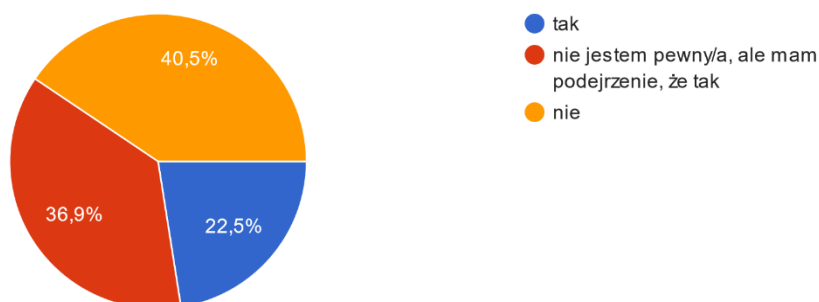
Przeważająca część ankietowanych (88,3%) odpowiedziała, że nigdy nie kierowała pojazdem, pozostając pod wpływem alkoholu.

4.5 Problem przemocy

Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy.

18. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

111 odpowiedzi

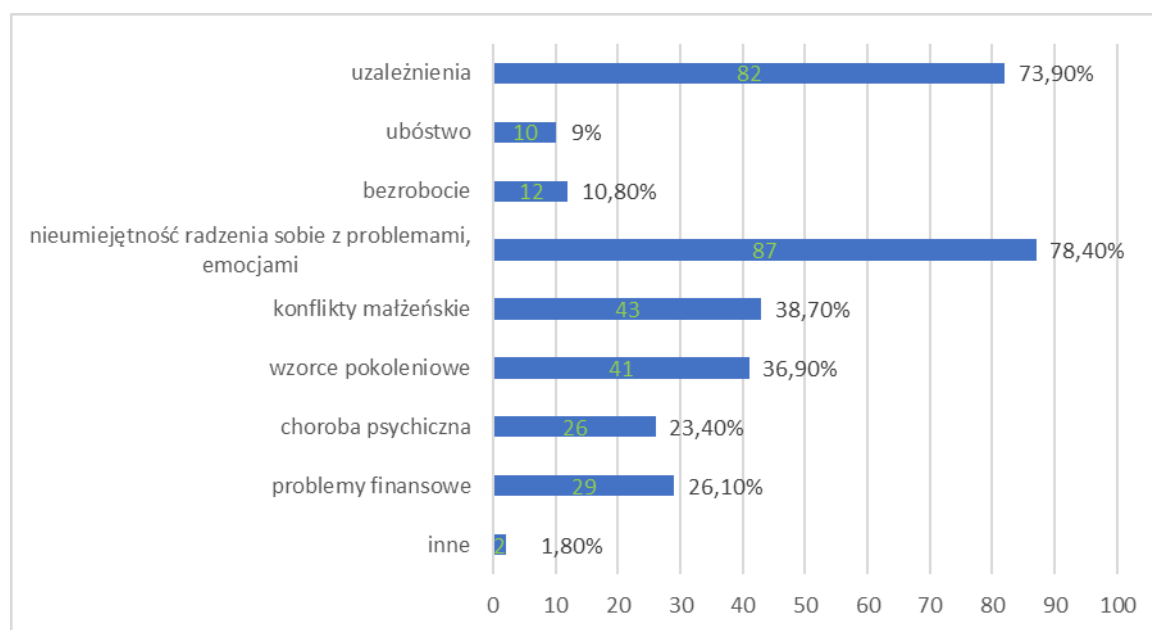

Na pytanie o znajomość osób doświadczających przemocy w swoim domu aż 22,5 % badanych odpowiedziało, że zna takie osoby, a 36,9 % że nie jest pewna, ale ma podejrzenie, że w ich otoczeniu są osoby doświadczające przemocy w domu.

W kolejnym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o wskazanie przyczyn przemocy.

19. Jakie są według Pana/i przyczyny przemocy? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

111 odpowiedzi

Zdaniem większości ankietowanych przyczyną stosowania przemocy jest nieumiejętność radzenia sobie z problemami i emocjami oraz uzależnienia.

Skala przemocy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom w oparciu o własne doświadczenia ankietowanych dotyczące tego problemu.

20. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył Pan/i przemocy?

111 odpowiedzi

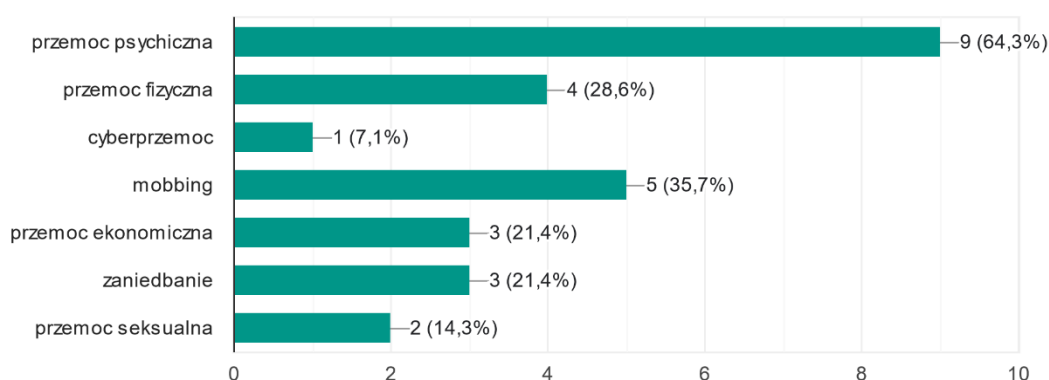

Na pytanie o doświadczenie przemocy zdecydowana większość badanych (88,3%) odpowiedziała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy jej nie doświadczyła.

Respondenci, którzy przyznali się, że doznali przemocy w roku poprzedzającym badanie, zostali poproszeni o określenie jej rodzaju.

21. Jeśli tak, to jakiego rodzaju była to przemoc? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

14 odpowiedzi

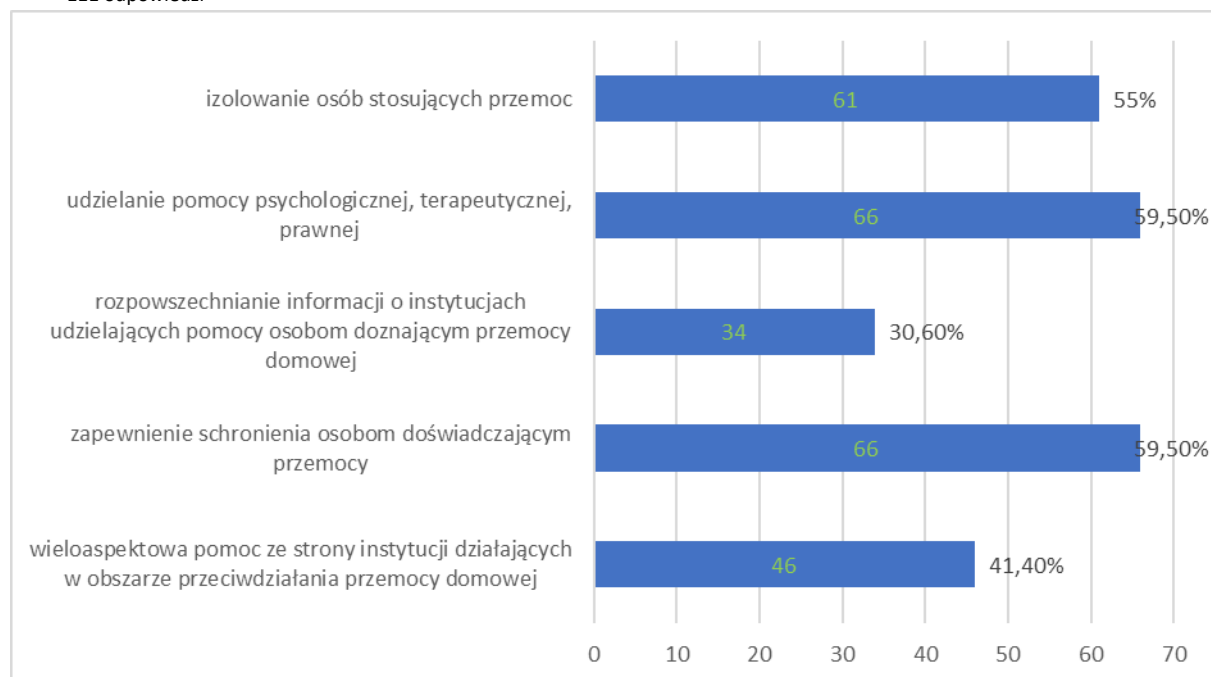

Najwięcej osób biorących udział w ankiecie, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyło przemocy, wskazało, że była to przemoc psychiczna – 64,3 % ankietowanych. Następną formą doznawanej przemocy był mobbing - 35,7 % oraz przemoc fizyczna – 28,6 %.

W kolejnym pytaniu skierowanym do ankietowanych poproszono o wskazanie działań podejmowanych wobec ofiar przemocy, które zdaniem ankietowanych na terenie Gminy nie są wystarczające.

22. Jakie działania podejmowane wobec ofiar przemocy w rodzinie/domowej na terenie Gminy nie są wystarczające? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

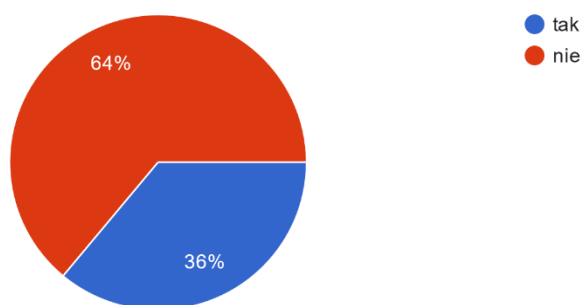
111 odpowiedzi

Zdaniem 59,5 % ankietowanych Gmina podejmuje niewystarczające działania wobec osób doświadczających przemocy w zakresie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej oraz zapewnienia schronienia osobom doświadczającym przemocy. Kolejnym z niewystarczających działań zdaniem 55 % ankietowanych, jest izolowanie osób stosujących przemoc, a dla 41,4 % respondentów brak wieloaspektowej pomocy ze strony instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

23. Czy wie Pan/i gdzie na terenie Gminy może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy?

111 odpowiedzi

Niestety, aż 64 % ankietowanych nie wie, gdzie na terenie Gminy może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy.

4.6 Działania profilaktyczne

W kolejnej części badania skierowano do respondentów pytania o działania profilaktyczne, jakie Gmina powinna organizować na rzecz mieszkańców.

24. Jeśli miałby Pan/i potrzebę to czy skorzystałby Pan/i z pomocy odpowiednich instytucji w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, małżeńskich?

111 odpowiedzi

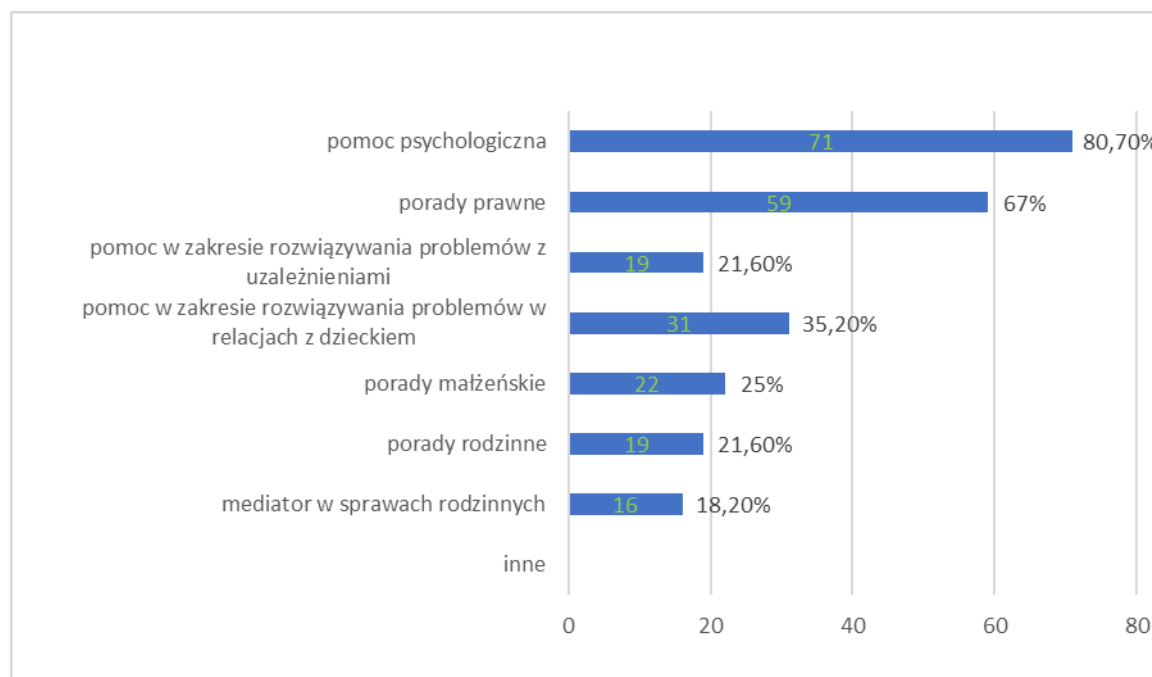

Spośród wszystkich osób biorących udział w badaniu, zdecydowana większość (79,3%) chętnie skorzystałaby z pomocy odpowiednich instytucji, gdyby mieli problemy rodzinne czy małżeńskie.

W celu określenia, jakiego rodzaju pomocy respondenci oczekują, zapytano ich o to.

25. Jeśli tak, to proszę wskazać z jakiej pomocy chciałby Pan/i skorzystać: (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

88 odpowiedzi

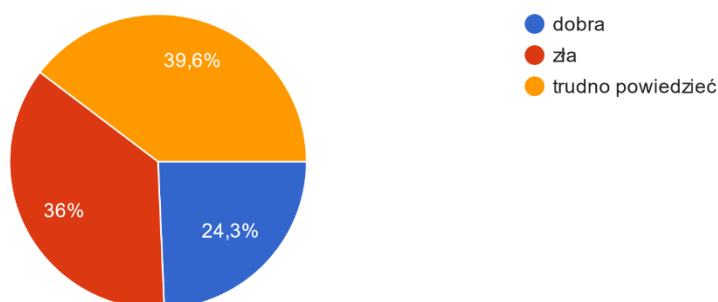
W przypadku problemów rodzinnych najwięcej osób ankietowanych chciałoby skorzystać z pomocy psychologicznej i porad prawnych.

4.7 Rynek pracy

W kolejnej części tematycznej ankiety, mieszkańcy Gminy udzielili swoich opinii na temat rynku pracy.

26. Jak ocenia Pan /i aktualną sytuację na rynku pracy w Gminie?

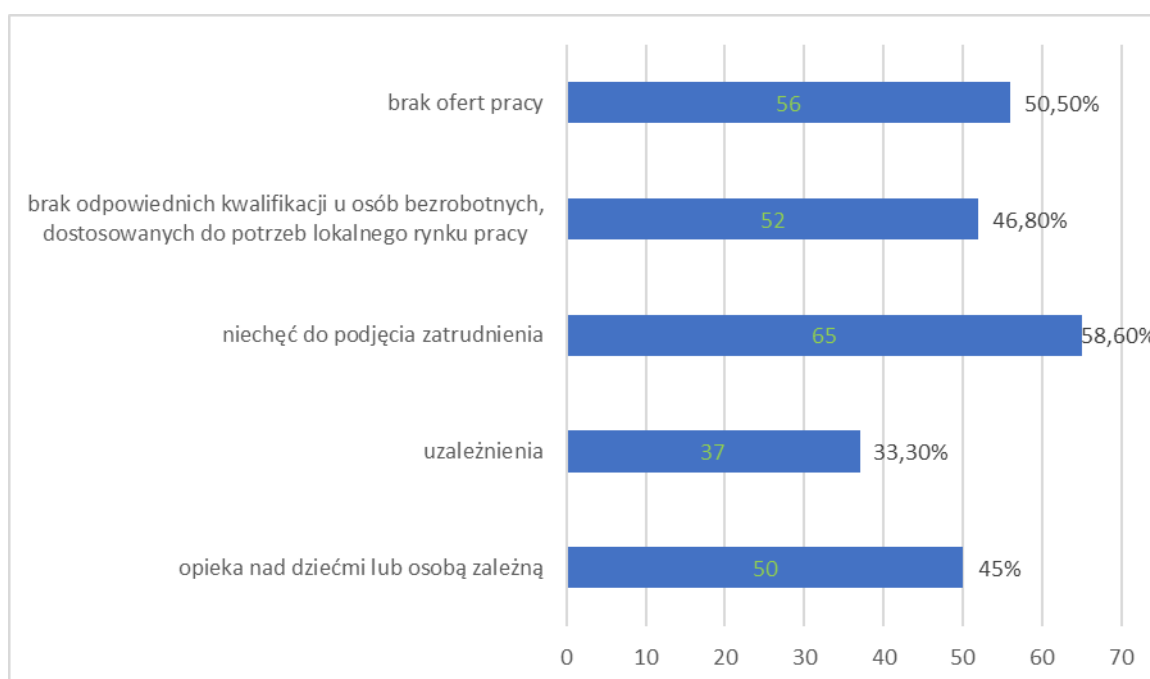
111 odpowiedzi

36% respondentów uważa, że sytuacja na rynku pracy w Gminie Wieluń jest zła.

27. Jakiego Pana/i zdaniem są główne powody bezrobocia na terenie Gminy? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

111 odpowiedzi

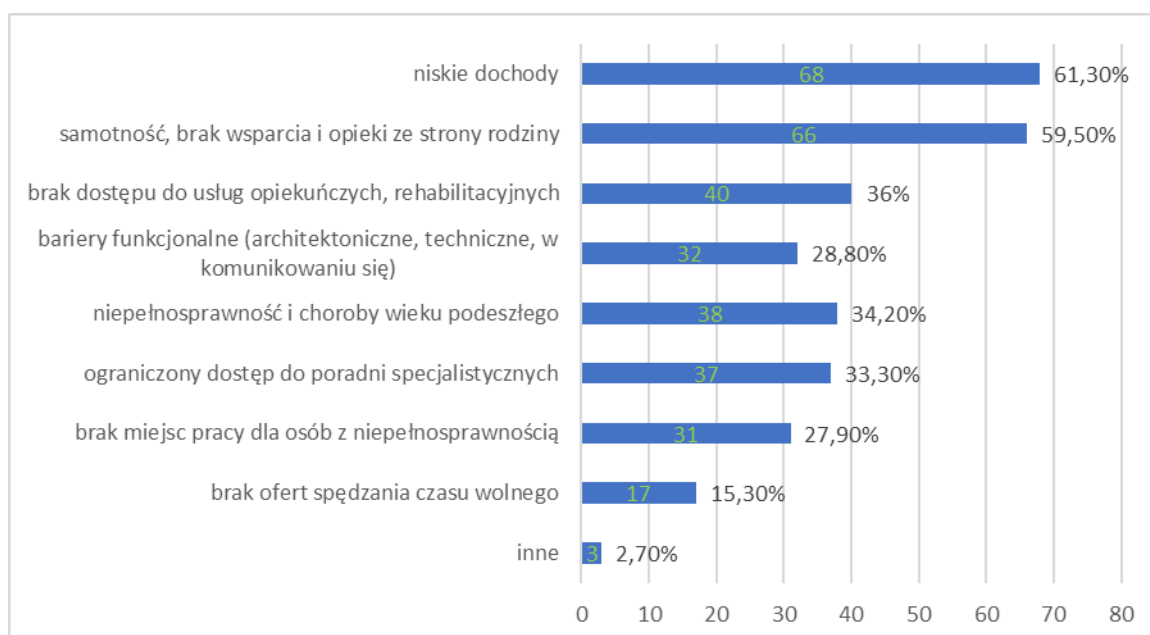
Zdaniem osób biorących udział w badaniu głównymi powodami bezrobocia na terenie Gminy jest przede wszystkim niechęć do podjęcia zatrudnienia, dopiero w następnej kolejności brak ofert pracy i brak odpowiednich kwalifikacji u osób bezrobotnych.

4.8 Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Kolejny blok tematyczny dotyczył osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz oszacowaniu skali problemów, z którymi muszą zmierzyć się w życiu społecznym.

28. Jakie problemy społeczne Pana/i zdaniem dotyczą najczęściej osób starszych i osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących na terenie Gminy? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

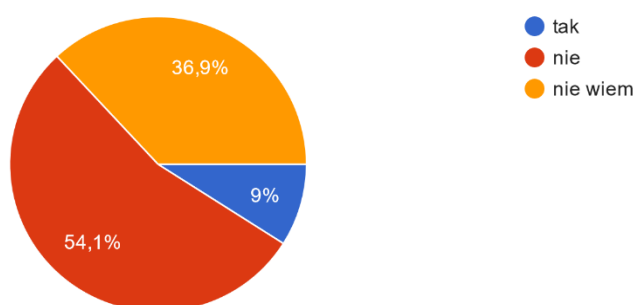
111 odpowiedzi

Zdaniem największej liczby respondentów problemy społeczne, które najczęściej dotyczą osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, to niskie dochody oraz samotność, brak wsparcia i opieki ze strony rodziny.

29. Czy oferta działań dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami jest wystarczająca?

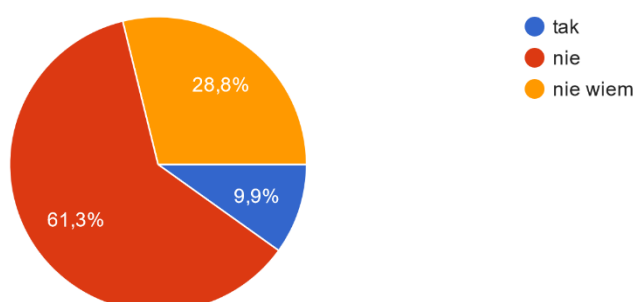
111 odpowiedzi

Ponad połowa ankieterów uważa, że na terenie Gminy Wieluń oferta działań dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami jest niewystarczająca.

30. Czy Pan/i zdaniem lokalny rynek pracy stwarza możliwości zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnościami?

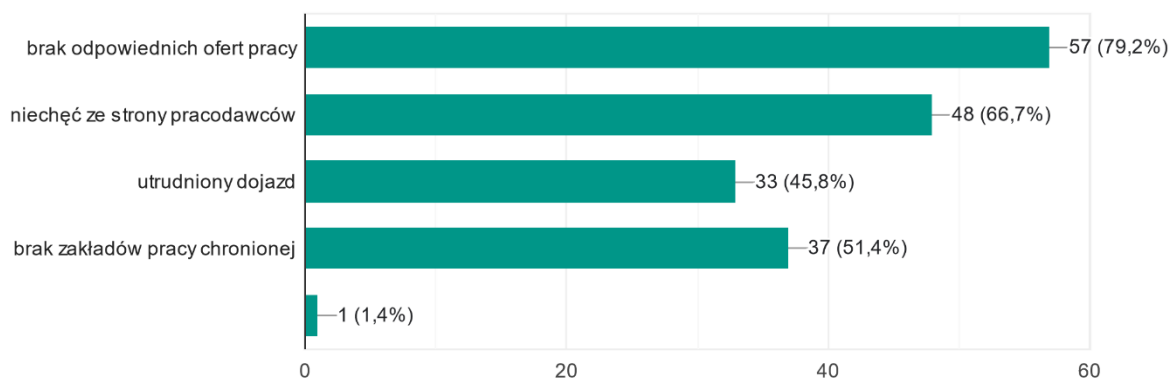
111 odpowiedzi

Zdaniem większości respondentów lokalny rynek pracy nie stwarza możliwości zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnościami, uważa tak aż 61,3% ankietowanych.

31. Jeśli „nie”, to proszę wskazać na jakie przeszkody napotykają: (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

72 odpowiedzi

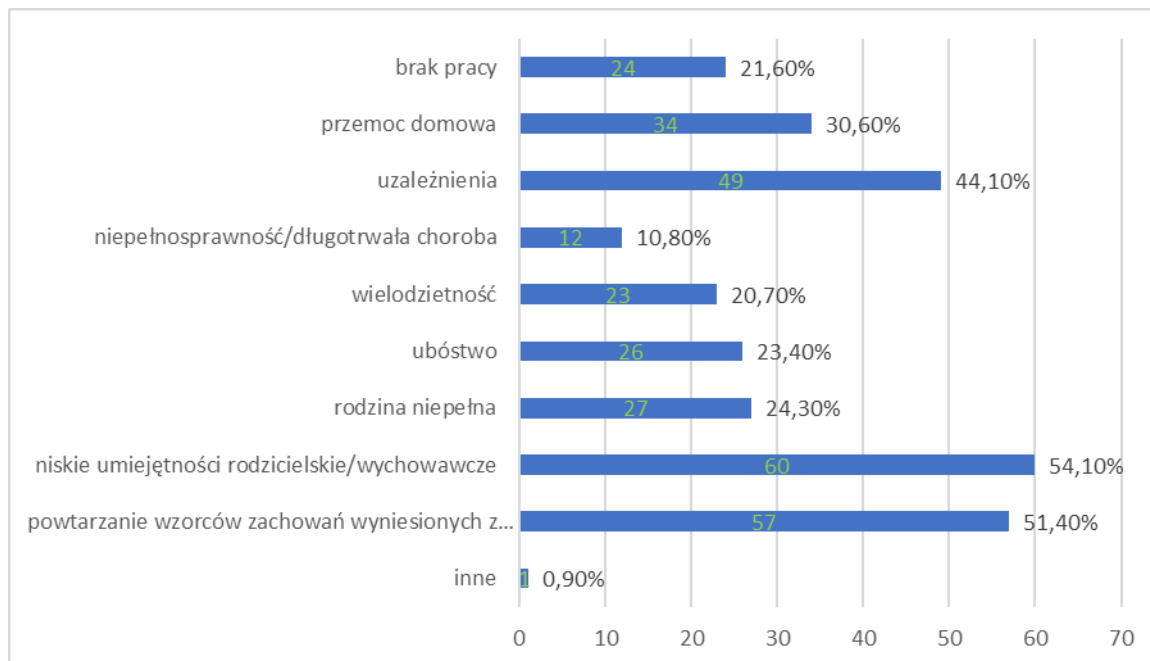
Większość respondentów uważa, że lokalny rynek pracy nie stwarza możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, a przyczynami takiej sytuacji zdaniem ankietowanych jest brak odpowiednich ofert pracy (79,2%) i niechęć ze strony pracodawców (66,7 %).

4.9 Wspieranie rodziny

W kolejnej części badania, ankietowani zostali poproszeni o odpowiedzi na pytania dotyczące sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, mieszkającymi na terenie Gminy Wieluń.

32. Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

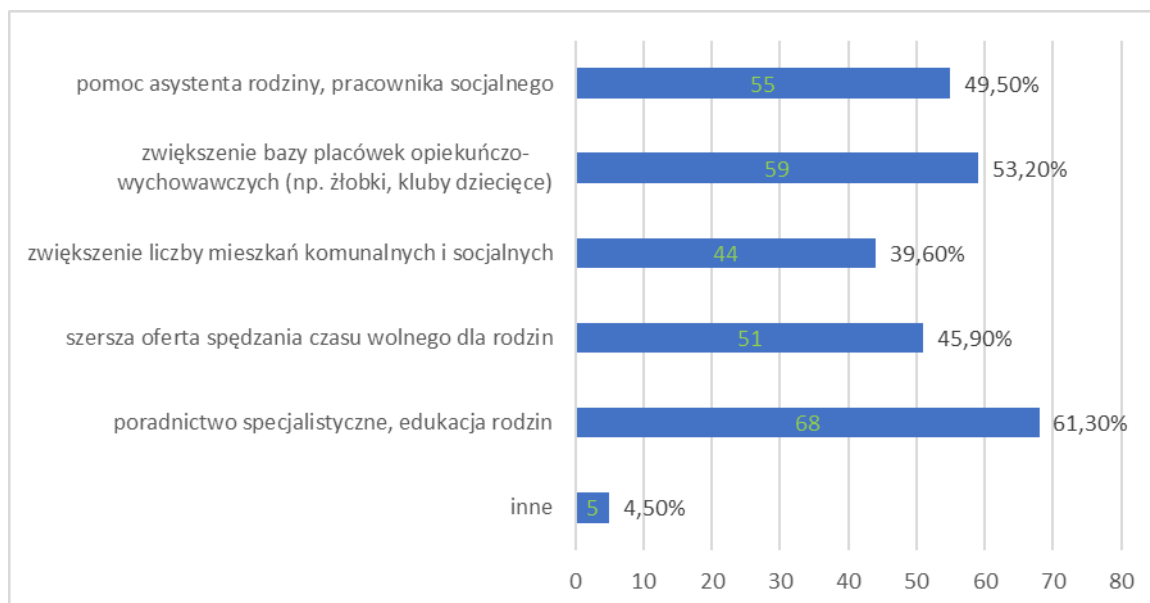
111 odpowiedzi

Zdaniem największej liczby ankietowanych przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego są niskie umiejętności wychowawcze i rodzicielskie oraz powtarzanie wzorców zachowań wyniesionych z domu rodzinnego. Spora część respondentów wskazuje też, że przyczyn bezradności należy dopatrywać się w problemie związanym z uzależnieniem i przemocą domową.

33. Jakie działania poprawiłyby Pana/i zdaniem sytuację rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w lokalnej społeczności? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

111 odpowiedzi

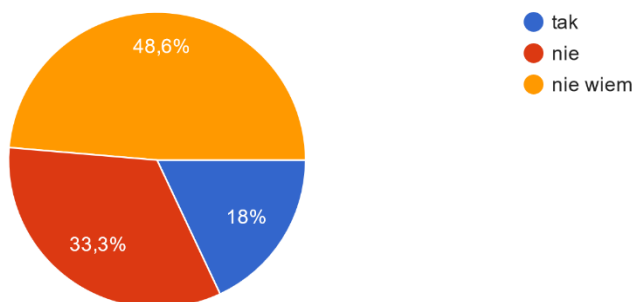

Działaniami, które zdaniem większości ankietowanych poprawiłyby sytuację rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, jest objęcie ich pomocą w formie poradnictwa i działań edukacyjnych oraz zwiększenie bazy placówek opiekuńczo – wychowawczych. Blisko połowa

respondentów wskazuje, że sytuację rodziny poprawiłoby objęcie ich pomocą asystenta rodziny i pracownika socjalnego. Anketowani dostrzegli również potrzebę stworzenia szerszej oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, a także zwiększenia liczby mieszkań komunalnych i socjalnych.

34. Czy Pana/i zdaniem Gmina zapewnia należytą pomoc socjalną rodzinom przeżywającym różnego rodzaju problemy?

111 odpowiedzi

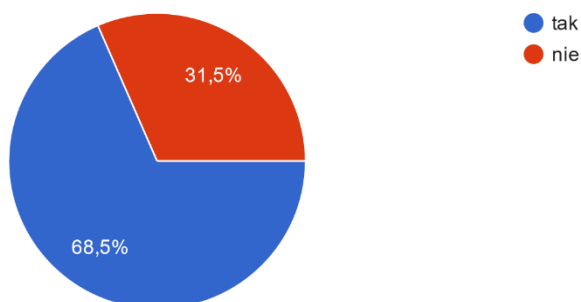
48,6% badanych nie ma wiedzy na temat udzielanej w Gminie pomocy socjalnej rodzinom przeżywającym różnego rodzaju problemy. Aż 33,3% uważa, że Gmina nie zapewnia należytej pomocy socjalnej rodzinom przeżywającym różnego rodzaju problemy.

4.10 Bezpieczeństwo publiczne

W kolejnym pytaniu mieszkańcy Gminy zostali poproszeni o ocenę bezpieczeństwa publicznego w Gminie Wieluń.

35. Czy często dochodzi na terenie Gminy do sytuacji, które wzbudzają Pana/i niepokój i zagrażają bezpieczeństwu?

111 odpowiedzi

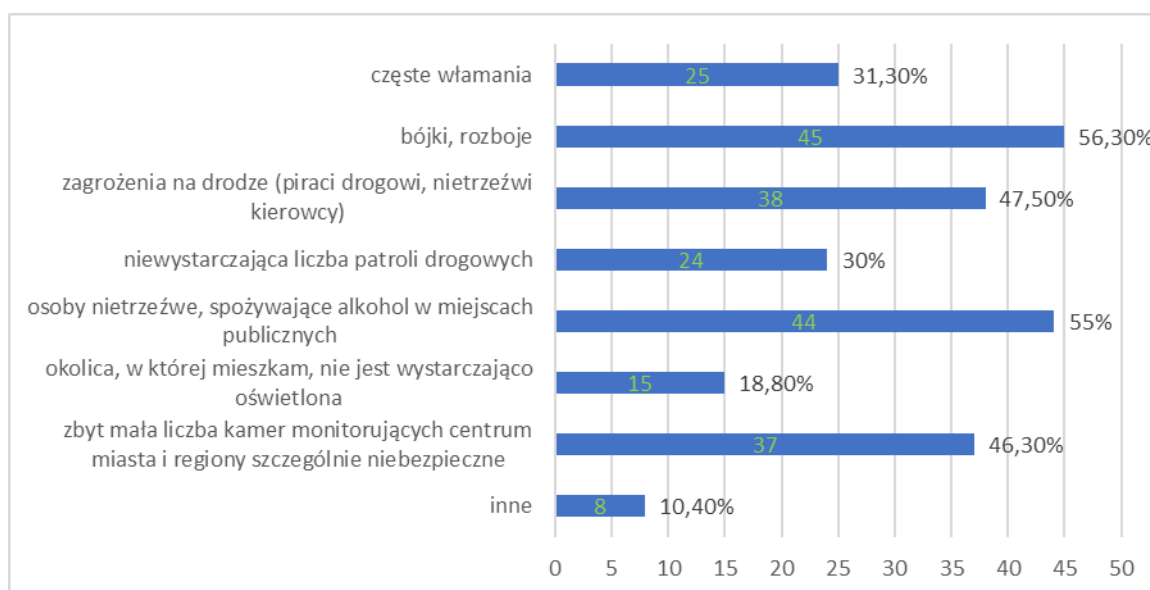

Aż 68,5 % ankietowanych uważa, że na terenie Gminy często dochodzi do sytuacji, które wzbudzają niepokój i zagrażają ich bezpieczeństwu.

36. Jeśli „tak”, jakie są przyczyny? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

80 odpowiedzi

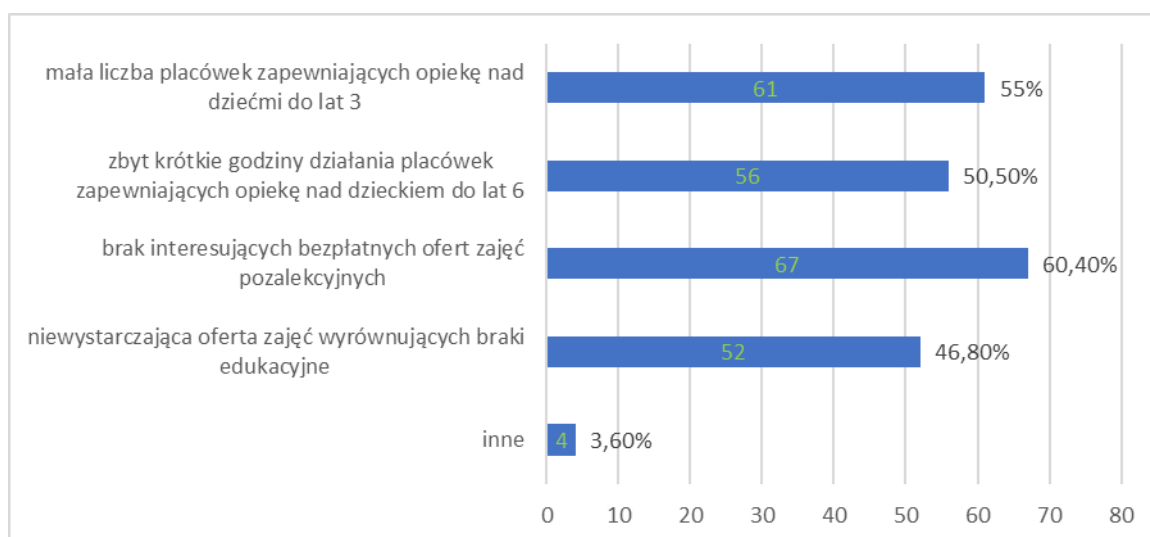
Sytuacjami, które wzbudzają niepokój i zagrażają bezpieczeństwu dla większości ankietowanych, są bójki i rozboje, osoby nietrzeźwe, spożywające alkohol w miejscach publicznych oraz zagrożenia na drodze spowodowane przez nietrzeźwych kierowców i „piratów drogowych”.

4.11 Edukacja

W dalszej kolejności mieszkańcy Gminy Wieluń mieli wskazać problemy w obszarze edukacji, które występują na terenie Gminy.

37. Jakie problemy w obszarze edukacji występują Pana/i zdaniem na terenie Gminy? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

111 odpowiedzi

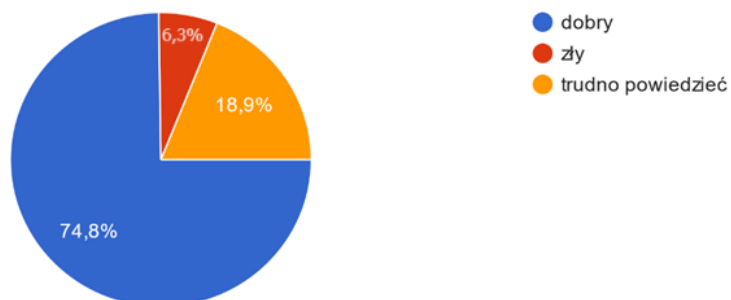
Zdaniem największej liczby respondentów problemy w obszarze edukacji występujące na terenie Gminy to brak interesujących i bezpłatnych ofert zajęć pozalekcyjnych, mała liczba placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3 i zbyt krótkie godziny działania placówek zapewniających opiekę nad dzieckiem do lat 6.

4.12 Zdrowie

W pierwszej kolejności ankietowani mieli ocenić swój stan zdrowia fizycznego i psychicznego. Większość mieszkańców ocenia je jako dobre (psychiczne 74,8%, fizyczne 68,5%).

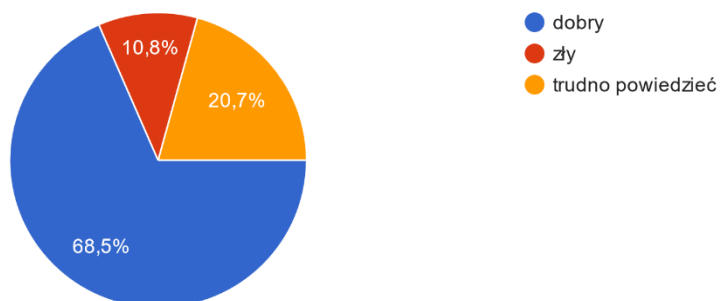
38. jak oceniasz stan swojego zdrowia psychicznego?

111 odpowiedzi

39. Jak oceniasz stan swojego zdrowia fizycznego?

111 odpowiedzi

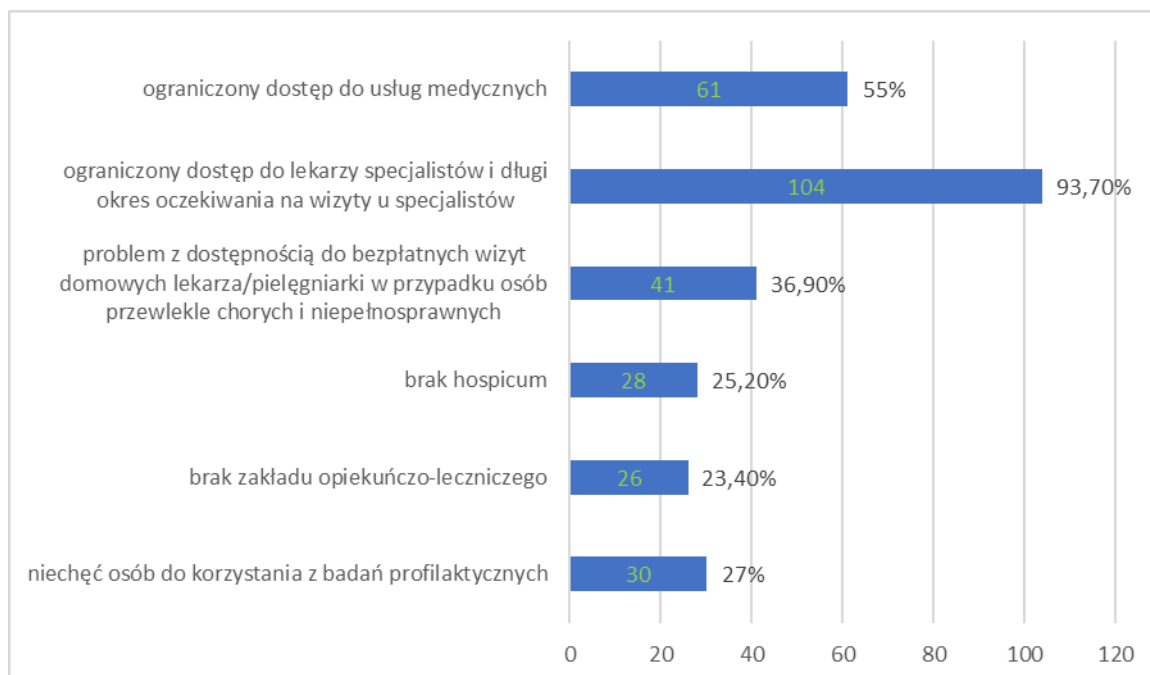

W

kolejnym pytaniu osoby biorące udział w badaniu zostały poproszone o wskazanie problemów w obszarze ochrony zdrowia, które występują na terenie Gminy.

40. Jakie problemy w obszarze ochrony zdrowia występują Pana/i zdaniem na terenie Gminy? (proszę zaznaczyć max 3 odpowiedzi)

111 odpowiedzi

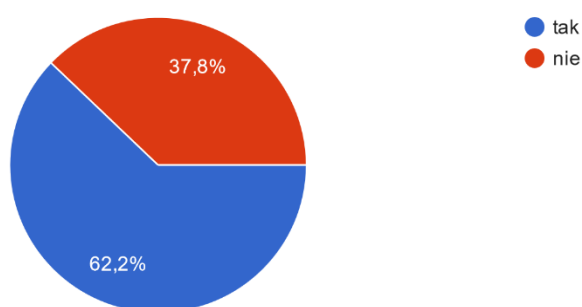

Zdaniem 93,7 % ankietowanych w obszarze ochrony zdrowia największym problemem jest ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i długi okres oczekiwania na wizyty u specjalistów, a dla 55 % ograniczony dostęp do usług medycznych.

Kolejne pytania dotyczyły życia kulturalnego w Gminie Wieluń i uczestnictwa mieszkańców w organizowanych wydarzeniach.

41. Czy w ciągu ostatniego roku uczestniczył Pan/i w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe)?

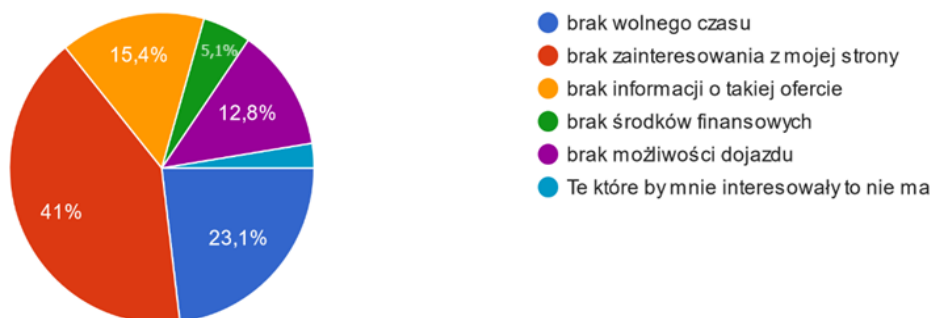
111 odpowiedzi

62,2 % badanych podało, że w ciągu ostatniego roku uczestniczyło w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy Wieluń.

42. Jeśli nie , to z jakiego powodu

39 odpowiedzi

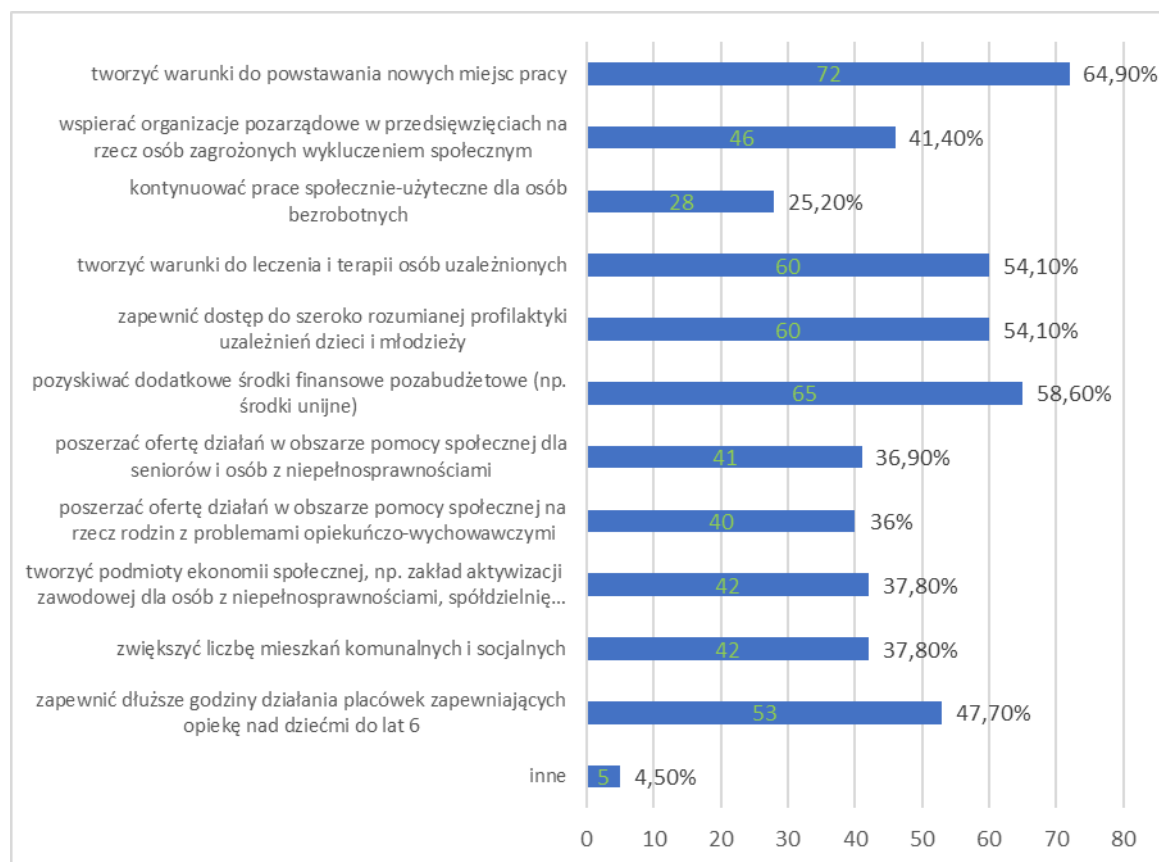

Jako powód nieuczestniczenia w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy 41 % ankietowanych podało brak zainteresowania tego typu wydarzeniami, mniejszy odsetek badanych (23,1%) jako powód podaje brak wolnego czasu, a 15,4 % nie miała wiedzy o organizowanych tego typu wydarzeniach.

W ostatnim pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie działań, jakie samorząd gminny powinien podjąć, aby ograniczyć obszary problemów społecznych na terenie Gminy.

43. Jakie działania powinien podjąć samorząd gminny, aby ograniczyć obszary problemów społecznych? (proszę zaznaczyć dowolną ilość odpowiedzi)

111 odpowiedzi

Zdaniem ankietowanych, działaniami, które powinien podjąć samorząd Gminy, aby ograniczyć problemy społeczne to, dla 64,9 % respondentów tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy, kolejnymi pożądanymi działaniami byłoby pozyskiwanie

dotatkowych środków finansowych pozabudżetowych (np. środki unijne), tworzenie warunków do leczenia i terapii osób uzależnionych, zapewnienie dostępu do szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień dzieci i młodzieży. Nieco poniżej połowy ankietowanych wskazuje na podjęcie działań mających na celu wydłużenie czasu działania placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 6.

5 Obszary strategiczne

Na podstawie danych zastanych oraz wyników ankiet, Zespół opracowujący Strategię, dokonał analizy i diagnozy w kluczowych obszarach strategicznych oraz zidentyfikował najważniejsze obszary problemowe.

5.1 Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić takim rodzinom zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny;
- pracy z rodziną;
- pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Do głównych problemów społecznych i ekonomicznych współczesnej rodziny należą, niskie zarobki, emigracja zarobkowa, brak właściwych wzorców wychowawczych, obniżenie autorytetu rodziców, uzależnienia i przemoc w rodzinie. Wszystkie te trudności powodują, że rodzina traci poczucie bezpieczeństwa, a co za tym idzie szanse na prawidłowy rozwój.

Gmina Wieluń podejmuje działania na rzecz tworzenia optymalnych metod wsparcia rodzin, w szczególności w zakresie przezwycięzania problemów zakłócających lub uniemożliwiających prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji przez rodzinę. Oferowana pomoc rodzinie i dziecku ma charakter interdyscyplinarny i tworzy kompleksowy, zintegrowany system wsparcia rodzin i dzieci.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne działania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania rodziny.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane z instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia oraz podejmowanych przez te instytucje działań.

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się wspieraniem rodziny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu. W 2022 roku w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej pomocy udzielono 135 rodzinom z dziećmi.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na liczbę dzieci wychowujących się w tych rodzinach.

Tabela.16. Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2020-2022

		Liczba rodzin		
Typy rodzin		2020	2021	2022
Rodziny ogółem		667	620	759
w tym:				
rodziny z dziećmi ogółem		158	141	135
	o liczbie dzieci - 1	51	62	59
	o liczbie dzieci - 2	68	44	46
	o liczbie dzieci - 3	27	26	19
	o liczbie dzieci - 4	8	6	7
	o liczbie dzieci - 5	3	1	1
	o liczbie dzieci - 6	0	1	2
	o liczbie dzieci - 7 i więcej	1	1	1
w tym:				
rodziny niepełne ogółem		55	48	36
	o liczbie dzieci - 1	25	26	14
	o liczbie dzieci - 2	18	13	14
	o liczbie dzieci - 3	8	7	7
	o liczbie dzieci - 4 i więcej	4	2	1

Źródło: MGOPS w Wieluniu na podstawie danych własnych

W latach 2020-2022 rodziny z dziećmi stanowiły odpowiednio w 2020 – 23,69%, w 2021 – 22,74%, w 2022 – 17,79% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieluniu. Zauważalny spadek procentowy liczby rodzin korzystających z pomocy Ośrodka spowodowany jest prawdopodobnie realizacją rządowych programów wspierających finansowo rodziny wychowujące dzieci.

Pomoc dla rodzin z dziećmi udzielana jest w formie pieniężnej i niepieniężnej. Do pomocy pieniężnej należy przede wszystkim zaliczyć: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, zasiłek z tytułu zdarzenia losowego. Natomiast pomoc niepieniężna to m.in.: praca

socjalna, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, zapewnienie posiłku. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane w tym zakresie.

Tabela 17. Formy udzielonej pomocy dla rodzin z dziećmi

Forma pomocy	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
	Liczba korzystających rodzin / kwota wypł. świadczeń	Liczba korzystających rodzin / kwota wypł. świadczeń	Liczba korzystających rodzin / kwota wypł. świadczeń
Zasiłki stałe	5 / 7 285,08	5 / 10 008,25	3 / 10 914,28
Zasiłki okresowe	79 / 203 039,56	61 / 125 341,06	51 / 136 161,03
Zasiłki celowe, zdarzenie losowe	27 / 6 479,00	37 / 29 660,00	22 / 16 541,00
Zasiłki celowe na żywność (w ramach programu dożywiania)	108 / 253 570,00	80 / 200 716,00	61 / 180 874,00
Posiłki (w ramach programu dożywiania)	50 / 38 707,00	30 / 25 543,10	22 / 29 884,35
Składki zdrowotne	5 / 655,63	4 / 883,06	2 / 642,23
Stypendia	49 / 57 743,53	33 / 47 363,91	28 / 40 410,65
Praca socjalna	158	141	135

Źródło: MGOPS w Wieluniu na podstawie danych własnych

Ponadto Samodzielny Referat Świadczeń Rodzinnych w Wieluniu realizował w 2022 roku zadania nałożone na Gminę Wieluń ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.390 ze zm.), ustawą z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993) oraz ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 246). Wydatki na wyżej wymienione świadczenia wyniosły 10 211 825,31 zł.

System świadczeń rodzinnych ma na celu materialne wsparcie rodzin z dziećmi. Świadczenia rodzinne to przede wszystkim zasiłek rodzinny i powiązane z nim dodatki.

Poniższa tabela obrazuje rodzaje świadczeń i liczbę rodzin z nich korzystających w ostatnich trzech latach.

Tabela 18. Rodzaje świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego i inne

Rodzaj świadczeń	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
	Liczba rodzin		
Zasiłki rodzinne	1705	1222	1072

Dodatki z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	79	40	46
Dodatki z tytułu urodzenia dziecka	56	70	38
Dodatki z tytułu samotnego wychowywania dziecka	81	68	86
Dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	128	102	109
Dodatki z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1042	906	767
Dodatki z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	140	98	121
Dodatki z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	250	168	155
Świadczenie rodzicielskie	77	43	66
Zasiłki pielęgnacyjne	719	662	712
Świadczenia pielęgnacyjne	169	154	180
Specjalny zasiłek opiekuńczy	39	28	19
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	164	171	112
Składki na ubezpieczenia społeczne opłacone za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze	114	134	124
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	150	159	141
Zasiłek dla opiekuna	10	8	6
Świadczenie wychowawcze	4937	4954	4886
Świadczenie „Dobry start”	3422	0	0
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	2	1	4

Źródło: MGOPS w Wieluniu na podstawie danych własnych

Jedną z podstawowych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest wsparcie asystenta rodziny. Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzicom i ich dzieciom w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, pochodzenia, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. We współpracy z rodzinami oraz pracownikami socjalnymi asystenci opracowują i realizują plan pracy, którego nadrzędnym celem jest pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, psychologicznych, socjalnych. Rodziny dzięki pomocy asystentów mogą pokonywać wiele trudności i problemów.

Wsparcie asystentów rodziny jest również formą profilaktyki i przeciwdziałania sytuacjom, które obligują służby do umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Działania pomocowe realizowane przez asystentów prowadzone są również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Wówczas ich celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i umożliwienie powrotu dziecka pod opiekę rodziców.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z usług asystenta rodziny w ostatnich latach.

Tabela 19. Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem asystentów rodziny

	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych pracą asystentów rodziny	16	14	22
Liczba dzieci w rodzinach	36	29	50
Liczba asystentów	2	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

W wyniku dysfunkcji, które dotyczą rodziny, dochodzi do sytuacji kryzysowych, kiedy należy zabezpieczyć dobro małoletnich poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą może być sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka. Natomiast instytucjonalna pieczę zastępcza to: placówki opiekuńczo wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Tabela 20. Liczba dzieci z terenu Gminy Wieluń przebywających w pieczy zastępczej w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba dzieci w pieczy zastępczej ogółem	38	40	48
Liczba dzieci w pieczy rodzinnej	32	33	41
Liczba dzieci w pieczy instytucjonalnej	6	7	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Wspieranie pieczy zastępczej należy również do zadań Gminy, która realizuje m.in. poprzez współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy.

Zgodnie z zapisami Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, Gmina ma obowiązek partycypowania w kosztach. Koszy kształtują się na poziomie:

- 10% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków poniesionych na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Poniższa tabela przedstawia wydatki poniesione przez Gminę Wieluń za pobyt dzieci w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2020-2022.

Tabela 21. Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2022

Rok	Łączna kwota wydatków poniesionych przez Gminę Wieluń za pobyt dzieci w pieczy zastępczej
2020	186 101,69 zł
2021	233 632,51 zł
2022	289 319,26 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia rodzin oraz dzieci i młodzieży, zwłaszcza pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych są placówki wsparcia dziennego. Na terenie Gminy Wieluń funkcjonują dwie placówki wsparcia dziennego są to: Świetlica Środowiskowa w Wieluniu na ul. Okólnej 7 i w Olewinie 92B. W świetlicy środowiskowej w Wieluniu w 2022 r. zapisanych było 37 osób, podzielonych na dwie grupy. Grupa młodsza (szkoła podstawowa- kl. I-VI) oraz grupa młodzieżowa (szkoła podstawowa- kl. VII- VIII i szkoła ponadpodstawowa). W świetlicy środowiskowej w Olewinie zapisanych było 10 osób. Ogółem (w czasie nauki szkolnej oraz ferii zimowych i wakacji) w roku 2022 zapewniono opiekę 47 wychowankom.

Gmina Wieluń oferując różnorodne formy pomocy dla rodzin, realizuje również za pośrednictwem Urzędu Miejskiego w Wieluniu gminny program „Wieluń sprzyja rodzinom 3+”, jak również postanowienia ustawy o Karcie Dużej Rodziny.

Wieluńska Karta Rodzin 3+ wydawana jest w ramach programu "Wieluń sprzyja rodzinom 3+" wprowadzonego Uchwałą Nr XXXVI/438/13 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 30 grudnia 2013r. Jest to propozycja dla rodzin wielodzietnych, które mogą korzystać z ulg, zwolnień i preferencji w wybranych obiektach na terenie Gminy. Od początku trwania programu do końca 2022 roku wydano 3200 Wieluńskich Kart Rodziny 3+, a w samym 2022 roku 187 (dane Urzędu Miejskiego w Wieluniu).

Karta Dużej Rodziny to rządowy program realizowany w oparciu o Ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Jest to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni. Od początku trwania programu do końca 2022 roku wydano 4095 Kart Dużej Rodziny, a w roku 2022 – 510 w tym również dla rodziców-seniorów, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu troje dzieci (dane Urzędu Miejskiego w Wieluniu).

Z obu kart mogą korzystać wszystkie rodziny wielodzietne niezależnie od sytuacji finansowej. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny upoważnia do korzystania ze zniżek na terenie całego kraju, natomiast Wieluńska Karta Rodzin 3+, na terenie Gminy Wieluń.

Obie karty ułatwiają dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniżają koszty codziennego życia.

Wyniki badań ankietowych:

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego na terenie Gminy Wieluń wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz uczniów, dotyczące sytuacji rodzin, dzieci i młodzieży.

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- 54,1% badanych twierdzi, że przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych są niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze,
- 61,3% badanych twierdzi, że sytuację rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprawiłoby bezpłatne poradnictwo specjalistyczne,
- 79,3% badanych deklaruje chęć skorzystania z pomocy odpowiednich instytucji w przypadku rozwiązywania problemów rodzinnych /małżeńskich, większość z nich wskazuje na pomoc psychologiczną i prawną,
- 60,4% badanych uważa, że problemem jest brak interesujących bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych, a 55%, że nie wystarczająca liczba placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3,
- 70,3% badanych wskazuje, że jako najbardziej negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży, jest sięganie po używki, 62,2% - uzależnienie od Internetu, a 51,4%, że przemoc w szkole.

UCZNIOWIE

- 7,5% badanych uczniów ocenia stan swojego zdrowia psychicznego jako zły, a 9,2% z nich w ciągu ostatnich 12 miesięcy miało myśli samobójcze,
- 28,7% badanych uczniów miewa problemy, z którymi nie potrafi sobie poradzić, dla 53,6% z nich są to problemy z nauką, 31,4% w relacjach z rówieśnikami, 22,9% w relacjach z rodzicami,
- 70,8% badanych uczniów nie wie, gdzie można uzyskać nieodpłatną pomoc psychologiczną,
- 10,2% chciałoby, aby rodzice skorzystali z pomocy psychologicznej.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy i diagnozy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe:

- niewydolność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich/wychowawczych,
- niewystarczający zakres prowadzonego poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- rozpad więzi rodzinnych,
- zwiększenie liczby rodzin wymagających pomocy asystenta rodziny,
- wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, a tym samym wzrost odpłatności za pobyt dzieci z terenu Gminy, umieszczonych w pieczy zastępczej,
- mała świadomość na temat miejsc, w których można uzyskać wsparcie,
- występowanie zjawiska przemocy w rodzinach,
- niewystarczająca liczba placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3 na terenie Gminy.

5.2 Bezrobocie

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Jest to jeden z najważniejszych problemów społecznych, rzutujących na funkcjonowanie społeczne jednostki. Pozostawanie bez pracy prowadzi zwykle do powstawania kolejnych problemów, wśród których dotkliwie odczuwalnym przez doświadczonych nim osoby i rodziny jest obniżenie statusu materialnego. Bezrobocie może być również powodem licznych dysfunkcji, ograniczenia udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju, a także prowadzić do pojawienia się zjawisk patologicznych, takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Problemy, jakie powoduje brak zatrudnienia, odciskają silne piętno w życiu i świadomości dotkniętych bezrobociem osób i rodzin. Sytuacja ta wymaga uwagi ze strony instytucji pomocowych i służb społecznych, przed którymi stoi trudne zadanie niwelowania skutków bezrobocia.

Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu na koniec 2022 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Wieluń wynosiła 795 osób i jak przedstawiają dane z poniższej tabeli, liczba ta corocznie powoli, ale systematycznie spada. Analizując spadek liczby

bezrobotnych należy przypomnieć jednak fakt, iż w ostatnim roku o 323 osoby spadła również liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym. Obserwowana zmiana w stopie bezrobocia może być więc wynikiem zmian demograficznych.

Tabela 22. Zarejestrowane osoby bezrobotne w latach 2020-2022 w Gminie Wieluń

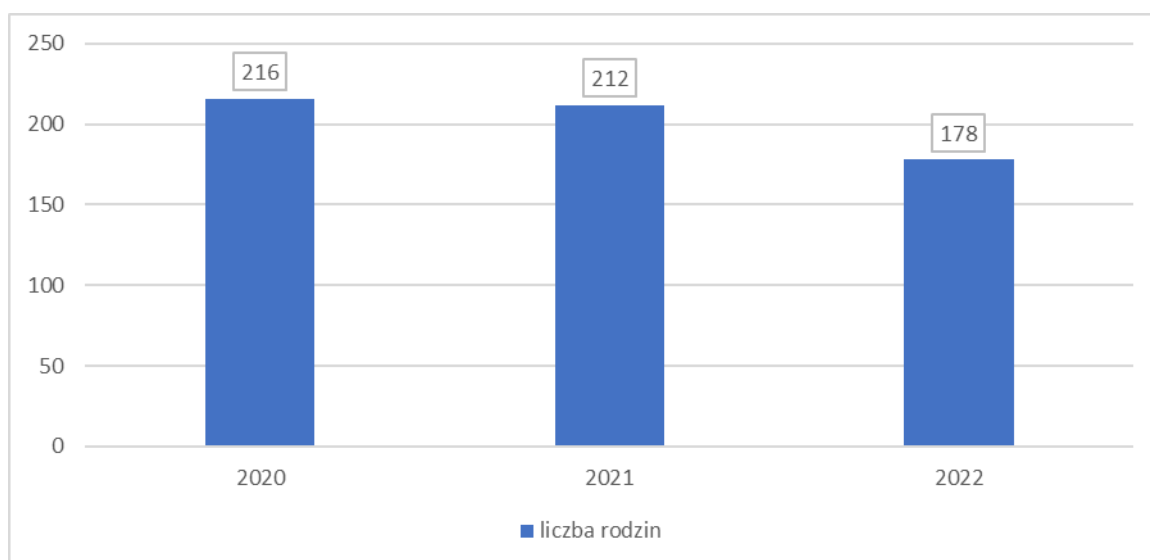
Liczba bezrobotnych	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Bezrobotni ogółem	916	801	795
W tym:			
Kobiety	495	429	443
Mężczyźni	421	372	352
Bezrobotni z prawem do zasiłku	128	88	107
Bezrobotni długotrwale	521	448	414
Bezrobotne osoby z niepełnosprawnością	65	68	81
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	178	140	141

Źródło: PUP w Wieluniu

Niestety jak wynika z powyższego zestawienia większość bezrobotnych to osoby bezrobotne długotrwale, czyli pozostające bez pracy dłużej niż rok, stanowią one 52% wszystkich bezrobotnych z Gminy Wieluń. Liczba osób z prawem do zasiłku wynosiła 107 osób i wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego o 19 osób, natomiast liczba bezrobotnych osób z niepełnosprawnością wynosiła 81 osób i zwiększyła się w porównaniu z rokiem 2021 o 13 osób.

W 2022 roku z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieluniu z powodu bezrobocia skorzystało 178 rodzin. Bezrobocie, jako powód udzielenia pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdowało się na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących pomoc. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wynosiła 759, a więc rodziny borykające się z problemem bezrobocia stanowiły 23,5% ogółu.

Wykres 6. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Z uwagi na różnorodność przyczyn bezrobocia i zmieniającą się sytuację na rynku pracy przeciwdziałanie temu zjawisku powinno obejmować zespół różnych działań. W tym zakresie Gmina Wieluń prowadzi współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Wieluniu, który realizuje zadania mające na celu łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia.

Jedną z podstawowych usług rynku pracy, realizowaną przez powiatowe urzędy pracy jest pośrednictwo pracy na rzecz poszukujących pracy oraz pracodawców. Osoba szukająca pracy w ramach tej usługi może uzyskać informacje o ofertach pracy, a pracodawca może skorzystać z pomocy urzędu w poszukiwaniu pracowników.

W ramach zwiększenia szans bezrobotnych na zatrudnienie, Urząd Pracy w Wieluniu proponuje również szereg projektów aktywizacyjnych. W celu wyposażenia osób bezrobotnych w umiejętności poruszania się po rynku pracy, świadczone są usługi poradnictwa indywidualnego, w ramach którego osoby bezrobotne mogą uzyskać pomoc i wsparcie w zakresie rozwiązywania problemów społeczno-zawodowych. Bezrobotni mogą także skorzystać z indywidualnej informacji zawodowej, która polega na bezpośrednim kontakcie doradcy zawodowego z klientami urzędu oraz na udzielaniu informacji o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, umiejętnościach niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy lub samozatrudnieniu.

Kolejną z form usług rynku pracy są szkolenia czyli podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych, a tym samym zwiększenie ich szans na znalezienie zatrudnienia. Realizowane są przede wszystkim w formie szkoleń indywidualnych jak i szkoleń indywidualnych w ramach bonów szkoleniowych. Bon szkoleniowy stanowi gwarancję skierowania bezrobotnego do 30 r.ż. na wskazane przez niego szkolenie, jeżeli uprawdopodobni on podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

W celu nabycia umiejętności o charakterze zawodowym organizowane są również staże będące formą nabywania przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy. Ponadto w celu zwiększenia szans bezrobotnych na zatrudnienie organizowane są również prace

interwencyjne i roboty publiczne. Dzięki pomocy finansowej urzędu pracodawca może utworzyć miejsce pracy dla osoby bezrobotnej.

Inną formą wsparcia skierowaną do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej albo uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego są prace społecznie użyteczne. Prace te odbywają się bez nawiązania stosunku pracy ani umowy o pracę, a organizowane są przez Gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej.

Osoba bezrobotna, zarejestrowana w urzędzie pracy może, uzyskać również jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności. Osoby do 30 r.ż. natomiast mogą się ubiegać o bon na zasiedlenie w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej poza miejscem dotychczasowego zamieszkania.

Wyniki badań ankietowych:

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego na terenie Gminy Wieluń wśród dorosłych mieszkańców Gminy, dotyczące problemu bezrobocia.

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- 36% badanych źle ocenia rynek pracy w Gminie. Ankietowani jako główne powody bezrobocia wskazują: niechęć do podjęcia pracy (58,6%) i jednocześnie brak ofert pracy (50,5%),
- 21,6% ankietowanych uważa, że rodziny i osoby dotknięte bezrobociem są zagrożone wykluczeniem społecznym,
- 55,9% respondentów wskazuje brak pracy jako przyczynę popadania w ubóstwo,
- 64,9% badanych, twierdzi, że aby ograniczyć problemy społeczne, samorząd Gminy powinien tworzyć warunki do powstawania nowych miejsc pracy.

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy i diagnozy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe:

- wysoki wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej,
- wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców Gminy,
- brak atrakcyjnych ofert pracy powodem migracji młodych ludzi,
- brak na terenie Gminy przedsiębiorstwa społecznego, zakładu pracy chronionej.

5.3 Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo, wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką i

ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminy działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2022 roku z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieluniu z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 41 rodzin. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na szóstym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc.

Tabela 23. Liczba rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomani

	2020	2021	2022
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	47	56	41
Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu narkomanii	0	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania inicjowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wieluń. Komisja inicjuje i monitoruje przede wszystkim działania związane z profilaktyką uzależnień. Komisja uprawniona jest również do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Tabela 24. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022

	Liczba osób		
	2020	2021	2022
Osoby, z którymi prowadzili rozmowy członkowie GKRPA w 2022 roku	22	25	24
W tym:			
osoby uzależnione od alkoholu	19	20	21
członkowie ich rodzin	3	4	3
Osoby, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia	0	1	0

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieluniu

Diagnoza problemów uzależnień w Gminie Wieluń wymaga również przeanalizowania danych z Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu i Straży Miejskiej w Wieluniu.

Tabela 25. Zdarzenia związane ze spożywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych odnotowane przez KPP w Wieluniu

Rodzaj zdarzenia	2020	2021	2022
Liczba mandatów nałożonych na sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dane dotyczą powiatu wieluńskiego)	103*	151*	269*
Liczba pouczeń udzielonych sprawcom wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dane dotyczą powiatu wieluńskiego))	706*	838*	911*
Liczba kierowców prowadzących pojazdy na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	55	66	72
Liczba kierowców prowadzących pojazdy na drodze publicznej po użyciu alkoholu	19	14	27
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu	2	1	1
Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	49	48	40

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu

*dane dotyczące liczby mandatów i pouczeń na poziomie gminy nie są dostępne, przedstawione dane z PUP dotyczą powiatu wieluńskiego

Straż Miejska realizuje czynności przeciwdziałania uzależnieniom poprzez kontrolę miejsc publicznych – w szczególności pod kątem spożywania alkoholu i palenia tytoniu przez nieletnich, przebywania dzieci i młodzieży na wagarach, wybryków chuligańskich, niszczenia mienia społecznego. Straż Miejska prowadzi stałą współpracę z Komendą Powiatową Policji w Wieluniu oraz kuratorami sądowymi. Podczas codziennych patroli funkcjonariusze Straży Miejskiej szczególną uwagę zwracają na zachowanie dzieci i młodzieży sprawdzając, czy nieletni nie wagarują, nie spożywają alkoholu, czy nie używają środków odurzających. W sytuacjach tego wymagających – informacje dotyczące zdarzenia z udziałem osób nieletnich zagrożonych demoralizacją przekazywane są do Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu.

Zadania w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień na terenie Gminy Wieluń, realizowane są poza GKRPA również przez działającą w strukturach Specjalistycznego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „ProVitaMed” w Wieluniu Poradnię Leczenia Uzależnień. Poradnia oferuje diagnostykę i leczenie osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Prowadzona w Poradni terapia ma

przede wszystkim na celu rozpoznanie mechanizmów uzależnień i powstrzymanie ich działania oraz zapobieganie nawrotowi choroby. Poradnia prowadzi również terapię dla współuzależnionych.

Tabela 26. Pacjenci Poradni Leczenia Uzależnień

Pacjenci	2020	2021	2022
Pacjenci uzależnieni od alkoholu	82	84	92
Pacjenci uzależnieni od środków psychoaktywnych	9	8	7
Pacjenci z uzależnieniem behawioralnym	6	5	6
Osoby współuzależnione	10	11	13
Pacjenci zobowiązani do leczenia	28	27	29

Źródło: Dane Poradni Leczenia Uzależnień w Wieluniu

Alkohol i środki psychoaktywne bardzo często wywołują agresję i przemoc. Definicja przemocy domowej, którą wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć, jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, a w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Realizacją zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w Gminie Wieluń zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny. Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie działań wszystkich instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania przemocy domowej. Zespół realizuje również zadania określone w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wieluń na lata 2021-2025”.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Tabela 27. Realizacja przez Zespół Interdyscyplinarny procedury „Niebieskie Karty”

	2020	2021	2022
Liczba procedur „Niebieskie Karty”	44	59	49
Liczba rodzin, w których przyczyną przemocy	29	40	32

był alkohol			
Procedury „Niebieskie Karty”, które zostały zakończone	29	69	36

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Wieluniu

Należy zauważyć, że podstawą do zakończenia procedury „Niebieskie Karty” jest ustanie przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu pomocy, a zatem osiągnięcie zaplanowanych celów oraz wyposażenie osób uwikłanych w problem przemocy w niezbędne kompetencje do życia społeczno-rodzinnego. Część procedur jest również zamykana na drodze rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań, co mogło oznaczać m.in., że w rodzinie nie stwierdzono przemocy tylko konflikt. W 2022 roku w wyniku zrealizowania planu wsparcia i ustania przemocy zamknięto 20 procedur, a w przypadku 16 procedur zaistniała konieczność zaprzestania podejmowania dalszych działań z powodu braku ich zasadności. Rodziny, w których stwierdzono konflikt są jednak nadal wspierane m.in. w formie pracy socjalnej.

Mieszkańcy Gminy dotknięci zjawiskiem przemocy domowej mają możliwość korzystania z działającego w strukturach MGOPS w Wieluniu Punktu informacyjnego i poradnictwa dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy. Poniższa tabela wskazuje liczbę rodzin objętych pomocą punktu.

Tabela 28. Punkt informacyjny i poradnictwa dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy-udzielone wsparcie.

Udzielone wsparcie	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych pomocą Punktu	64	82	65
w tym liczba rodzin objętych pomocą psychologa	28	26	21
w tym liczba rodzin objętych pomocą terapeuty uzależnień	10	10	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Na terenie Gminy Wieluń w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej prowadzone są również działania o charakterze profilaktycznym skierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych mieszkańców. W ramach realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach oświatowych podejmowano działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne. Prowadzone były liczne pogadanki mające na celu zapobieganie uzależnieniom, kształtowanie pozytywnych postaw, uświadamianie zagrożeń i konsekwencji spożywania środków odurzających, a także uświadamianie dzieciom i młodzieży zagrożeń i konsekwencji stosowania przemocy (w tym cyberprzemocy). Poprzez zajęcia edukacyjne propagowano aktywne formy spędzania wolnego czasu, promując zajęcia bez agresji.

Wyniki badań ankietowych:

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego na terenie Gminy Wieluń wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz uczniów, dotyczące problemu uzależnień i przemocy.

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- 9% ankietowanych spożywa alkohol codziennie,
- 35,1% badanych uważa, że osoby i rodziny dotknięte problemem uzależnień są zagrożone wykluczeniem społecznym,
- 58,6% ankietowanych wskazuje uzależnienia jako przyczynę popadania w ubóstwo,
- 57,7% badanych jako przyczynę uzależnień wskazuje wzorce wyniesione z domu rodzinnego, 55% podatność na stres, a 49,5% brak pracy,
- 55% respondentów wskazuje sytuacje z udziałem osób nietrzeźwych na terenie Gminy, jako wzbudzające niepokój i zagrożenie dla bezpieczeństwa,
- 73,9% ankietowanych wskazuje profilaktykę dzieci i młodzieży, a 71,20% pomoc psychologiczno-terapeutyczną, jako niewystarczające działania dotyczące uzależnień, prowadzone na terenie Gminy,
- 73,9% badanych uważa, że przyczyną przemocy są uzależnienia,
- 22,5% ankietowanych zna osoby doświadczające przemocy w swoim domu, a 11,7% samemu doświadczyło przemocy,
- 59,5% respondentów uważa, że w Gminie w niewystarczającym zakresie prowadzona jest pomoc psychologiczna, terapeutyczna i prawna dla ofiar przemocy,
- 64% ankietowanych nie wie, gdzie na terenie Gminy może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy.

UCZNIOWIE

- 7,5% badanych uczniów ma już za sobą inicjację alkoholową, a 6,8% z nich pije alkohol regularnie, przynajmniej raz w tygodniu,
- 6,6% badanych uczniów ma za sobą inicjację nikotynową,
- 0% - wśród badanych uczniów, nie było osoby, która zażywała środki psychoaktywne,
- 43,6% badanych uczniów przyznaje się do spożywania napojów energetyzujących,
- 45,5% badanych uczniów spędza przed urządzeniami elektronicznymi (telefon, komputer, telewizor itp.) powyżej 3 godzin dziennie,
- 13,4% badanych uczniów, nie wie, jakie negatywne konsekwencje powodują uzależnienia,
- 21,4% badanych uczniów doświadczyło przemocy i była to głównie przemoc rówieśnicza,
- 23,1% badanych uczniów stosowało przemoc wobec innych,

- 16,8% badanych uczniów deklaruje doświadczenie cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy,
- 7,3% badanych uczniów przyznaje się do stosowania cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy i diagnozy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe:

- ryzyko wystąpienia przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie,
- wzrost wykroczeń popełnianych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- niewystarczające działania profilaktyczne i dostęp do terapii uzależnień,
- mała świadomość na temat miejsc, gdzie można uzyskać wsparcie,
- występowanie zjawiska przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy wśród dzieci.

5.4 Wsparcie osób z niepełnosprawnościami

W myśl ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy. Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów, rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Z uwagi na to, że jednym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób z niepełnosprawnościami oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy wykorzystano dane ze spisu, który został przeprowadzony w 2021 roku.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2021 roku w Gminie Wieluń mieszkało ogółem 4326 osób z niepełnosprawnościami. Wśród nich było 2387 kobiet i 1939 mężczyzn. W ramach ogólnej liczby osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w Gminie odnotowano 2858 osób niepełnosprawnych prawnie i 1468 osób niepełnosprawnych biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogólnej liczbie ludności wyniósł 14,4%.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób z niepełnosprawnościami w Gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, możemy uzyskać analizując dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieluniu wynika, że w 2022 roku niepełnosprawność była trzecim pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w Gminie. Niepełnosprawność jest

jednym z powodów, dla których udzielana jest pomoc, zarówno w zakresie ustawy o pomocy społecznej, jak i w zakresie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane w tym zakresie.

Tabela 29. Dane dotyczące korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w Gminie Wieluń w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba rodzin	213	186	176
Liczba osób w rodzinach	334	274	252

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Tabela 30. Dane dotyczące korzystających z pomocy Samodzielnego Referatu Świadczeń Rodzinnych w Wieluniu w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – liczba świadczeń	1351	1224	1183
Zasiłek pielęgnacyjny - liczba świadczeń	719	662	712
Świadczenia pielęgnacyjne – liczba świadczeń	169	154	180
Specjalny zasiłek opiekuńczy – liczba świadczeń	39	28	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Osoby z niepełnosprawnościami zamieszkałe w Gminie Wieluń mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby osób niepełnosprawnych z Gminy Wieluń, które w latach 2020-2022 skorzystały z tego wsparcia.

Tabela 31. Wsparcie udzielone przez PCPR niepełnosprawnym mieszkańcom Gminy Wieluń w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba osób z niepełnosprawnościami z Gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	34	47	9
Liczba osób z niepełnosprawnościami z Gminy, którym dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych	161	130	95
Liczba osób z niepełnosprawnościami z Gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	6	4	7

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu

Pomoc przyznawana jest na podstawie orzeczenia wydanego przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Poniższa tabela przedstawia dane w tym zakresie.

Tabela 32. Liczba orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wieluniu

Liczba osób, którym wydano orzeczenia		
Ogółem	Przed 16 r.ż	Po 16 r.ż
2020	55	481
2021	57	553
2022	42	612

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wieluniu

W ramach wsparcia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami Gmina Wieluń od 2020 roku przystępuje do realizacji Programu „Opieka Wytchnieniowa” realizowanego w ramach Funduszu Solidarnościowego. W 2022 roku świadczone usługi opieki wytchnieniowej dla 10 osób, w tym dla 1 dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności, w 2021 roku dla 6 osób, w tym dla 1 dziecka, a w 2020 - 6 osób, w tym dla 2 dzieci. Usługi opieki wytchnieniowej świadczone były w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami.

Od 2021 roku Gmina realizuje również Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”, współfinansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego. Program ten zapewniał usługę asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej mającą na celu pomoc uczestnikom Programu w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Program adresowany był do:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
- osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

W ramach Programu wsparciem asystenta w 2022 roku objęto 24 osoby w tym 2 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, a w 2021 roku 12 osób w tym 2 dzieci.

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Wieluń realizowane jest również przez Stowarzyszenie Integracyjne Działające na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „Tacy Sami”. Prowadzona przez ww. stowarzyszenie placówka świadczy usługi kompleksowej rehabilitacji dla dzieci z niepełnosprawnościami. Stowarzyszenie oferuje swoim podopiecznym udział w zajęciach pedagogicznych, logopedycznych, psychologicznych, rehabilitacji ruchowej, pływania terapeutycznego, muzykoterapii, arteterapii, integracji sensorycznej, hipoterapii i hydroterapii i innych formach dopasowanych indywidualnie. W 2022 roku wsparcie otrzymało 80 osób w tym 76 dzieci.

Na terenie Gminy Wieluń funkcjonują również placówki oświatowo-wychowawcze, kształcące dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami. Należą do nich:

- Zespół Szkół Specjalnych w Wieluniu, ul. Traugutta 12, w którym funkcjonuje:
  - Szkoła Podstawowa Specjalna Nr3
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
- oraz placówki oświatowo-wychowawcze z oddziałami integracyjnymi:
  - Szkoła Podstawowa nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. Powstańców Śląskich w Wieluniu
  - Publiczne Przedszkole nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Wieluniu

Ponadto osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Wieluń korzystają z pomocy placówek pobytu dziennego: Warsztatu Terapii Zajęciowej w Olewinie, który dysponuje 30 miejscami dla osób niepełnosprawnych, które mają orzeczoną znaczną i umiarkowaną stopień niepełnosprawności i posiadają w orzeczeniu wskazanie do terapii zajęciowej i brak przeciwwskazań do pracy oraz Środowiskowego Domu Samopomocy w Wieluniu, który dysponuje 40 miejscami dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Osoby z niepełnosprawnościami uczestniczące w WTZ i SDŚ mają trudności w znalezieniu pracy.

Rozwiązaniem problemu braku miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami mogą być zakłady aktywności zawodowej (dalej ZAZ), które tworzone są w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i osób posiadających orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. ZAZ zapewniają rehabilitację zawodową, która realizowana jest przez prowadzoną działalność wytwórczo-usługową. Osoby zatrudnione w ZAZ otrzymują również wsparcie instruktora, doradztwo i szkolenia zawodowe, możliwość zdobycia nowych kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych.

Osoby z niepełnosprawnością zatrudniane mogą być również w zakładach pracy chronionej. Zakład pracy chronionej jest przedsiębiorstwem przystosowanym do zatrudniania osób z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności. Do głównych celów jego funkcjonowania należy nie tylko wypracowanie zysku, ale także aktywizacja zawodowa osób, które nie poradziłyby sobie na otwartym rynku pracy. Zakłady te jednak muszą uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami, posiadać obiekty i pomieszczenia odpowiadające przepisom oraz zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy, spełniające wymagania dostępności do nich i uwzględniające potrzeby niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych, oraz zapewnić doraźną i specjalistyczną opiekę medyczną, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne.

Na terenie Gminy Wieluń nie funkcjonują zakłady aktywności zawodowej i zakłady pracy chronionej.

5.5 Sytuacja osób starszych

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 rok życia. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem, ma miejsce na terenie całego kraju. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów.

W Gminie Wieluń w ostatnich latach możemy zauważyć regularny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 33. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności Gminy w latach 2020-2022

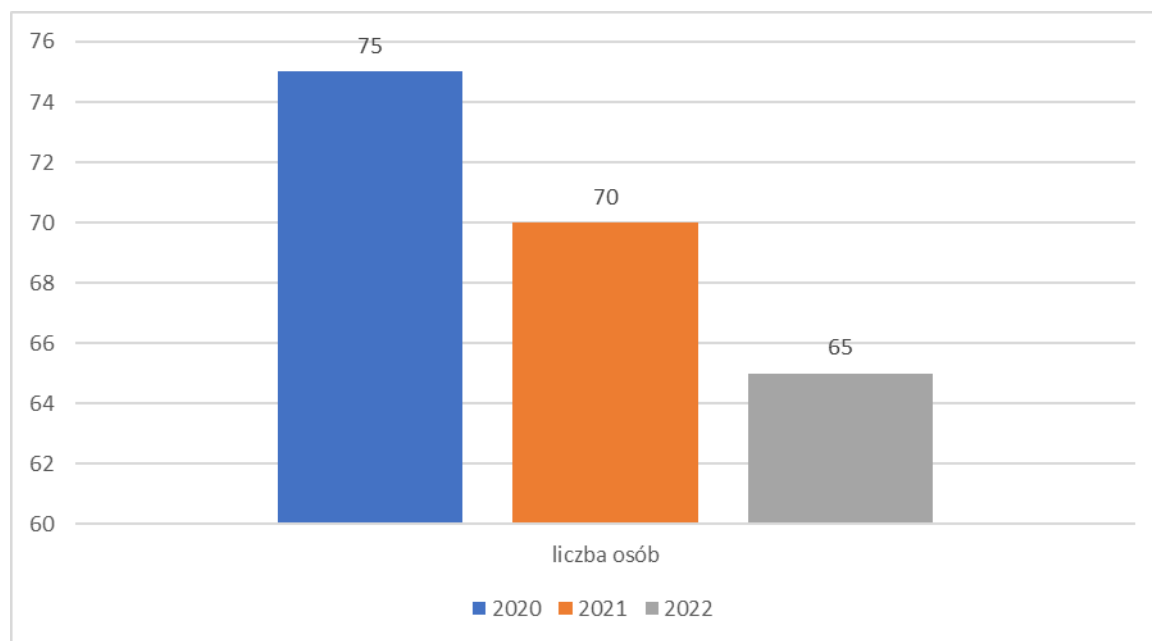
	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców Gminy ogółem	30 454	30 145	29 884
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	7 650	7 810	7 971
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności Gminy	25,20 %	25,90 %	26,70 %

Źródło: GUS Bank danych lokalnych bdl.stat.gov.pl

Tendencja starzenia się społeczeństwa wymusza zmiany organizacyjne w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale też jest istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych z uwagi na dostosowanie tych usług do potrzeb osób starszych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych i wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy usługi opiekuńcze. Usługi te polegają na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnacji oraz zapewnieniu kontaktu z otoczeniem. W roku 2022 usługami opiekuńczymi objęto 65 osób, liczba świadczeń wyniosła 16913. Usługi opiekuńcze świadczone były przez Łódzki Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża: Łódź, ul. Wysoka 44, z którym Ośrodek zawarł stosowną umowę.

Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

Zmniejszenie liczby osób korzystających z tej formy pomocy, mimo postępującego procesu starzenia demograficznego, może wynikać z tego, że Gmina oferuje seniorom wsparcie w tym zakresie również w ramach programów rządowych: „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” i „Opieka Wytchnieniowa”.

Dodatkowo w roku 2022 Gmina Wieluń realizowała Program „Opieka 75+”, którego strategicznym celem była poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi lub osobami samotnie gospodarującymi, a także tych, które pozostają w rodzinie. Usługami objęto 17 osób.

Ponadto dla poprawy poczucia bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania seniorów w wieku powyżej 65 roku życia od 2022 roku Gmina Wieluń realizuje Program „Korpus Wsparcia Seniorów” moduł II poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Seniorom zostało udostępnionych 150 szt. opasek bezpieczeństwa z wbudowaną kartą SIM i przyciskiem SOS, dzięki którym, w przypadku nagłego pogorszenia zdrowia, mogą oni natychmiast wezwać pomoc medyczną.

Osobom starszym, które wymagają całodobowego wsparcia, przysługuje prawo do opieki w domu pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w DPS zainteresowany pokrywa do wysokości nie więcej niż 70% swojego dochodu (najczęściej jest to emerytura lub renta), natomiast uzupełnienie kwoty do 100% całkowitych kosztów utrzymania to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo.

W 2022 roku opłacono pobyt w domach pomocy społecznej 43 osobom, koszt pobytu wyniósł łącznie 1 200 347,35 zł. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich lat znajdują się w tabeli poniżej. Z danych statystycznych wynika, że Gmina z roku na rok ponosi coraz wyższe koszty związane z pobytem swoich mieszkańców w DPS.

Tabela 34. Dane o osobach korzystających z domów pomocy społecznej w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób przebywających w DPS	34	37	43
Liczba świadczeń	338	373	428
Kwota świadczeń	822 476,42 zł	999 078,50 zł	1 200 347,35 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

Dodatkową formą wsparcia dla osób w podeszłym wieku, niesamodzielnych, samotnych, wymagających częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb są placówki w postaci domów dziennego pobytu. Placówki te w ramach swojej działalności oferują uczestnikom codzienną, kilkugodzinną opiekę, udział w zajęciach aktywizujących, usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne, pomoc psychologiczną, poradnictwo i wsparcie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych oraz bieżących spraw życia codziennego. Niestety, na terenie Gminy Wieluń brakuje dziennego domu pobytu dla seniorów.

Ważnym organem działającym na rzecz osób starszych w Gminie Wieluń jest Miejska Rada Seniorów powołana na mocy Uchwały Nr X/110/15 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 17 czerwca 2015 roku. Miejska Rada Seniorów jest podmiotem konsultacyjnym i doradczym dla organów samorządowych w zakresie polityki senioralnej. Ponadto Rada ma możliwość podejmowania własnych inicjatyw, których celem jest integracja i aktywizacja środowiska seniorów, diagnozowanie i rozpoznawanie potrzeb i problemów tej grupy oraz rozwiązywanie ich. Członkami Miejskiej Rady Seniorów są osoby starsze angażujące się w sprawy lokalne. Rada liczy 11 członków.

W odpowiedzi na problemy samotności i poczucia niezrozumienia ludzi starszych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domu Pracy Socjalnej prowadzi Świetlicę Seniora. W świetlicy seniorzy mogą się spotkać z osobami w podobnym wieku i wspólnie z nimi spędzić czas w miłej atmosferze. Zadaniem placówki jest aktywizowanie osób starszych poprzez organizowanie zajęć oraz stworzenie przestrzeni przyjaznej dla seniorów. Życie Świetlicy uatrakcyjniają imprezy organizowane z okazji: Dnia Kobiet, Wielkanocy, Dnia Seniora oraz Kolacja wigilijna. W 2022 roku do świetlicy uczęszczało 20 osób.

Podobną działalność dla swoich mieszkańców prowadzi Wieluńska Spółdzielnia Mieszkaniowa na os. Kard. St. Wyszyńskiego i os. Armii Krajowej, organizując zajęcia w Klubie Seniora. Zajęcia w klubie odbywają się dwa razy w tygodniu, a ich celem jest propagowanie wzorców godnego i aktywnego życia w wieku senioralnym.

Poza klubami działalność na rzecz seniorów w Gminie prowadzi także Wieluński Uniwersytet Trzeciego Wieku, działający z ramienia Wieluńskiego Domu Kultury. WUTW zrzesza słuchaczy z terenu Gminy Wieluń chcących realizować swoje pasje i zainteresowania, oferując im różnego rodzaju zajęcia rozwijające w zakresie psychofizycznym oraz społecznym, oraz organizując wykłady o różnej tematyce, atrakcyjne wycieczki i wyjazdy do renomowanych obiektów kulturalnych, teatrów, oper, filharmonii, muzeów i galerii. WUTW stwarza możliwość ciągłego poszerzania wiedzy, aktywizuje społecznie, ułatwia nawiązywanie przyjaźni i zapewnia możliwość dbania o kondycję fizyczną.

Osoby starsze mogą również uczestniczyć w zajęciach organizowanych przez Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną oraz Związek Nauczycielstwa Polskiego Sekcję Emerytów i Rencistów.

Osoby starsze i niepełnosprawne, które zgłaszają potrzebę pomocy mogą uzyskać wsparcie w działającym w Domu Pracy Socjalnej Punkcie Pomocy Wolontarystycznej. Praca punktu to przede wszystkim pośrednictwo w łączeniu potrzeb z jednej strony potencjalnych wolontariuszy, a z drugiej osób i rodzin zgłaszających potrzebę pomocy. Aktualnie w punkcie zarejestrowanych jest 41 wolontariuszy, którzy świadczą pomoc na rzecz 16 osób starszych.

Gmina Wieluń oferując różnorodne formy pomocy dla seniorów, realizuje również za pośrednictwem Urzędu Miejskiego w Wieluniu gminny program „Wieluń sprzyja seniorom 65+”. Każdy mieszkaniec Gminy, który ukończył 65 rok życia, może korzystać z ulg, zwolnień i preferencji w wybranych obiektach na terenie gminy. Wystarczy do tego specjalna Karta, którą można bezpłatnie otrzymać w Urzędzie Miejskim w Wieluniu przy pl. Kazimierza Wielkiego 1. Aktualna liczba beneficjentów Karty wynosi 1498.

Wyniki badań ankietowych:

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego na terenie Gminy Wieluń wśród dorosłych mieszkańców Gminy, dotyczące sytuacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

- 58,6% badanych uważa, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym w Gminie są osoby starsze, a 55%, że osoby z niepełnosprawnościami,
- 61,3% ankietowanych wskazuje niskie dochody, a 59,5% samotność i brak wsparcia ze strony rodziny jako najważniejsze problemy osób starszych i osób z niepełnosprawnościami,
- 54,1% badanych ocenia ofertę działań na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w Gminie jako niewystarczającą,
- 61,3% ankietowanych uważa, że rynek pracy nie stwarza możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy i diagnozy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe:

- niepełnosprawność jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy MGOPS na terenie Gminy,
- rosnące zapotrzebowanie na zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne dla osób z niepełnosprawnościami w Gminie,
- wzrost liczby osób bezrobotnych z niepełnosprawnością,
- brak zakładów pracy chronionej,
- brak Zakładów Aktywności Zawodowej,

- rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy,
- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze,
- brak placówek wsparcia dziennego dla osób starszych (np. dzienny dom pomocy),
- wzrost liczby osób umieszczanych w domach pomocy społecznej, a tym samym wzrost kosztów odpłatności za pobyt w DPS mieszkańców Gminy,
- niskie dochody, samotność, brak wsparcia i opieki ze strony rodziny jako najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie (według badania ankietowego),
- niewystarczający poziom dostosowania infrastruktury gminnej do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami.

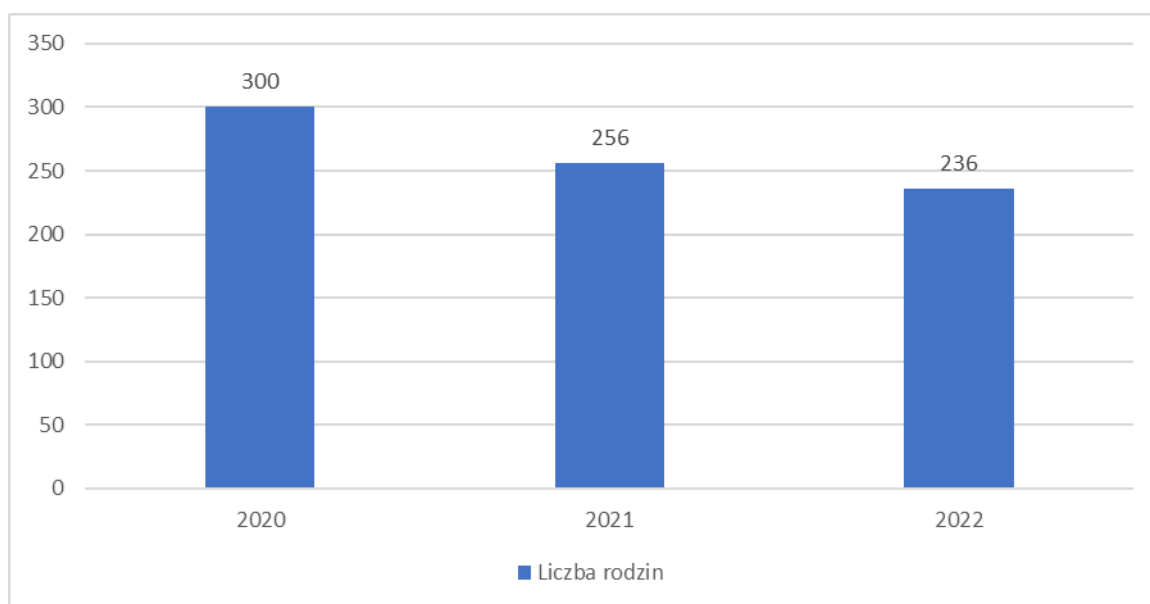
5.6 Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Ubóstwo określane jest jako stan uwarunkowany niewystarczającym dochodem, uniemożliwiającym zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych człowieka. Ustawa o pomocy społecznej zawiera pojęcie „podstawowych potrzeb” w kontekście świadczeń pieniężnych, które mogą być przyznane w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leczenia i leków, opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Miarą granicy ubóstwa jest kwota (tzw. kryterium dochodowe), uprawniająca do ubiegania się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej, które w latach 2019 – 2021 wynosiły dla osoby samotnej 701 zł, a na osobę w rodzinie 528 zł. Od stycznia 2022 r. kryterium wynosi odpowiednio 776 zł i 600 zł, przy czym prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt. 2-15 (m.in sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej) lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba osób zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2020-2022 systematycznie spada.

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Dane własne MGOPS w Wieluniu

W 2022 roku zasiłki stałe pobierało 99 osób, tj. o 5,7% mniej niż w roku 2021 i 14,6% mniej w stosunku do 2020 roku. W przypadku zasiłków okresowych, w 2022 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 188 – co oznacza spadek o 8,7% w stosunku do roku 2021, i 17,1% w stosunku do roku 2020. Zasiłki celowe pobierało natomiast 147 osób i jest to spadek o 27,9% w porównaniu do roku 2021 i o 36,3% w porównaniu do roku 2020. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2020-2022

Rok	Rodzaje świadczeń					
	Zasiłek stały		Zasiłek okresowy		Zasiłek celowy	
	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń
2020	116	631 846	227	529 621	231	172.058
2021	105	518.704	206	406 212	204	181.641
2022	99	566 347	188	435 477	147	83.764

Źródło: Dane własne MGOPS w Wieluniu

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu realizuje również program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczanie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, a także osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. W 2022 roku świadczenia pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 508 osobom w rodzinach decydują, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 36 osobom. W ciągu ostatnich trzech lat liczba otrzymujących świadczenie pieniężne spada, podobnie jak liczba dzieci korzystających z posiłku.

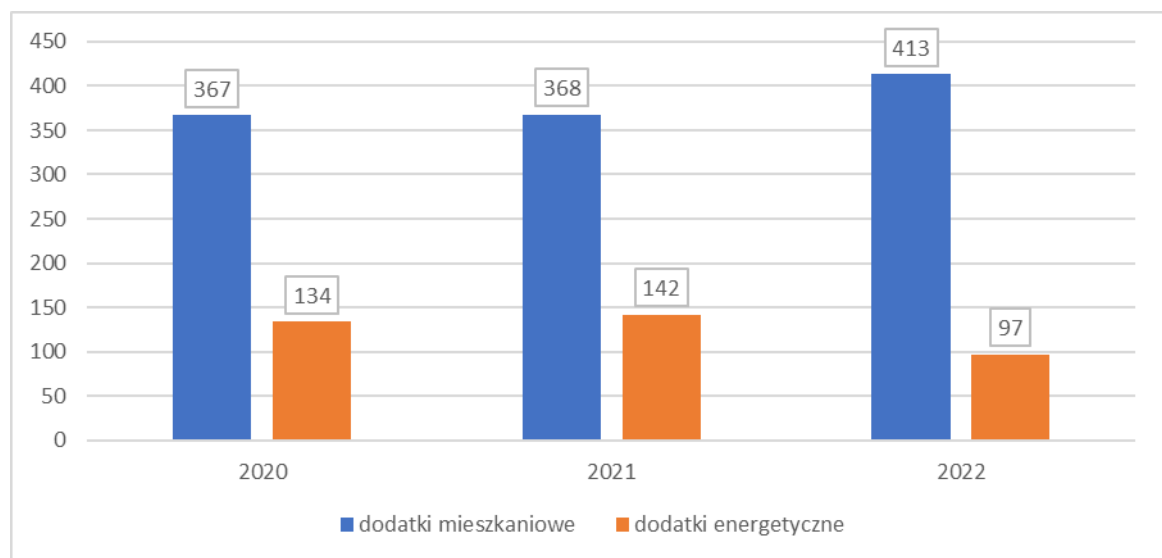
Tabela 36. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i posiłku przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2020-2022

Rodzaj świadczenia	2020	2021	2022
świadczenia pieniężne	740	605	508
posiłki	82	46	36

Źródło: Dane własne MGOPS w Wieluniu

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Na przestrzeni ostatnich lat liczba gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia w formie dodatków energetycznych ulegała wahaniom. W przypadku dodatków mieszkaniowych zauważalny jest natomiast wzrost. W 2022 roku wsparcie w formie dodatku mieszkaniowego przyznano 413 gospodarstwom domowym, natomiast w przypadku dodatków energetycznych - 97. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe oraz energetyczne w latach 2020-2022

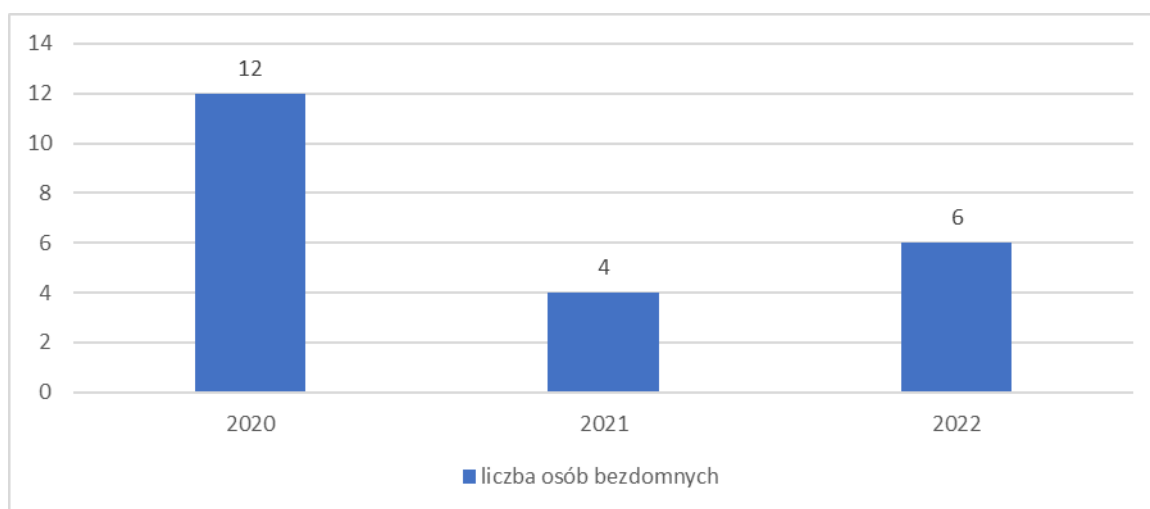

Źródło: Dane UM Wieluniu

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności, jest często zarówno jego przyczyną jak i skutkiem. W 2022 roku z pomocy i wsparcia MGOPS z powodu bezdomności skorzystało 6 osób. Informacje w tym zakresie na przestrzeni lat 2020-2022 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Dane własne MGOPS w Wieluniu

Wyniki badań ankietowych:

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego na terenie Gminy Wieluń wśród dorosłych mieszkańców Gminy, dotyczące problemu ubóstwa.

- 12,6% badanych ocenia sytuację materialną swojej rodziny jako złą,
- 42,3% ankietowanych uważa, że na terenie Gminy jest dużo rodzin ubogich,
- 61,3% ankietowanych, jako przyczynę ubóstwa, podaje niezaradność życiową, 58,6% uzależnienia, a 55,9% brak pracy,
- 38,7% ankietowanych uważa, że osoby o niskim statusie materialnym są zagrożone wykluczeniem społecznym
- 53,2% ankietowanych uważa, że na terenie Gminy przebywają osoby bezdomne, ale jednocześnie wskazało bezdomność, jako mały problem społeczny w Gminie.

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy i diagnozy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe:

- ubóstwo jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Gminy,
- zagrożenie wykluczeniem społecznym osób o niskim statusie materialnym,
- przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności,
- ograniczone zasoby mieszkaniowe Gminy (lokale socjalne),
- występowanie na terenie Gminy problemu bezdomności.

5.7 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest techniką służącą do porządkowania i analizy zebranych informacji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Celem przeprowadzenia poniższej analizy jest określenie mocnych i słabych stron oraz zdefiniowanie szans i zagrożeń w kluczowych obszarach polityki społecznej w Gminie Wieluń.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Duże zasoby instytucjonalne działające w obszarze polityki społecznej. • Znaczący potencjał organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej. • Realizacja i popularyzacja usług skierowanych do rodzin, np. Wieluńska Karta Rodzin 3+, Karta Dużej Rodziny, Wieluń sprzyja seniorom 65+. • Wzrost podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. • Stabilność finansowa działań w zakresie profilaktyki uzależnień. • Funkcjonowanie Poradni Leczenia Uzależnień. • Rozbudowana oferta wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. • Duże zaangażowanie młodzieży w działalność wolontariatu na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. • Wzrost liczby realizowanych programów rządowych na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.	• Zmniejszanie się przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat. • Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności. • Ujemne saldo migracji. • Niewystarczający stan i tempo rozwoju budownictwa socjalnego. • Niewystarczający rozwój ekonomii społecznej. • Niski udział osób z niepełnosprawnościami w rynku pracy (brak zakładów pracy chronionej, ZAZ). • Brak dziennego domu pobytu dla osób starszych. • Brak mieszkań chronionych na terenie Gminy. • Wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. • Niewystarczająca do potrzeb liczba miejsc w żłobkach.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Wzrost aktywności w aplikowaniu o środki zewnętrzne. • Prowadzenie działań na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, mogących tworzyć nowe miejsca pracy dla osób o szczególnych potrzebach. • Aktywizacja zawodowa grup najbardziej dotkniętych bezrobociem. • Zwiększenie poziomu aktywności i integracji społecznej osób starszych. • Rozwój usług i ofert wsparcia na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych. • Zwiększenie dostępności mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku wystąpienia problemów. • Podejmowanie działań ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców. • Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.	• Odpływ zwłaszcza ludzi młodych, wykształconych z terenu Gminy, głównie w celach zarobkowych. • Zwiększanie się obciążenia demograficznego. • Zanikanie tradycyjnego modelu rodziny, również rodziny wielopokoleniowej. • Utrzymująca się wysoka stopa bezrobocia. • Brak dostatecznego zabezpieczenia środków finansowych na realizację zadań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. • Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. • Wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. • Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych. • Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. • Pojawienie się nowych rodzajów uzależnień. • Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. • Niskie dochody ludności i wzrastająca liczba osób zagrożonych wykluczeniem

5.8 Prognoza zmian w okresie objętym Strategią

Tworzenie długoterminowej prognozy złożonych procesów społecznych jest zadaniem niezwykle trudnym z uwagi na mnogość czynników, na których się opiera. Punktem wyjścia dla prognozy procesów społecznych w Gminie jest prognoza zmian demograficznych. Prognoza demograficzna GUS dla Gminy Wieluń do roku 2030, wskazuje na stały spadek liczby ludności. Spadek ten będzie dotyczył zarówno kobiet i mężczyzn, jednak w większym stopniu kobiet. Prognozuje się dalszy spadek przyrostu naturalnego, ale dodatnie saldo migracyjne. Zmianom ulegną także wskaźniki obciążenia demograficznego. Wyraźnie zmieni się struktura wiekowa ludności. Z roku na rok zwiększać będzie się liczba osób po 60 roku życia, a wyraźnie zmniejszać do 18 roku życia. Omawiane niekorzystne zmiany demograficzne stanowią odzwierciedlenie sytuacji panującej zarówno w województwie, jak i w całym kraju.

Zmiany demograficzne będą w istotny sposób wpływały na różnorodne procesy społeczne w Gminie. Starzenie się społeczeństwa, będzie tworzyło wyzwania dla różnych obszarów polityki społecznej Gminy. Wyzwaniem m. in. dla służb społecznych i podmiotów pożytku publicznego w najbliższych latach będzie pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych osób starszych, samotnych, chorych i niepełnosprawnych. Pogarszające się wskaźniki obciążenia demograficznego będą miały istotne znaczenie dla kształtowania się polityki w dziedzinie zatrudnienia. Szansę dla Gminy stanowi rozwój gospodarki i przyciąganie do regionu nowych inwestorów, którzy oprócz tworzenia nowych miejsc pracy przyczynić się mogą do wzrostu liczby ludności. Prognozowane zmniejszanie się liczby młodych mieszkańców miasta do osiemnastego roku życia będzie wyzwaniem dla polityki oświatowej. Zwiększenie grupy osób powyżej sześćdziesiątego i znaczne zwiększenie powyżej osiemdziesiątego roku życia, będzie miało wpływ na politykę w obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Zmiana struktury demograficznej oddziaływać będzie także na cele i działania w pozostałych obszarach polityki społecznej, nie zawsze jednoznacznie wiązanych z problematyką zmian demograficznych. W coraz większym stopniu profilaktyka społeczna będzie musiała być adresowana do starszych grup ludności.

Kluczowym obszarem polityki społecznej Gminy jest polityka ludnościowa i rodzinna. Biorąc pod uwagę zewnętrzne uwarunkowania procesów demograficznych, działania Gminy mogą mieć jedynie ograniczony charakter. Poprzez tworzenie warunków sprzyjających funkcjonowaniu rodzin wielodzietnych, rozbudowie infrastruktury placówek opiekuńczych (żłobki) oraz wsparcia rodziny można na te procesy korzystnie wpływać. Współczesna rodzina napotyka na wiele trudności i wyzwań, które wynikają z dynamicznych zmian społeczno-ekonomicznych. Tradycyjny model rodziny, oparty na małżeństwie, ustępuje miejsca nowym, różnorodnym konfiguracjom rodzinnym. Rosnące tempo życia i związana z tym presja zawodowa wpływają na relacje w rodzinie. Wielu rodziców poświęca większość czasu na pracę (często z konieczności), co jest przyczyną ograniczania wspólnie spędzanego z dziećmi czasu. W rezultacie wiele rodzin boryka się z problemami wychowawczymi. Rosnące koszty utrzymania i problemy ekonomiczne również wpływają na funkcjonowanie rodziny. Wzrost cen żywności, opłat mieszkaniowych, opieki zdrowotnej czy edukacji sprawia, że wiele rodzin doświadcza trudności finansowych. Kolejnym ważnym problemem jest stosunkowo duża liczba

rozwodów i zanikające więzi rodzinne. Brak stabilności rodzinnej może wpływać na całe społeczeństwo, prowadząc do wzrostu przestępczości i innych patologii. Dodatkowo zmieniające się wartości i postępująca sekularyzacja mają również wpływ na rodzinę. Tradycyjne wartości, takie jak więź rodzinna, poszanowanie dla starszych czy rola małżeństwa, tracą na znaczeniu.

Należy oczekiwać dalszego pogłębiania się problemów w środowisku dzieci i młodzieży. Znaczącym problemem będzie zjawisko związane z przemocą rówieśniczą oraz nowymi formami uzależnień, w tym behawioralnych. Pojawianie się nowych zagrożeń będzie wymagać realizacji w szkołach nowych programów profilaktycznych. Konieczne będzie dalsze poszerzenie dostępności młodych ludzi do specjalistycznej pomocy terapeutycznej.

Polityka w zakresie bezpieczeństwa publicznego odpowiadać powinna na pojawiające się nowe zagrożenia. Z jednej strony związane z pojawianiem się nowych form przestępczości, w tym internetowej, ale także w coraz większym stopniu działania służb adresowane będą do osób starszych, szczególnie narażonych na działania przestępcze. Niezbędny będzie rozwój profilaktyki adresowanej do tej grupy mieszkańców.

Przed nowymi wyzwaniami stanie również system pomocy i integracji społecznej w Gminie. W coraz większym stopniu konieczna będzie aktywizacja społeczności lokalnych i rozwijanie ekonomii społecznej. Niezbędny będzie dalszy rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi. Zmieniające się uwarunkowania działań wymagać będą stałego doskonalenia i specjalizacji kadry.

Kluczowym czynnikiem wpływającym na realizację polityki społecznej Gminy, będzie możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym środków unijnych.

Prognozuje się, że kontynuacja realizacji programów lokalnych z zakresu polityki społecznej, przyczyni się do ograniczania niekorzystnych zjawisk i problemów.

6 Część programowa

6.1 Adresaci wdrażanych działań strategicznych i interesariusze strategii

Rzetelna i kompleksowa diagnoza, aby mogła być podstawą do budowania strategii rozwiązywania problemów społecznych, wymaga rozeznania otoczenia, w którym strategia będzie realizowana. To nie tylko charakterystyka ogólnej sytuacji społeczno- ekonomicznej gminy, ale analiza interesariuszy, czyli partnerów do planowania zadań oraz realizacji strategii. Interesariusze Strategii to wszystkie strony, które mają bezpośredni lub pośredni wpływ na proces opracowania, wdrażania czy odbioru działań strategicznych. Zawierają się tu zarówno pojedyncze osoby, jak i podmioty instytucjonalne, czy organizacje pozarządowe.

Jedną z grup interesariuszy, tj. osób, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, stanowią adresaci działań strategicznych, czyli osoby z trudnościami, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, osoby i rodziny, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, w tym: osoby z niepełnosprawnością, starsze osoby samotne, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z problemem uzależnień, ofiary przemocy, osoby bezdomne, osoby opuszczające zakłady karne, rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi itd.

Kolejną grupą są interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Do tej grupy interesariuszy w szczególności należy zaliczyć:

burmistrza, radnych miejskich, instytucje polityki społecznej – w tym ośrodek pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, członków GKRPA, podmioty ekonomii społecznej.

Interesariusze, których realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczy w sposób pośredni, to osoby, rodziny i instytucje, w stosunku do których działania nie są bezpośrednio kierowane, ale w pewnym stopniu dotyczą ich skutki tych działań, np. wszyscy mieszkańcy gminy, podmioty gospodarcze.

Analiza interesariuszy pozwala na włączenie ich potencjału, wiedzy i doświadczenia w działania strategiczne. Daje odpowiedź na pytanie, kogo dotyczy Strategia, kto będzie miał wpływ na jej realizację, kto będzie partnerem podczas jej realizacji oraz kto może być stroną konfliktową lub blokującą działania.

6.2 Wizja i misja

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, że strategia rozwiązywania problemów społecznych musi zawierać cele strategiczne projektowanych zmian. Wśród obowiązkowych części składowych strategii ustawodawca nie wskazał jednak wizji i misji, jednakże zamieszczenie ich w strategii wynika z przyjętej metodyki prac nad dokumentem o charakterze strategicznym.

Określenie wizji w strategii w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, pozwalającym na przedstawienie wizerunku gminy w perspektywie najbliższych lat.

Sformułowana wizja odzwierciedla wyobrażenie o przyszłości gminy. Jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym, pragną wykreować. Powinna być jasna, zrozumiała, przekonująca i realistyczna.

Z kolei misja w obszarze zintegrowanej polityki społecznej wyraża dalekosiężne zamierzenia i aspiracje gminy. Wskazuje kierunki działań, jakie będą podejmowane w przyszłości. Poprzez misję komunikujemy, jakie są nasze dążenia, zamiary i wartości. Zdefiniowana misja powinna ściśle korespondować ze wskazaną wizją. Stąd misja kładzie szczególny nacisk na rozwój działań służących eliminowaniu problemów jednostkowych i społecznych.

Wobec powyższego w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024-2030, określono wizję i misję w następujący sposób:

WIZJA

„Gmina Wieluń jest gminą zintegrowaną społecznie, zapewniającą mieszkańcom komfort życia, zaspokajającą ich potrzeby i stwarzającą im możliwości rozwoju”

MISJA

„Gmina Wieluń jest gminą wyrównywania szans społecznych i tworzenia warunków sprzyjających przeciwdziałaniu marginalizacji osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów”

6.3 Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych sformułowano następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1. Wsparcie rodzin i dzieci.

Cel operacyjny 1.

Zapewnienie rodzinom pomocy i wsparcia w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodziny.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
1. Wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych.	Poprawa sytuacji materialnej rodzin.	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	2024-2030	MGOPS, UM, PCPR, PCK, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
2. Rozwój asystentury rodzinnej i innych form wsparcia rodziny, np. rodzin wspierających.	Poprawa sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba asystentów. Liczba rodzin wspierających. Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną	2024-2030	MGOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
3. Zapewnienie bezpłatnego poradnictwa dla rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy. Wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia.	Liczba rodzin korzystająca ze specjalistycznej pomocy (pomoc psychologiczna, pedagogiczna, prawna, terapeutyczna). Liczba rozpowszechnionych informacji	2024-2030	MGOPS, ZI, PPP	Budżet Gminy, Fundusze Europejskie
4. Rozwój działań profilaktycznych wzmacniających rodzinę (więzi rodzinne, kompetencje rodzicielskie, integrację rodziny, przeciwdziałanie przemocy).	Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodzin.	Liczba osób. Liczba działań.	2024-2030	PPP, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa

5. Doskonalenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej.	Zwiększanie dostępności i skuteczności form pomocy.	Liczba osób, które skorzystały z Punktu Informacyjnego i Poradnictwa osób dotkniętych zjawiskiem przemocy. Liczba szkoleń. Liczba uczestników szkoleń Liczba kampanii lokalnych. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart.	2024-2030	MGOPS, placówki oświatowe, KPP, ZKSS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
6. Kreowanie i promowanie pozytywnego wizerunku rodziny.	Stworzenie pozytywnego wizerunku rodziny.	Liczba zawieranych małżeństw. Liczba udzielanych rozwodów. Liczba Kart Dużej Rodziny. Liczba Kart Rodziny 3+. Liczba zorganizowanych imprez.	2024-2030	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
7. Poprawa jakości pracy służb i profesjonalistów działających na rzecz rodziny.	Wzmacnianie kompetencji i umiejętności osób działających na rzecz rodzin.	Liczba szkoleń. Liczba uczestników szkoleń.	2024-2030	MGOPS, KPP, ZKSS, PPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
8. Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz wsparcia rodziny i dziecka.	Kompleksowe wsparcie rodzin i dzieci.	Liczba podmiotów wspierających. Liczba wspólnie podejmowanych działań.	2024-2030	MGOPS	Budżet Gminy, Fundusze Europejskie

9. Rozwój istniejących oraz tworzenie nowych placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3.	Zwiększanie wsparcia rodzin z dziećmi do lat 3.	Liczba żłobków. Liczba miejsc w żłobkach prowadzonych przez Gminę Wieluń /niepubliczne podmioty. Liczba dzieci w żłobkach. Liczba dzieci oczekujących na przyjęcie do żłobka.	2024-2030	UM, NGO, podmioty niepubliczne	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie

Cel operacyjny 2.

Tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
1. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba placówek, z którymi podejmowano współpracę. Liczba rodzin objętych pracą socjalną. Liczba rodzin objętych asystenturą rodziny. Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora.	2024-2030	MGOPS, ZKSS, placówki oświatowe	Bez kosztów
2. Dalsze funkcjonowanie istniejących placówek wsparcia dziennego oraz rozwijanie ich działalności.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także zagospodarowanie ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba placówek wsparcia dziennego. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych przez te placówki.	2024-2030	MGOPS, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa,

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
3. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej oraz tworzenie ofert aktywnego spędzania czasu wolnego.	Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, rozwijanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych. Liczba podjętych działań. Liczba podmiotów realizujących działania.	2024-2030	UM, placówki oświatowe, NGO, WSM, WDK, MZW, MiGBP	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
4. Systematyczna profilaktyka skierowana do dzieci i młodzieży przeciwdziałająca uzależnieniom i promująca zdrowy styl życia, w tym prowadzenie kampanii profilaktycznych.	Wzrost świadomości dotyczący zagrożeń wynikających z uzależnień. Zmniejszenie skali zjawiska uzależnień wśród dzieci i młodzieży.	Liczba odbytych spotkań. Liczba prowadzonych kampanii.	2024-2030	MGOPS, GKRPA, KPP, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie

Cel strategiczny 2
Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Cel operacyjny 1. Rozwój infrastruktury pomocowej

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
1. Kontynuowanie i rozwój systemu usług i programów na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami (usługi opiekuńcze, usługi asystenckie, usługi opieki wytchnieniowej .)	Poprawa funkcjonowania w środowisku osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba osób objętych usługami Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej. Liczba osób objętych usługami Opieki Wytchnieniowej	2024-2030	MGOPS, PCK, PCPR	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
2. Wsparcie finansowe osób z niepełnosprawnościami i osób starszych będących w trudnej sytuacji materialnej.	Poprawa sytuacji materialnej osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.	Liczba osób, którym udzielono wsparcia finansowego w MGOPS. Liczba osób, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych. Liczba Osób, którym dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego. Liczba osób,	2024-2030	MGOPS, PCPR	Budżet Gminy, PEFRON

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
		którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych.			
3. Organizowanie wolontariatu na rzecz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.	Udzielanie wsparcia w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	2024-2030	MGOPS, PCK, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa
4. Rozwój środowiskowych form wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie dostępności do placówek wsparcia dziennego.	Liczba placówek pobytu dziennego. Liczba uczestników. Liczba mieszkań wspomaganych. Liczba mieszkań treningowych.	2024-2030	MGOPS, NGO, WSM	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
5. Dostosowanie infrastruktury gminnej (obiektów usługowych, kultury, sportu) do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.	Poprawa funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb tej grupy.	2024-2030	UM,	Budżet Gminy, Budżet Państwa, PEFRON, Fundusze Europejskie

Cel operacyjny 2. Aktywizacja seniorów i osób z niepełnosprawnością

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
1. Rozwijanie aktywnych form uczestnictwa osób starszych i osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością oraz seniorów w życiu społecznym.	Liczba podejmowanych działań. Liczba uczestników tych działań. Liczba seniorów-wolontariuszy. Liczba Kart Senior 65+.	2024-2030	MGOPS, WDK, ŚDS, WTZ, WSM, ZEiR, NGO, MRS	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
2. Prowadzenie akcji informacyjnych /warsztatów w zakresie bezpieczeństwa (w tym bezpieczeństwa cyfrowego) oraz warsztatów rozwijających kompetencje i umiejętności osób starszych i osób z niepełnosprawnością.	Wzrost kompetencji i umiejętności osób starszych i osób z niepełnosprawnością.	Liczba realizatorów. Liczba podjętych akcji informacyjnych/zrealizowanych warsztatów.	2024-2030	MGOPS, PCPR, KPP, WDK, NGO, WSM, WTZ, ŚDS	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
3. Wspieranie osób z niepełnosprawnością na rynku pracy – utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej.	Utworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością.	Liczba utworzonych Zakładów Aktywności Zawodowej. Liczba osób, które znalazły pracę.	2024-2030	MGOPS, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
4. Działania poprawiające samodzielne funkcjonowanie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.	Poprawa funkcjonowania osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.	Liczba podejmowanych działań. Liczba uczestników.	2024-2030	MGOPS, WTZ, ŚDS, NGO, WDK, PCPR	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
5. Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i osoby z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Liczba podjętych działań promujących.	2024-2030	MGOPS, WDK, MiGBP, MZW, WTZ, ŚDS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie

Cel strategiczny 3

Wzmocnienie procesów reintegracji i aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych

Cel operacyjny 1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom wymagającym wsparcia

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
1. Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia	Poprawa sytuacji życiowej osób bezrobotnych.	Liczba osób objętych pomocą.	2024-2030	MGOPS, PUP, NGO, PCK	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
2. Prowadzenie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	2024-2030	MGOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa,

Cel operacyjny 2. Aktywizowanie osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
1. Stała współpraca z PUP w zakresie organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych i stażu.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	2024-2030	MGOPS, PUP, UM	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
2. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych.	Zaktywizowanie osób bezrobotnych.	Liczba zaktywizowanych osób bezrobotnych. Liczba podjętych działań (szkolenia, poradnictwo)	2024-2030	MGOPS, PUP, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
3. Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form aktywizacji osób bezrobotnych	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych	2024-2030	MGOPS, PUP, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa,
4. Inicjowanie powstawania na terenie Gminy podmiotów ekonomii społecznej.	Zmniejszenie liczby osób długotrwale bezrobotnych w Gminie.	Liczba utworzonych/funkcjonujących Podmiotów ekonomii społecznej	2024 - 2030	MGOPS, PUP, NGO, UM,	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie

Cel strategiczny 4.

Ograniczenie skali uzależnień, w tym behawioralnych i zachowań ryzykownych oraz ich negatywnych konsekwencji.

Cel operacyjny 1.

Podnoszenie świadomości społecznej poprzez edukację i profilaktykę uzależnień.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
1. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych i imprez propagujących zdrowy styl życia.	Zwiększanie świadomości na temat uzależnień i ich negatywnych skutków.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia.	2024-2030	NGO, KPP, GKRPA, grupy samopomocowe, PLU	Budżet Gminy, Budżet Państwa,
2. Edukacja kadr działających w obszarze profilaktyki uzależnień – podnoszenie poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji.	Podnoszenie kompetencji kadr działających w obszarze profilaktyki uzależnień.	Liczba odbytych szkoleń. Liczba osób, które podniosły kompetencje.	2024-2030	MGOPS, GKRPA, PLU, KPP, ZKSS,	Budżet Gminy, Budżet Państwa,

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
3. Edukacja właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.	Wzmacnianie kompetencji w zakresie dystrybucji napojów alkoholowych.	Liczba osób przeszkolonych.	2024-2030	GKRPA	Budżet Gminy,
4. Realizacja programów, imprez, warsztatów profilaktycznych, w szkołach dla dzieci i rodziców.	Wzrost świadomości w zakresie uzależnień wśród uczniów.	Liczba zrealizowanych programów. Liczba zorganizowanych imprez, warsztatów.	2024-2030	placówki oświatowe	Budżet Gminy
5. Organizowanie wypoczynku z elementami profilaktyki dla dzieci w okresie ferii i wakacji.	Ograniczanie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku.	2024-2030	MGOPS, WSM	Budżet Gminy
6. Monitorowanie i badanie problematyki uzależnień – diagnoza skali problemu uzależnień.	Wzrost świadomości o skali problemu uzależnień.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.	2024-2030	GKRPA	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2.

Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych i ich rodzin

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji i	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania

1. Zwiększenie dostępności do terapii i leczenia poprzez finansowanie terapii uzupełniającą ofertę świadczeń NFZ.	Większa dostępność do terapii leczenia osób uzależnionych.	Liczba osób, które skorzystały z terapii.	2024-2030	GKRPA, PLU	Budżet Gminy
2. Wsparcie działań środowisk abstynenckich i grup samopomocowych.	Zwiększenie oferty środowisk abstynenckich i grup samopomocowych.	Liczba grup samopomocowych, które uzyskały wsparcie.	2024-2030	GKRPA	Budżet Gminy
3. Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach ambulatoryjnych i stacjonarnych oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię.	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba rodzin objętych pracą socjalną dotyczącą uzależnień. Liczba wniosków skierowanych do sądów o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu.	2024-2030	MGOPS, GKRPA	Budżet Gminy
4. Pomoc materialna i rzeczowa na rzecz rodzin z problemem uzależnień będących w trudnej sytuacji materialnej.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc materialna i rzeczowa.	2024-2030	MGOPS	Budżet Gminy

Cel strategiczny 5.
Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym rodzin ubogich.

Cel operacyjny 1.

Upowszechnienie aktywnych form pomocy społecznej w celu poprawy sytuacji osób żyjących w niedostatecznych warunkach społecznych oraz zagrożonych wykluczeniem.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
1. Wsparcie finansowe i rzeczowe osób i rodzin żyjących w niedostatku.	Zaspokajanie potrzeb bytowych najuboższych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną	2024-2030	MGOP	Budżet Gminy, Budżet Państwa,
2. Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku	2024-2030	MGOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa,
3. Udzielanie pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2024-2030	MGOPS, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa
4. Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównanie szans edukacyjnych.	2024-2030	MGOPS, UM, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące (realizatorzy)	Źródła finansowania
młodzięży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.					
5. Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Kompleksowe wsparcie osób z problemem ubóstwa.	Liczba działań	2024-2030	MGOPS, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa
6. Współpraca z placówkami zapewniającym i schronienie osobom bezdomnym i kierowanie do nich mieszkańców Gminy pozbawionych stałego miejsca zamieszkania	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych osobom z problemem bezdomności	Liczba osób bezdomnych skierowanych do placówek.	2024-2030	MGOPS	Budżet Gminy,

6.4 Ramy finansowe

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art.16b ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Gminy Wieluń. Ponadto zaplanowane zadania finansowane będą także przez:

- budżet Państwa,
- Fundusz Pracy,

- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej.

Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę Wieluń oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozę ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjęto w oparciu o procentowy wzrost wydatków w latach 2020-2023. W związku z tym, w prognozie na lata 2024-2030 zastosowano średnią wzrostu wydatków na pomoc społeczną w wysokości 3,1% w skali roku.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki gminy na bieżącą działalność. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań wymienionych w Strategii będą planowane corocznie w budżecie.

Tabela 37. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wieluń na lata 2024-2030

Rok	Ochrona zdrowia (dział 851)	Pomoc społeczna (dział 852)	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	Rodzina (dział 855)	Ogółem
2020	245.100,17	5.739.375,59	80.000*	57.743,53	10.616.496,40 *** ****	16.738.715,69
2021	272.379,85	5.992.201,38	0,00 * **	47.363,91	10.869.374,86 *** ****	17.181.320,00
2022	352.662,24	6.254.571,34 *****	0,00 * **	40.410,65	11.146.991,30 ****	17.794.635,53
2023	438.152,52	6.856.694,94 *****	0,00* **	34.600	11.979.943,38	19.309.390,84
PROGNOZA						
2024	451.735,25	7.069.252,48	0,00	35.672,60	12.351.321,62	19.907.981,95
2025	465.739,04	7.288.399,31	0,00	36.778,45	12.734.212,59	20.525.129,39
2026	480.176,95	7.514.339,	0,00	37.918,58	13.128.973,	21.161.408,40

		69			18	
2027	495.062,44	7.747.284,22	0,00	39.094,06	13.535.971,35	21.817.412,07
2028	510.409,38	7.987.450,03	0,00	40.305,98	13.955.586,46	22.493.751,85
2029	526.232,07	8.235.060,98	0,00	41.555,47	14.388.209,64	23.191.058,16
2030	542.545,26	8.490.347,87	0,00	42.843,69	14.834.244,14	23.909.980,96

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Wieluń za 2022 rok

* nie uwzględniono wydatków na realizację programów ze środków Funduszu Solidarnościowego,

** nie uwzględniono wydatków na wypłatę dodatku węglowego oraz wypłaty refundacji podatku VAT za dostarczone paliwo gazowe,

*** nie uwzględniono wydatków na wypłatę świadczenia Dobry Start ,

**** nie uwzględniono wydatki na wypłatę świadczenia wychowawczego,

***** nie uwzględniono wydatków na wypłatę dodatku osłonowego, Korpus Wsparcia Seniorów i świadczeń społecznych wypłacanych obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP

6.5 Monitoring i ewaluacja Strategii

Niniejszy dokument określa cele i działania w zakresie polityki społecznej w Gminie Wieluń do 2030 roku. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w Strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2024-2030 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu.

Monitoring realizacji Strategii umożliwi przede wszystkim obserwację postępów w wykonaniu zaplanowanych działań. Jednocześnie dzięki systematycznemu monitoringowi możliwe będzie zidentyfikowanie trudności w realizacji poszczególnych zadań. Monitorowanie pozwoli również na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia się niektórych problemów społecznych. W razie wystąpienia problemów związanych z wykonaniem zaplanowanych działań, ich szybkie zidentyfikowanie pozwoli na zastosowanie odpowiednich środków zaradczych.

Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą w oparciu o katalog wskaźników realizacji działań, określonych dla każdego z celów operacyjnych. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu będzie sporządzał coroczny raport z wykonania zadań przedstawionych w Strategii. Zgromadzone dane dostarczą informacji o stopniu zrealizowania poszczególnych celów.

Końcowa ewaluacja pozwoli na dokonanie oceny trafności, skuteczności, użyteczności i efektywności podjętych działań. Zgromadzona w ten sposób wiedza zostanie wykorzystana do wyznaczenia nowych kierunków przed rozpoczęciem prac nad kolejnym okresem programowania strategicznego.